Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısmı: Hacı Mahmud
Yeni Kayıt No: 3152
Eski Kayıt No:

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C.
1923
Kütüphanesi

٢١٥٢

كياص
٢١٥٢

١) (اصطلاحات نقشبنديه) يه عائد بر رساله نك ترجمه سى
٢) تصوفه عائد عدد بر رساله
٣) شيخ محمد مراد المعصوم البخاري نك صحبتلرى
٤) « ترجمه سى ابرهيم البرسوى
٥) (تصوف) ه عائد بر رساله
~~(٥) ابرهيم البرسوى~~
٦) (افعال اختياريه) يه عائد بر رساله (اخير ... مستخرج)
٧) آقكرمانى (محمد بن مصطفى) (اراده جزئيه) حقنده بر رساله
٨) شيخ محمد مراد البخاري نك صحبتلرى
~~(٨) مراد افندى~~
٩) شيخ محمد مراد البخاري نك مجلسلرى
١٠) (قره بابا زاده ابرهيم) ذكر حقنده بر رساله
١١) شيخ محمد مراد : سلسله نامه نك ترجمه سى
١٠٣ مناجات ... معرفت نامه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين • والصلوة والسلام على سيد المرسلين •
محمد واله وصحبه اجمعين اما بعد بو رساله شريفه سادات
نقشبنديه دن قدوة الاوليا واسوة الاصفيا صاحب فيض
عمومی شيخ محمد معصوم عليه رحمة القيوم حضرتلرندن بعضی احبا
سينك التماسيله ارشادا للطلاب صدور ايدوب زبان فارسی
ايله اولدوغندن نفعی خاص اولمغين لسان تركی يه ترجمه اولنمسين
لجا مراد و بو فقير الحاج ايلدكلرندن حسب القدره لفظاً بلفظ ترجمه
اولندی ومن الله التوفيق • وعليه التوكل واليه المنيب • معلوم ارباب بصيرة
وعرفان اولا كه مصطلحات طائفهٔ نقشبنديه قدس الله اسرارهم العليه
حضرتلرندن مهم اولان كلمات موجب المعارف والكمالات بری سفر در وطن
بو كلمنك تفسيری اولدر كه وطنده سفر ايلك يعنی عبارتدر سير انفسيدن
و بو سيره جذبه ديرلر و بو طائفه عليه نك ابتدای معامله لری
بو سيردندر و سير آفاقی كه تحقيقا سلوكدن عبارتدر انك انقطاعی

سير آفاقی ضمننده در و سائر طرق عليه لرده بابنك سيری
و ابتدای معامله لری سير آفاقيدن سير انفسی يه دكدر • ايمدی
سير انفسيدن سيره ابتدا ايتمك انجق طائفهٔ نقشبنديه يه
مخصوصدر و نهايت بدايتده مندرجدر ديو بيورلمه نك معناسی
بودر • وابتداؤها انتهاء غيرها بيورلمه سی دخی بو معنايه در
ايمدی سير آفاقيده بو مطلوب حقيقی يی خارجده طلب ايدرلر سير انفسيده
مطلوبی كندو نفسنده طلب ايتمكدر و اطراف قلبده دوران ايتمكدر
نتكم بو معناده بيورلمشدر بيت همچو نابينا مبر هر سوی دست •
با تو در زير كليمست هر چه هست • يعنی لا تمدید ك فی كل جانب كالاعمی لان
ما تريد من مرادك فهو تحت ردائك معك خلوت در انجمن يعنی الخلوة
فی المجالس بو طالب مطلوب ايله خلوتيدر يعنی حضور باطنی يی مجالسده
محافظه ايتمسندن عبارتدر زيرا مجالس محل اختلال و تفرقه در
حتی اهل مجلسك اختلاط و مصاحبتلری طالب حقی تفرقه و اختلاله
خارجی يه براغوب حضور باطنيسنه مانع اولميه نتكم ديمشلردر •
بيت از برون در ميان بازارم • وز درون خلوتست با يارم
يعنی تنم ظاهر اسواق و بازارده گزوب ناس ايله مصاحبت و اختلاطده در
اما باطنده رفيق اعلا ايله خلوتده يم كه اصلا بر كمسنه نك انده مجال مصاحبتی
اولامز و بو معنی طريقهٔ عليه نقشبنديه سالكلرينه مبتدی طالبلرينه
ابتداده حاصل اولور بو معنی حصولندن صكره طريقتده قدم يصوب

سالك اولورلر پس بو معنی بو طریقه علیه نك خصایصندندر
كه طرق سائره رجالنك منتهیلرینه حاصل اولور نتكم بو معنادن
بیورمشلردر بیت از درون شو آشنا وز برون بیگانه وش
اینچنین زیبا روش كم می بود اندر جهان یعنی طالب حق باطنی
محبوب ایله مجتمع و رضاسنه مرتبه شغف و مودتده و لقاسنه
برتبه ده اشتیاقده اولملق كركدر كه ظاهر حالده رفقادن
سائر اجانبدن ممتاز اولمیه لكن بو حالت نادر قلت اوزره
مشاهده اولنور و بو سعادتك اصحابی كیمیا و عنقا وار نادر
اولدیغی ارباب بصیرته عیاندر نظر بر قدم یعنی طالب حق طرق
و بازارده كزركن نظرینی ایاغی اوستنه دیكوب نظرینی محسوسات
و ملونات طاغتمه مقدر حتی جمعیت باطنه قریب اوله زیرا ابتداده
طالبك قلبی نظرینه تابعدر و نظرك تشتتی طالبه عظیم تأثیر ایدوب
زیاده تشویش ویرر نتكم بو معناده بیورلمشدر بیت
بچه مشغول كنم دیده و دل را چه كنم • دل ترا میطلبد دیده ترا میخواهد
یعنی طالب عاشق كندی محضر محبوبنه تخیل ایدوب حضرت محبوبه
نیاز طریقیله تحصیلنده متحیر اولوب حضوری محافظه ایلدیكی حالده
وصول و نیل كمالاته محبوبدن طلب ایدوب دیركه نظر و قلبیمی نه مشغول
قلایم زیرا تحقیقا كوكلم سنی استر و كوزم دخی مشاهده جمالكه
مشتاقدر هوش در دم یعنی طالب حق نفسنی محافظه ایلیوب و هر

دم نفسده نفسنه واقف اولور تا كم غفلتله دخول و خروج
ایلمیه و معلوم اولسونكه بو كلمه لطیفه آفاقدن وارد اولان
تفرقه آفاقیه یی دفع ایچوندر و طالبك كندو نفسیندن خروج تفرقه
انفسیه یی دفع ایچوندر یاد كرد بو كلمه دوام حضوری طلب ایچوندر و تكلف
ایله بو حضوری محافظه ایچوندر یعنی طالب سالك لوازم طریقیه
كالجد ایله اشتغال ایدوب ملكه حضوری تحصیله اهتمام ایتمكه
و اوقاتی بو حضورك محافظه سنه صرف ایلمكه دیرلر و بو معنادن
بویرلمشدر • بیت دائم همه جا با همه كس در همه حال میدار
نهفته چشم دل جانب یار • یعنی ای طالب سالك چشم بصیرتكی
جمیع اوقات و ازمان و قاطبه ساعات و احیانده و جمله
مواضع و اماكنده بالجمله احوال و اشغالك مصاحبیله بله
رفیق اعلی و مطلوب اجری اولان محبوب حقیقی حضرتلرندن
لمحة البصر برمر مقدار یاد داشت بو كلمه دوام حضور
باطن و آنك استقرار یدر یعنی قچنكم حضور باطنی سالكده
دائمی و طالب بو حضورده تكلفدن خلاص اولوب ملكه حضوری
بر مرتبه یه بالغ اولسه كه جد و اهتمام ایله نفی ایلسه دخی سالكدن
منتفی اولمیه بو حالته یاد داشت دیرلر نتكم بیورلمشدر بیت
دارم همه جا با همه كس در همه حال • در دل ز تو آرزو و در دیده خیال
یعنی جمیع اماكنده جمله ناس ایله جمیع احوال و اشغالم ایله بله شوقله

قلبده وخيالك عينمده وذكرك سرمده حاصل وموجوددر
وكلمۀ ياد داشتك آخر معناسي دخي واردر لكن بو رسالده
ذكري مناسبدر كلمۀ **وقوف قلبي** اولدركه طالب سالك قلبنه
ناظر ومتوجه اولوب ذكر قلبيدن غيري درونندن تفرقه ويرر
مشوش بر نسنه وافكار جارية اولميوب سالكك قلبي نقوش غيري
ايله منقش اولميه زيرا بيورلمشدر كه قلب انسان معطل
دكلدر يا مطلوبه واصلدر يا خود غيره مشغولدر •
ومعلوم اولسونكه تحقيقا انسان مادامكه اويانق اوله
حواس خمسۀ ظاهره اخبار عالمدن اخبار ايله انساني مشغول
ايلر • اما قچنكم اويوسه حواس خمسۀ باطنه دخي اخبار عالم وعوالم
ايله مشغول قلوب تفرقيه براغورلر انجق هر بار كه صاحب قلب قلبنه
متوجه اوله بو توجه ايله اطراف قلبده حصن حصين حاصل اولوب
اخبار عالملك قلبه وصولينى منع ايلر • بو تقديرجه قلب مقصد
اعلى ومطلب اقصايه متوجه اولور • زيرا قلب حقنده تعطيل
مفقوددر نتكم آنفا بيان اولندي وهر نه وقتده كه قلب توجه
غيردن خلاص ورها بوله البته جناب حضرت مطلوبه
متوجه اولور ذكره احتياج اولمقسزين چونكم قلب
سالك توجه غيردن ممتنع اوله مطلوبي طلبه حاجت قالمز
ومرآت قلب مصيقل ومجلا اولوب قلبه نور تجلي ايدر سنك

سنك عملكه حاجت يوقدر حتي مرويدر كه ذكر قلبي يه
مباشر اولميان كسنه مجرد وقوف قلبي ايله امر اولنوردي
تا قلبي ذكره مباشرت ايدنجه **وقوف عددي** اولدركه
بو طريقۀ جليلهده معهود اولان نفي واثبات ذكرينك
عددي اوزره واقف اوله كه هر بر نفسده ذكر كلمۀ طيبه يي
وتر اولدغي حالده كتوروب زوج كتورميه **مراقبه** ترقب
دندر كه انتظار معناسنهدر يعني حواس ظاهره وباطنه يي
انتظار مطلوبده جمع ايتمكدر • وبو حالده قلبنه متوجه
اولمقدر ومراقبهنك غيري معناسي دخي واردر اول معنا
اولدر كه طالب سالك متنبه وعالم اوله كه يعني يقينا
بيله كه حق سبحانه وتعالي سالكك متوجه احوالنه دائما
مطلعدر وحضوري ايله حاضردر نتكم بو معناده
ديمشلردر **بيت** همه چشميم تا برون آيي ••
همه گوشيم تا چه فرمايي **يعني** طالب مشتاق مطلوب
حقيقيه مخاطب اولدغي حالده ديركه سنك قدوم و
خروجك اشتياقي ايله جمله وجودم كوز اولمشدر
تا كيم سعادتله تشريف ايليه سن وامر شريفك خياليله
سرتا پا قولق اولمشدر كه آيا نه فرمان امر ايليه سين ••
ذكر سلطاني يعني اذكاردن بر نوعه ذكرك واولدر

برحالت اسمیدر که سالك صادقه اثنای سلوکنده حاصل
اولور • بو اولدر که ذکر شریف سالکك جمیع بدننی
احاطه ایدوب هر بر شعر و عرق و قن و جلد و لحمنه و عظمنه
مسلط اولور حتی سالك اعضای بدنیه سنده هیچ بر عضوینی
ذکر شریفدن خالی بولمیوب مشاهده ایلر که هر بر عضوی
مطلوب حقیقی یه متوجه اولمشدر نتکم بو معناده بیورلمشدر
بیت هردم بهوای تست ومساز • هر موی ز گیسویم
به پرواز • یعنی طالب کندو حالندن بو کونه خبر ویررکه
ای محبوب بو بیچاره سنك محبتکده بر مرتبه مشغولدر که
وشوق جمالکه اول وجهله مشتاقدر که بو ناچیزدن
سنك محبتکدن خالی بر نفس جاری اولمز و شوق جمالکدن
بری اولدیغی حالده اوزریمه بر آن و زمان مرور ایلمز
و بدنمده بر قیل حرکت ایلمز الا سنك سلسلهٔ محبتکله حرکت
ایلر • رابطه یعنی هر طالب کندویه ذکر شریف تلقین ایلین شیخ
ملقنك صورتین قلبنده حفظ ایدوب شیخك ایکی قاشی
اراسنه متوجه اولمقدر بو معنانك تحقیقده قدوة الاخیار
حضرت خواجه عبید الله الاحرار ارشاد الطالبین بیوردیلر
ع سایهٔ رهبر به است از ذکر حق • یعنی سایهٔ شیخ
طالب سالکه ذکر حقدن زیاده افید و اعلی و هر وجهله احری

احری و اولیدر و وصول الی الله ده طریق ذکردن طریق
رابطه ابلغ و اسناددر و بو معنانك تحقیق و بیانی
اولدر که سالك ضعیف عالم سفلی یه مفتون اولوب
عالم علویه مناسبتی یوقدر که حتی فیض و برکاتی بر کسنه نك
واسطه سنسز اخذ ایتمکه قادر اوله البته صاحب الجهتین
بر کاملك توسطنه محتاجدر صاحب جهتین اولنذات اقدس
و اول شیخ مقدسدر که عالم علویدن حظ وافر و نصیب
کامل الوب عالم سفلی یه دعوة طالبین و ارشاد سالکین
ایچون متوجه اولمش اوله تا عالم غیبدن عالم علوی یه
مناسبتی سببیله فیض حقی اخذ ایدوب عالم سفلی یه توجهی
سببی ایله فیوضات الهیه یی مستعدین و مستحقینه ایصال
ایلیه بو توسط ایسه اول ذات واصل و اولمدر کامل
حقیدر که عالم غیبه اتصال حاصل ایدوب عالم شهادته لاجل
الارشاد رجعت ایتمش اوله • پس امیدی سالك صاحب رابطه
شیخه هر نه قدرجه که مناسبت معنوی حاصل ایدرسه
باطن حضرت شیخدن فیوضات نامتناهی الهیه یی
اخذ ایتمکه قادر اولور نتکم شیخه متابعت ایتمینلره
بیورلمشدر بیت زان روی که چشم تست احول •
معبود تو پیر تست اول • یعنی ای طالب سنك چشمکه

شاشیلق وارد اولاسنك معبودلكی شیخكدر.
یعنی سكا هرنه كه فیوضات الهی و تجلیات سبحانی حاصل
اولورسه حضرت شیخه مناسبت و متابعتك ثمرهسیدر.
ایمدی شیخكه متابعت ایله مثلا خدمتله و محبت صادق
ایله و ظاهر و باطنده آداب شیخی مراعاتله و عادات و عبادات
شیخ حضرتلرینه متابعتله و جمله مرادلكی و مطالبكی
و مقاصدكی شیخك مراداتنه فدا قلمغله و حضور شیخده
میت غسال النده توجهله ایسه سن شیخی اولجا اولوب
حضرت شیخده فانی اولمق ایله كه نائل سعادات ابدی اولورسن
زیرا بیورلمشدر كه شیخده فانی اولمق فنا فی الله مقدمهسیدر
یسرنا الله بحرمة محمد صلی الله علیه و سلم و بحرمة حضرات الارواح
العلیة قدسنا الله تعالی باسرارهم الجلیلة السنیة. و معلوم اولسونكه
طریق رابطه اجل الامور و اشد الاحوالدر زیرا شیخ ایله مناسبت
صوری و معنوی حاصل ایتمكدر و اول امور مسطوراتكه مناسبت
شیخ سببی ایله حاصلدر آنی تسهیل و تیسیر ایلیجیدر.
ایمدی سالككه نسبت رابطه غالب اولسه سالك كندو نفسنی شیخك
عینی بولور و كورر كه حضرت شیخك لباسیله ملبوس و اوصافیله
موصوف اولمش حتی اول كیفیت و حیثیتله اولور كه هر نه یه باقسه
و هر نه شیء كورسه صورت شیخی كورر غیری كورمز نتكم. بو

معنایی تحقیقده بیورمشلردر **بیت** در و دیوار من
آیینه شد از کثرت شوق. هر کجا مینگرم دوی ترا می بینم.
یعنی سالك عاشق دیر كه ای شیخ كثرت شوق و غرام و محبتك
فقیره اول وجهله دركه جمله اشیا مرآت جمال شریفك اولوب
هر نه یه باقسم جمالكی كوررم **توحید** بو قلبی ماسوای
حضرت حقه التفاتدن و غیر حقه وقوف و شعوردن تفرید
ایتمكدر بو معناده بیورلمشدر. توحید بعرف صوفیان صاحب سیر
تخلیص دل از توجه اوست بغیر. یعنی توحید اصطلاح صوفیهده
كوكلی ماسوای حقه توجهدن خلاص ایتمكدر یعنی جهت جذبهده
فانی اولمقدر بو معنی ایسه كندو نفسنه و اوصافنه عدم شعوردن
عبارتدر **وجود عدم** بو فنای مذكور اوزرینه مترتب
اولان بقادن عبارتدر معلوم اوله كه ذكر اولنان فنا و بقایه
سلوك منضم اولمز و بو ایكیسنك هر برینه سلوك ایچون
جواز و مساغ یوقدر و بو ایكیسی وجود بشریته عوده
مانع اولمزلر چون بویله در بونلرله ولایت حاصل اولمز.
اما اول فنا و بقاكه انلرله ولایت حاصلدر فنای حقیقی
و بقای حقیقیدر. و بو فنا و بقای حقیقی وجود بشریته
عودته مانعلردر زیرا بو فنا و بقاده دوام لازمدر.
فنای حقیقی بو ماسوای حقه علمدن نصكره اونتمقدن عبارتدر.

مؤلف رسالة بيوررکه شیخم وپیرم حضرت مجدد الف ثانی
شیخ احمد فاروقی قدسنا الله بسره الباقی بیورررلرایدیکه
اکر اشیانك حضورینه اولان علم سالکدن زائل ولورسه
اکافنای قلب دیرلر • واکر نفس حاضردن عبارت اولان حضورك
علمی زائل اولورسه اکا فنای نفس دیرلر • وجود فنا بو کبر
بقادر که فنای حقیقی اوزرینه مترتبدر • وولایت ثانیه ایله
موهوب اولان وجود ایله بولنور • و بو معنادر امام هذه
الطریقه حضرت بهاء الدین محمد نقشبند قدسنا الله بسره
الامجد حضرتلری بیوررلرکه • وجود عدم بوجود بشریت
عودت میکند • اما وجود فنا بوجود بشریت ابدی عودت
نمیکند • بازکشت ای العود بو طائفهٔ علیهٔ نقشبندیه
بیننده معهود اولان نفی واثبات ذکرنده صکره لسان قلب ایله
خداوندا مقصود من تویی ورضای تو دیمکدن
عبارتدر یعنی اللهم انت مقصودی
ورضاك دیمکدر • والله اعلم
بالصواب وهو یقول
الحق ونعم الوکیل
تمت الرسالة
سنة ١١٨١ م

بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین

الحمد لله الذی جعل الممکنات وحدوثها علی وجوده ووحدانیته
دلیلا • وصیر لنا اختیار الصلوة علی نبیه والرصالة وتبعا
الی السعادة سبیلا • اما بعد ای طالب حق بلکل واکاه اولکل
که نفوس انسانیه یه سعادت ابدیه وکرامت سرمدیه • اول
صانعك وجودن وصفات کمال ایله اتصافن ونقصاندن
تنزه وتقدسن بلمك ایله در • بس بونی بلمکه طریق
ایکیدر • برنیسی طریق استدلالدرکه • اول ایات
انفسیه وافاقیه یه نظر وفکر ایدوب اثردن مؤثره
انتقال ایله بو کائناتی زاویه عدمدن صحرای وجوده
اخراج ایدن الله عظیم الشانك وجودنی یعنی وارلغنی
ووحدانیتنی یعنی برلکنی وصفات کمال ایله متصف ایدوکنی
بلمکدر • ودخی دلیل توحیدا ولان ایات تنزیلیه •
وبینات فرقانیه معناسنه اطلاع ایله بو سعادت

سنیه‌یه واصل اولمقدر. بو طریقه طریق متکلمین متشرعین
دیرلر. برکیسی دخی طریق ریاضتدر. یعنی ماسوی الله دن
بالکلیه اعراض ونفسنی جمیع مشتهیاتدن قطع ایدوب
صانع حکیم طرفنه بر وجهله توجه‌در که اصلا دلنده وقلبنده
حضرت واجب الوجوددن غیری برشی قومیوب تکالیف شرعیه‌دن
ماعدا اداسی لازم اولانی ترک ایدوب ظاهرا وباطنا
فیض حقه منتظر اولوب. وظائف عبودیتی ادا وقتدن
غیری زمانده انجق ذکر الله ایله مشغول اولمقدر. بو طریق
طریق صوفیین متشرعیندر. بو طریق ایله معرفت افضلدر
لکن بونک مسالک ومنازلی مهالک ومذالق اولدوغیچون
مقصوده وصول ازا اولوب اکثر سالکین رهزن دین النده
هلاک اولوب نابود وناپیدا. دریا وزطه کشتی فروشد هزار
که پیدا نشد تخته بر کنار. مصداقنجه بو طریقه سالک
اولنلردن اکثر ریاضت سببیله ویاخود شیطانک
کوسترمه‌سیله بعضی امور حسیه کشف اولوب سالک مرتاض
کندوینی تدارک ایده میوب وبر مرتبه‌یه دخی مصادف اولما
مغله کشف مغرورلغی ایله اوزرنده تکالیف شرعیه‌یی
طرح ایدوب یا جبره ویا اتحاده دوشوب مباحی وضال
ومضل اولمشدر. نترکم دینلمشدر. اذا وقع لهم کشف عیا

عیانی یخلعون ربقة التکلیف عن رقابهم ویکونون
بحیث لا یمکن تخلیصهم عن حجابهم. یعنی بعض سالکین
مرتاضینه کشف واقع اولسه بوینلرندن تکالیف
شرعیه‌یی براغورلر بر وجهله که انلری الحاددن
دوندرمک ممکن اولماز نعوذ بالله تعالی من ذلک
ودخی مشایخ سادات کتب تصوفده تحقیق بویه
بیوردقلری اوزره تجلی وتوحید عیانی. یعنی بصیرت
قلبیه‌نک توحیدی ادراک تامی وعلم رسمی وراسنده
انکشاف مراجی اوچ مرتبه در. اولکیسی توحید افعالدر
ایکنجیسی توحید صفاتدر. اوچنجیسی توحید ذاتدر اول طائفه
جلیله بو مراتبک تفصیلنی لسان عربی ایله بیان ایدوب
بیوردیلر. السالک فی المرتبة الاولی یشاهد مؤثریة الله
تعالی فی العالم وخلقه وایجاده ایاه فیشتبه علیه افعال العباد
فلا یجد لهم فعلا فیحتاج غایة الاحتیاج الی مرشد کامل و
شیخ فاضل یعلمه الاستدلال علی الافعال الاختیاریة ویزیل
شبهته حتی لا یذهب الی المذهب الجبری الباطل یعنی مرتبه اولی ده
عالم الملک وجودنده مؤثر حقیقی وخلق وایجاد انجق الله عظیم
الشاندر اولمق منکشف اولوب سالک بو حالی مشاهده ایدر
بو تقدیرجه قوللره افعال اختیاریه اولمسن بالکلیه فراموش

ایدوب جبر صرفه دوشر ایمدی اکر بو مرتبه ده سالك
مرتاض قوللرده افعال اختیاریه وارلغین ایقاظ ایدر.
بر مرشد هادی وعالم ربانی بولمازایسه تیه جبرده
متحیر اولوب ضال ومضل اولور. وایکنجی مرتبه نك حالنی
عیان وکیفیتنی بیان ایدوب بیوردیلر. وفی المرتبة الثانیة
یتجلی له صفات الله القدیمة فاذا شاهد الصفات القدیمة
یستر علیه الصفات الحادثة ویجهل نفسه وصفه ویزعم ان
له القدرة الکاملة والعلم الکامل وسائر الصفات القدیمة
فینسی العبودیة ویدعی الربوبیة. ویقول مثل ما قال المنصور المشهور
فیحتاج فی هذه المرتبة زیادة الاحتیاج الی الاستدلال
علی نفسه ووصفه لئلا یذهب الی مذهب الوجودیین الملحدین
الضالین المضلین. یعنی ایکنجی مرتبه ده الله سبحانه وتعالی
نك صفات قدیمه سی متجلی ومنکشف اولوب یعنی سالك
صفات قدیمه یی عین بصیرتله مشاهده ایدوب بالکلیه
صفات حوادثدن وکندی نفسندن ووصفندن غفلت و
ذهول ایدوب صفات قدیمه ایله کندوسن متصف ظن
ایدوب دعوای ربوبیت ایدر. نته کم منصور ایتدکی کبی
نعوذ بالله من شرور انفسنا. ایمدی بو مرتبه مهلکه دن
دخی سالکی خلاص ایده بر مرشد عالم کنج شریعت وواصل

وواصل اسرار حقیقت لازمدر که سالکه ذات وصفاتی
حدوثن تبیین وجمله ماسوادن مستغنی صفات جلال
وجمال ایله متصف ذات بی مثاله کمال احتیاجنی تعیین
ایده وروب وجودیین ملحدین مباحین ضالین مضلین
زمره سندن خلاص ایده. ومرتبهٔ ثالثه رموزنه اشارت
وکشف قناعنه بشارت ایدوب بیوردیلرکه. وفی المرتبة
الثالثة یتجلی له ذات الله تعالی ویکون اهل الوحدة ومحجوبا
عن الکثرة غافلا عن فعله ووصفه ونفسه محتاجا اشد
الاحتیاج الی الاستدلال علی وجود الکثرة ووجود فعله
ووصفه ونفسه حتی یمیز الواجب عن الممکن. یعنی اوچنجی
مرتبه ده تجلی توحید ذات اولور. یعنی قلبه توحید ذاته
واصل ومشاهدهٔ وحدت حاصل اولوب کونشك طلوعی
وقتنده نور کواکب مغلوب اولوب کوزدن غائب اولمغله
صبیان وبلهان نجوم یوق اولدی ظن ایتدکلری کبی.
اطفال مریدین دخی قدیم اولان ذات وصفات
وافعال مشاهده سنده حوادث ملاحظه لرندن غائب
اولمغله بالکلیه یوق ظن ایدوب ماسوی اللهدن غافل
واثبات حقایق ممکناتدن ذاهل اولورلر. بو تقدیر جه
کندی ذات وصفات وافعالی حدوثن وسائر ممکناتك

وجودی و حدوثنی بیلمیوب وحدت وجوده دوشوب
بو نججه کثرتی عاطل و مشاهده اولان وفرقی تجاهل اولوب
لیس فی الدار غیره دیار زمره سنه دوزوب دعوای اتحاد
ولا موجود الا هو دیه سن قوروب سلب موجودات
ایله الحاد ایدوب مهین شریعت و محروم جنت اولور
ایمدی سالکی بو ورطه هائله دن دخی دعوی اتیدن منع مکه قادر
بر متقن شریعت و واصل حقیقت مرشد کامل کرکدر که
سالکی بو غفلتدن ایقاظ ایدوب بو عالمده اولان
موجوداتک و کندینک حقیقتن وارلغن و حادث و عاجز
اولدقلرین تحریر ایدوب کثرتده سر توحیدی دویره
و مشاهده ایتدکی ذات بی نظیره جمله محتاج اول
جمله دن مستغنی اولدغن تدقیق ایدوب حادثی
قدیمدن و عاجزی مستغنیدن آیره زیرا حقیقت توحید
بودر سالک مغلوب الحاد و اتحاد قازوراتندن
بونکله خلاص اولور نته کیم جنید بغدادی علیه رحمة
الهادی حضرتلری بیورمشلر التوحید افراز القدیم
عن الحادث فان من عرف نفسه بالعجز فی وجوده و
سائر احواله یعرف ربه الذی اعطاه الوجود و سائر النعماء
یعنی حقیقت توحید ذات و صفات قدیم اولان صانعی

مصنوعات و محدثاتدن ایر مقدر زیرا جمله دن بری
بر کسنه کندی وجودنده و سائر احوالنده عجز و احتیاجنی
بیلسه کندویه وارلق ویرن و جمله نعمت ویرن
ربنی بیلور و واصل توحید ذی الجلال اولور
ایمدی ای طالب رضوان و عابد رحمان اولان
اخوان ذوی الاذعان بو مسالکده اولان مهالکی
ایقان ایتدیکز ایسه بو دخی معلومکز اولسونکه
بو خوف عظیم ایچون مشایخ عظماء سلف و اتقوا
ستر من عرف اولان تحملین بیوردیلر من لم یکن له
شیخ فشیخه الشیطان فان الشیخ الکامل المتمسک
بالشریعة فی افعاله و اقواله و اعتقاده یحفظ المرید
اذا زال عنهم الحجب و انکشف لهم الوحدة من مهالک
الجبر و الالحاد و الاتحاد و تخفیف الشریعة الشریفة
یعنی اطفال مریدین سیر و مجاهده عالمنده اکر بر
مشفق ذی بصیرت مقامنده منکرات و بدعتدن
خالی و جواهر عرفانله مالی بر کامل ذی حقیقت و ملازم
سنت و جماعت بولمازسه مجاهده سی ضایع اولوب
دشمن دین اولان شیطان النده هلاک و اسیر
و چاه جحیمده سلاسل و اغلال ایله در زنجیر اولور

عصمنا الله تعالی وایاکم عن شروره بو تحقیقدن
علم یقین حاصل اولدیکه طریق ریاضت ایله واصل
حقیقت اولمغه ینه رعایت شریعت واتباع سنت
واجتناب بدعت لازمدر مجرد قیل وقال وخلاف شرع
قویم اولان بد فعال ایله اولماز نته کیم جنید بغدادی
علیه رحمة الهادی بیوردلر ما اخذنا التصوف عن قیل
وقال لکن عن الجوع وترك الدنیا وقطع المألوفات
والمستحسنات وقال ایضا من لم یحفظ القرآن
ولم یکتب الحدیث لا یقتدی به فی هذا الامر لان علمنا
مبنی مقید بالکتاب والسنة وقال ابو العباس
من المشایخ الکرام من الزم نفسه آداب السنة نور
الله قلبه بانوار المعرفة ولا مقام اشرف من مقام
متابعة الحبیب فی اوامره وافعاله واخلاقه وقال
ابو حمزة البغدادی من عرف طریق الحق سهل علیه
سلوکه ولا دلیل علی الطریق الی الله تعالی الا متابعة
الرسول صلی الله علیه وسلم فی احواله واقواله وافعاله
ای تعصبدن عاری وتصلفدن بری طالب عرفان معلوم
اولسونکه بو اجلهٔ دین وواصلین حق الیقین اولان
عارفینك کلاملرینك محصلی بودرکه حقیقت سلوك

سلوك قیل وقال ایله حاصل اولماز بلکه نفسنی
حب دنیا وجمیع لذاید وشهواتدن قطع ایدوب
احوال واقوال وافعال النبی حضرت رسول اکرمه
اویدرمغه سعی ایتمك ایله اولور انلرکه خلافن
ایدر بو غنیمت عظمادن نصیب الماز ورسول الله
سنتنه اویماین کعبه توحیده یول بولمیاز
عاقبت مظهر وعید وسامع ندای هل من مزید
ومبتلای عذاب شدید اولور اما انلرکه الکیس
من دان نفسه مصداقنجه نفسنی منقاد شریعت
ومحکوم سنت قیلدی قهر خدادن بعید
وخاتمه سنده حالی سعید اولدی اللهم ثبت
قلوبنا علی توحیدك مع اخواننا السالکین
وافض علینا فیوضا من فیوضات
الواصلین آمین

تمت

سنة ١١٨١

م

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وكفى والصلوة على عباده الذين اصطفى

وبعد بیوردیلر که نفس ناطقه یی محققون معناسی
لغوسیندن قطع نظر انادیکه مستعد اولان شیدر که
عالم خلقدندر دیدیلر لطائف عناصردن مرکب اولمشدر
عناصر اربعه ایله نفس ناطقه بش اولدی پس بو بشك مقابلی
عالم امردن بش لطائف علویه واردر که نفس ناطقه ایله
علاقۀ تامه لری واردر لطائف علویه ما فوق العرشدندر
کذلك لطائف سفلیه ما تحت عرشدندر هر چند نفس ناطقه نك
انانیتده اصرار و عنادی واردر و کندی کندینك موجدی
اذعان و اثباته مضطردر اثباتده ماوراسن بیلمز
و کندی ادراك ایده مز پس لطائف علویه که قلب و روح و سر
و خفی و اخفادر بونلر ایله نفس بیننده نسبت تعشق ویرلدی

که اول لطائف علویه نفس ناطقه یه عاشق اولدیلر
اما چونکه عاشق معشوقه مغلوب اوله کلمشدر انلر نفس
ناطقه نك مقهوری اولدیغی اعتباریله او نفس اماره
دیدیلر هر چند که نفس دعوای انانیتده لطائف علویه یه
غالب اوله صاحبی سفلده در پس کندی کندینك موجدیله
بیننده اولان نسبتی و تعلقی ادراك ایده مز انك ایچون
دعوت کوندردیلر و نبوته احتیاج اولندی پس شرعده
واجب الوجودی افعال و صفاتی ایله بیلدردیلر افعال الخ
مراتب وجوددر صفاتده دخی ایکی نوعدر بری ثبوتیدر
بری سلبیدر ثبوتی هرکز بزم فهممزه کیرمز اکر فهمه
بر شی کلورسه الله تعالی اندن منزهدر صفات سلبیه البته
مدرك و مفهومدر پس شرع شریفه کمال اتباع ایله دعوت
اویوب بر کامله محبت ایله مجاهده و سلوك ایتدکده
لطائف علویه

بیوردیلر که صفات الله مرایای ذاتدر و صفات ایکی نوعدر
بری ثبوتیدر و بری دخی سلبیدر ثبوتی اولان بر وجهله
بزم فهممزه کیرمز اکر فهمه بر شی کلورسه الله تعالی اندن منزهدر
اما سلبی اولانی هم ایده بیلورز که زیرا تعیین واردر هر تعیین
اولان نسنیه ممکن دیرلر پس صفات سلبیه بو عالم و بزدن بیوردیلر

وبو مجلسده بو مسئله‌یی برجنس تحقیق بیوردیلر که
حضاره ویردیکی ذوقك کثرتندن شعبه‌سنه صد رطل
برشر دجیق نشئه‌سی که برابر اولیمز ان شاء الله تعالی آنی
دخی بعبالتأمل قلمه الحق مصممدر. مد الله تعالی ظله فی العالم
ومتعنا من برکة انفاسه الطیبة. آمین.

بیوردیلرکه انسان بو نشئه‌ده آدم اولمق ایشی دکلدر آدم
اولدقدنصکره عالم اولوب کیتمك کرکدر. قدس الله سره

بیوردیلرکه وقتی غنیمت بلمك کرك ووقتك افضلینی
بو وجهله بیان بیوردیلرکه وقتك افضلینك بری هوادن هوا
مجمع جمیع معایب وقبایحدر فسق وشرك وکفر وبونلرك امثالی
بری دخی لهو ولعبدر لهو ولعب شول شیدر که کشی‌یی
مقصودندن منع ایدر طالبك اشتغالی سببیله مقصودندن کیرو
قالور. پس مقصود اصلینك غیری هر ایشه لهو ولعب دیرلر. بری دخی
عبثدر که مقصوددن آلیقومز لکن فائده‌سی یوقدر. وعبثه
اشتغال طالبی لهو ولعبه کوتورر. بری دخی فضولدر فضول اکا
دیرلرکه اشلسنده فائده واردر لکن مقصوددن مشغول ایدر.
شیطان علیه اللعنة مؤمنه هیچ بر وجهله ظفر وزحمت بولامسه
بو فضولیله الغالب ایدر مثلا بر خیر سوقی ایدر که مقصود اصلیده طالبی اشتغا

اشتغال ایدر نتیجه بعض کسنه‌لر علوم ظاهره تحصیل ایدوب
بر بیلدك من بعد غیره تعلیم ایده‌رز دیرلر غیره تعلیم
مشغله‌سیله مقصوددن قالورلر وبو فضولك کشی‌یی عبثه
ایلتور علم ایکی یه منقسمدر. بری اعتقاده متعلقدر.
وبری اعماله متعلقدر. مثلا اعتقادیاته متعلق اولان
الله تعالی صفات ثبوتیه وسلبیه سیله متصف بلمکدر.
واعمال ایکی قسمدر بری که انسان اختیار ایدر. وبری
دخی اختیار ایتمز اما ایدر. بری دخی اختیار ایدرمز و بر تمثیل
بیوردیلر برکسنه بازاره کیتمك المق مراد ایلسه جمیع قوی
وحواسی ایله شروع ایدر. مثلا آیاغیله یورر کوزیله کورر
قولاغیله ایشیدر عقلیله بیلور حاصلی اعضا وجوارح
وحواسیله عزیمت ایدر. بونك نتیجه‌سی اکلدر اکل
ایسه فعل طبیعیدر اکلده بهایم ایله اشتراك واردر اوچنجیسی
اکل وشرب انسانك قتی الحق ایشیدر یا لا ایقدر اکل وشرب
بو نوعه هم ایله اقدام اولنور. مقصود اصلی طلبده
استیلاستیه توجه تام ایله جمیع حواس وقوی ایله
سعی واهتمام وجهد تمام اولنمیه وبو نشئه‌ده انسانه
وقت اولندن آخرینه وارنجه ویرلمشدر بلکه انسانه
ایچون براجل واردر وبو اجلی دخی هر بره میسر کلدر.

ديرلر بلوغدن اول ولان وقتی صايمديلر بركمسه حد بلوغه
ايرشسه ماضيده كچمشدر اكر بر وجهله ايرشلمز مستقبلك
ايسه كلجكی معلوم دكلدر كيم جزم ايده بيلور كه يارين
كلور پس وقت بو نفسدر.

بيورديلركه بركمسه اوتوز ييل عبادت ايلدی مشاهده سی
بويله اولديكه سنلك ايتديكك عبادتدن هيچ برين قبول
ايتمدك اول كشی ديديكه قبول ايتمك مطلبم دكلدر بكا لازم اولان
عبادتدر خواه قبول اولسون خواه اولمسون بعده قبول ايتدك
قبول ايتدك ديديلر. فقير اوچ دورت كيجه مقدم كورديكم واقعه
كه صاغ جانبدن براينلق ظاهر اولوب بتون عالم آنك اولدی
ايچنده قالديغم نقل ايليوب بو مناسبتله بيورديلركه لطائف
علويه نك محلی صدردر كه قلب صول ممه نك آلتنده در روح
صاغ جانبده در قرمجكر طرفنده اما ينه صدرده در سر قلبه
يقيندر خفی روحه يقيندر اخفی وسطلرنده ميانه صدرده
در. نفس ناطقه كه لطائف خلقيه دندر دماغده در
ولطائف علويه كه لطائف امريه در هر برينك لطائف خلقيه دن
برينه نسبتی واردر مثلا روحك عنصر ناره نسبتی واردر
خفينك هوايه اخفانك مايه سرك ترابه وقلب نفس مقابلنده

مقابلنده قلب لطائف علويه ايله نيجه بش ايسه نفس دخی لطائف
خلقيه دن عناصر ايله بشدر ديو بيورديلر بونك مقدر بر كوره
دخی تقرير بيورديلركه بو لطائف علويه نفس ناطقه عاشقلردر
هر چند عاشق مغلوبدر چون بركمسنه شرع شريفه كما اتباع
ايله سلوك ايليه روح علو طرفنه چكوب نفس عالم خلقده
اولديغيچون خلافنه جذب ايلر و سالكه تردد حاصل اولور
مجاهده ايله روحانيت غلبه ايدر.

و بيورديلركه انسانده حس و عقل وير ديرلر بو ايكيسی بر برينه
متضاد ديرلر بونلرك بيننده بر حاكم كركدر پس شرع
بو ايكيسی ميانه سنده حاكمدر انكيچون يالكز انلر ايله مصلحت
اولميوب اثبات نبوته احتياج اولدی و قدريه و جبريه
تحقيقنده بيورديلركم قدريه يالكز حسه تابع اولدی جبريه
يالكز عقله تابع اولدی عقل موجدين اثباتدن غيريه
مجالی يوقدر بيلور كه البته بر صانع و موجد واردر. اما
تعريفنده قاصر و عاجزدر دينه بونك مقدر بردوز فيرون ده
بيورمشلرايدی كه حكما عقلله اولوب شرعه التفات ايتمديلر
ضلالتده و شديلر نظر اولنسه وضع ايتدكلری براز
اصطلاحدر انلره تبعيتدن حاصل اصطلاحدن غيری
دكلدر متكلمين كلديلر عقلله شرعی جمع ايدوب ايكيسنی

تطبيق ايده رزده يديلر كويا بو حيله ايله عقله تابع ولنلري
اصلاح صددنده اولديلر انلر دخى بر زمره اصطلاح وضع
ايتديلركه هيچ برنه يقين افاده ايتمز مثلا واجب درلر وممكن
درلر حدث وقدم درلر بو اصطلاحاتده بر امر ذوقى
حاصل دكلدر كذلك صوفيه دخى بر مقدار اصطلاح وضع
ايتديلر وحدت ذات وصفات وشئون وبرزخ ديديلر •
بو مجموعدن فالله اعلم ايدم ديرسك نتيجه برز اصطلاحه
منتهى اولور صوفيه ديرلرسه كه بو ديديكمز يالكز قال دكلدر •
بلكه حالدر بر ذوقدر كه يا بر حال الله تكليفا ولنمدقى بلس اثبات
واجبده عقل مضطردر لكن تعريفنده عاجزدر انكيچون
دعوت ايدن نبى كوندردلدى بو لطف الهى انسان بو نشئه
كلمزدن اول ظهور ايتدى كه حضرت آدم عليه السلام بو دنيايه
نبوت ايله كلدى • • • •

بيورديلركه لطائف علويه نك علوى علو حسى دكلدر بلكه
علو قربيدر قرب دخى قرب حسى دكلدر بلكه قرب عرفاندر •
فقير عبد الله شبسترى حضرتلرينه خطر بيله اولان •
البينة للمدعى واليمين على من انكر قصه سن عرض ايتديكمده
بيورديلركه قصه قراءة فاتحه بين الناس مشهوردر ديمك
صحيح اولماز منكر اهل علم مراد اولنه اوليه بر وقعه وارددركه

وارددركه غزواتك برينده بر سريه ارسال بيوردقلرنده •
بر قبيله يه وارديلركه اول قبيله انلره زاد وذخيره ويرمديلر
نه حال ايسه بر محله قونديلر مكر بو قبيله ده بر خسته وار ايمش
خسته نك اهلندن برى كلوب سزويله بر خسته مز وار آيا اركزده
علاجن بيلور كز وار مى ديدكلرنده اصحابدن برى نعم ديوب خسته نك
سربالينه كوتورديلر انلر دخى فاتحه شريفه يى قراءت ايديوب
خسته شفا بولدقده وافر شى هديه طريقيله عوض ويرمك
استدكلرنده رسول الله صلى الله عليه وسلمه افاده ايتمدكجه
قبول ايتمزز ديوب قبول ايتمديلر بعده النبيا والتى رسول الله صلى الله
عليه وسلمدن استيذان ايتدكلرنده قبوليله امر بيورديلر • وبو سياقده
بنه بيورديلركه عبد الله بن مبارك بر مرضده فيچون بئر زمزم
شريفه واروب بويله ايتديكه اى زمزم سنك پيغمبرك ماء زمزم
لما شرب له بيورمشلردر بن سنى فلان علته دوا اولمغيچون ايچرم
ديوب ايچوب شفا بولمشلردر • عبد الله شبسترى خطيبلى
كورديكم قصه بودر • البينة للمدعى واليمين على من انكر •
حديث صحيح يقرأ بعد الفاتحة كذا سمعت عن اصحاب مولانا
جلال الدين بايزيد بوراني قدس سره انه يقرأ هذا الحديث
بعد الفاتحة وقصة قراءة الفاتحة مشهورة بين الناس
انتهى • • • •

بیوردیلرکه سلوکده اصل اصیل محبتدر و متابعتده محبتسز
متابعت عسیر و بی فائده در کمالات الهیه‌ده آیات و احادیثده
الوب قلبه کتورتیلان دیلر و شرع عن ره راستی بیان ایتدیلر
و اول کمالاتک انسانده بر انموزجی واردر مثلا علم و ارادت
و سمع و بصر کبی کذلک کمالات الهیه‌دن اولان محبتک دخی
انموذجی انسانده خلق اولنمشدر و بو محبته قدرت ارادته
تابعدر و ارادت فطرت حسبیله هر کسده واردر انجق متعدد
نسنه‌لره تعلق حسبیله ضعیفا ولمشدر انجق سالک ارادتن
بالکلیه الله تعالینک محبتنه حصر ایدرسه اول زمان مرید
دیمکه لایق اولور و کمالات الهیه‌دن اولان محبت فاعلیت و
مفعولیت اعتباریله‌در اولور بعضیسنه ایکیسی بردن ویرد
بعضیسنه یالکز برین ویرر و جمیع کمالات الهیه‌نی عبارته
بیان اولندی الا کمال محبت قلبدن قلبه نقل اولندی طریقی قل الوب
ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله آیه کریمه‌سنده
اولدیغی کبی متابعت ایله حاصل اولور و محبت ایله متابعت
ارادتی بالکلیه و جانبه صرف ایتمکه محتاجدر که انسانده
اولان محبت کمالی کمالات الهیه‌دن اولان محبته واصل اولوب
ایکیسی بر اوله
بیوردیلرکه کاه کاه بن دیرمکه سالکه اوج نسنه کرکدر

دانش و نجواهش و کوشش و بو کلمات لطیفه‌نی عجیب و غریب
تحقیق بیوردیلر
بیوردیلر عقل آلت تکلیفدر دیدکلرینک معناسی بودر که
عقل یالکز انجق موجدین اثبات ایده بیلور کمالیله ادراک و کنهینه
اذعان ایدوب واصل اولمز پس انکیچون تعلیم و تعریفه محتاجدر
و تعریف شرعدر اولور عقل شارعدن وارد اولان احکامی
اذعانه ایچوندر پس عقل آلت تکلیف اولمسی و تعریفی اذعانه
ایله مکلفدر زیرا شول شئی که امور غیبیه‌دن اولدیغی حسبیله
وجدانمزده بولمدق انکله تکلیف اولنمدق اولورسه خرق
عادتدر محض فضلدر و احساندر
بیوردیلرکه پیغمبرمز صلی الله علیه و سلم حضرتلرینک منبرلری
دیواردن منفصل ایدی آراسنده بر قیون کیچه‌جک قدر
و مجموعی اوج درجه ایدی بو دخی ابجایتویده بر جمعه ایدوب
منبرین اویلجه یاپدیدم
و بیوردیلرکه علما بونک اوزرینه اتفاق ایتدیلرکه برسوقاغک
اوزرینه ظلمه بنا سیلمکم اولسه انک التندن مرور ایتمیوب
غیری یولدن کتمک کرک اکر یول بو غیلسه و لکر کوکلکه
سنده تروح قصد ایتمیوب هان مرور قصد ایتمک کرکدر
و بیوردیلرکه حضرت داود علیه السلام مسجد اقصانک بنایه

مباشرت ایروب تمامنه جد و اهتمام ایتدیلر اتمام میسر
اولمایجق طرف حقه توجه ایروب نیاز ایلدیلر اویله
وارد اولدیکه سنك الکدن اتمام میسر اولمایجقدر
تکرار تضرع ایروب سببنی استعلام ایدنجه یا داود
سنك الکدن چوق قانلر دوکلمشدر اکا بناءً دردیو
جواب وارد اولدی تضرع ایروب یا رب جمله سنك
امرکله و رضاکله دوکلمشدر خطاب وارد اولدیکه
استرسام مرور رضامله اولمشدر لکن سکا بشارت که
اوغلك سلیمانك الندن تمام اوله جقدر بعده نوبت
حضرت سلیمان علیه السلامه کلدکده بر کسنه نك بر مقدار
ملکی وار ایدی ویرمدی هرچند که حضرت سلیمان زیاده
بها ویردی اول دخی زیاده طلب ایتدی بعده اویله دخی اولندیکه
نه استرسه ویرکدی شیشکه نمی ویرسون بنم سکا ویردیکمزدن
ویررسن •

بیوردیلرکه خواجه عبدالخالق وصایا سنده بیورر که مسکنك
مسجد اولسون لکن امام و مؤذن اولمغه دکل •

بیوردیلرکه بر دفعه اسلامبوله وارمش ایدم اقامته عزیمتم
یوغیدی همان سیاحت قصد ایتمشدم لکن رمضان شریفه
وبعده شتا کلدی اولقیش اسلامبولده قالدم مقبول

حج سفرینه عزیمت اوزره ایدی اکثر فقیره ادم
کوندرور بعض امور جهاده متعلق بعض نسنه مشاوره
ایدردی بر نصف اللیلده اقتضا ایله بر مسئله یه بقدم وزیر
کتخداسی کلدی دیدیلر کلسون دیدم کلدی اوتوردی مسئله نك
مطالعه سن تمام ایدوب کتابی قپادم خوش کلدك احمد اغا بو وقت
نه اولدیکه کلدك خیرمیدر دیدم دیدیکه وزیر اعظم بعض کسنه لر
ایله اوتوررلر ایدی سزلك ذکرکز اولندی وزیر دیدیکه ایا بو وقتده
شیخ افندی بزه دعا ایتمك خاطرلرینه کلورمیدر یوقمی دیو کوندردیلر
وسلام ایتدیلر دیدی بن دیدمکه بزی اتهام ایتمشلر نیجه دیدکده
دیدمکه بز اهل سنت وجماعت مذهبنده یز مذهبمزده بویله درکه
اوقات مبارکه و اعقاب صلواتده سلاطین اسلامیه یه دعا اوزریمزه
لازمدر انجق همان سز محل اجابت اولدیکز دیدم او دیدکه محل
اجابت دیمك نه دیمکدر دیدیکه بر مظلومك دعاسی سبق ایتمش
اوله زیرا پیغمبر صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن نقلی ثابتدر •
یقول الله لدعوة المظلوم لانصرنك ولو بعد حین دیدیکمده
مزبور احمد اغا بکا ایروب ایمدی بزم ایشمز خراب اولمشدر دیو
اعتراف ایتدی وبیوردیلرکه بوننده لو استعمال ایجوز اولمق
جائزدر •

وبیوردیلرکه عیسی بن تام بر ملك بر عالی سرای بنا ایروب

تمام اولدقده اصحابیله اوتوردکن اعزّه دن برکسنه کلدی
عیسی بیوردی سز سوایمز کوزل اولمشمیدیکه جنت بوندن
کوزلدر دیو جواب بردیلر قبر احوالی مذاکره اولنور دخی
اعلا دیدیلر عیسی لطف ایدوب بر دعا بیورسن دیدکده بر مظلوم دعاسی
سبقت ایتدیسه دعانک فائده سی نه در دیو جواب بردیلر عیسی
یوزی اوزرینه دوشوب بکا ایدوب بردخی دنیا احوالیله
تقید ایتمدی

بیوردیلرکه مقصود متعین کرکدر تا که مقصود متعین اولمز کشی
حیران و سرکردان قالور فقیر اوائلده بونک اردنه دوشدم
که بو تعیینی فهم و اطمینانه بر طریق اوله آخر بویله تعبیر ایدم بلدم که
صنع کمال صانع الدهر کالده بر حسن واردر حسن ایسه جلوه استر
جلوه کثرت اقتضا ایدر کثرتده ازدحام واردر ازدحامده اختلاف
اولور پس بو اختلافی رفعه دعوته و تعلیمه محتاج اولدق
و اول حسنه محبت لازمدر اشته بو محبتی بولورز هر مؤمن
مؤمن اولدیغی حیثیتله البته انده مقصود اصلینک حسننه محبت
واردر انجق یالکز انکله اولمز بلکه کمال محبت تحصیلی ایله
اولور کمال محبتی ایسه کسب غایت مشکلدر مکر ینه او طرفدن
عطا ایدهلر انجق شوقدر وار که مناسک شرعیه ده ایکی یه
منحصردر یا ذکردر یا فکردر تا که تخلیص حبّ الله حاصل اولور

پس او زمان جمیع اوضاع و حرکات خواه قولا خواه
فعلا ذکر اولور دخی تخلیص اولمش ایسه فکردر

بیوردیلرکه اوائل حالده چوق چست جواب ایتدیکه عبدنه دیمکدر
بلم علمای لغت عبده ایکی معنی یازدیلر بری مملوکیت و بری طاعت
مملوکیت بر بریمز بیننده اولیور پس فرق بودر که هر مالکیت که
مستحیل الزوال اوله مملوکیت دخی مستحیل الزوالدر مالکیتی
ممکن الزوال اولان مملوکیتک دخی زوالی ممکندر و مملوکیت
نه مقوله مملوکیتدر که ثمن ایله النوب صاتلق ممکن اولور ملکیدر
یوقدن کلدی بلکه یوقدن وار ایتمک جهتیله در پس برشیئک
کندی فی الحقیقه یوقدن خلق اولنه بو دارده انک برشیء اولورمی
پس بو دارلغی قالدروب و مملوکیتی زائل اولمدیغی حسبیله
الی الابد علی الدوام عبدیتنه و مملوکیتنه لازم اولان عبادت
ایله قائم اولمق کرکدر دوام ذکرده بو اشکال کلدی که
یا بو تکلیف ما لا یطاق در زیرا بلا فاصله علی الدوام عبادت
ممکن دکلدر جواب کیشی ما یقوم به سنه اشتغالده اول وقت
عبادتده صایلور بو اشکال علمایه وما خلقت الجن والانس
الا لیعبدون آیه کریمه سی تفسیرنده دخی واقع اولدی که
انسانک ما وضع له عبادت ایسه یا چوق کمسه عبادت ایتمزلر

بیوردیلرکه مقصود غایت عالیدر انسان همتی قدر همت ایتدر

بینه الحق وقاصردر پس هان لازم اولان عوض ملاحظه
ایتمیوب کندی ماوضع لهی اولان عبادته جهد وسعی ایتمك
کرکدر هرنه که عطا اولنور ایسه محض فضلندن واحسانندن

بیوردیلر که محبت مجرد دیدیکمز ارادتدن عبارتدر جمله نك
مآلی علم وارادته منتهی اولور فطرت جبیله بو علم واراده ده
هرکس مساویدر اما تعلق متعلق جهتندن ضعیف اولمشدر
سالکه مرید دینمسنك اصلی بودر که ارادتنی بالکلیه جانب
مقصود اصلی یه حصر ایدوب مرادی بر اولور وهمی دائما
انك اوزرینه اولور وبو همتك تمامی سرور کائنات
علیه افضل الصلوات حضرتلرینه ویردیلر که علامت حزنی
دائمیدر وبو ارادت انسانه ویرلدی که صاحب لطایف علویه
وسفلیه در قوی وحواس واعضا وجوارحدر بونلری جمله
اول ارادتك صرفنه هم الت ویردیلر هرکز ملائکه کرامك
قربلری انسان قربی کبی دکلدر زیرا بونده اضافت کندییه
درکه ونفخت فیه من روحی در وبو مجلس فیض اثرده ذکر
اسم ذات ونفی واثباتده فضله کیجه کوندزده بش بیك عدد
لسانله خفیه نفی واثبات دخی تعیین بیوردیلر
مناسبت محبت حواس بحثی ایدی حبب الی من دنیاکم الثلث

الثلث والنساء والطیب وقرة عینی فی الصلوة حدیث
شریفنده وعلما بیننده چوق سوز اولدی که ثالثی ذکر
اولنمشدر زیرا صلوة دنیادن دکلدر هله اندن قطع نظر
نسا بیورلدی اندن حواسك دردینك حصه سی واردر سامعه
وباصره وذائقه ولامسه اندن صکره طیب ذکر اولندی که شامه نك
حصه سیدر اودر حواس خمسه نك بتون حصه لری تمام اولدی
پس هر شیئك استفاضه سی جمال حقیقیدندر او جمالك
حسننك بر جلوه سی محضدر فقط وسائط طی اولنوب هر شیده
اول جلوه یی مشاهده ایتدکده او تلذذ ظاهر تلذذی کبی
دکلدر

بیوردیلر فقط سالکه ثبات ورسوخ بوقدر الفتدن
واختلاطدن غایت مضردر اکر رسوخ حاصل اولمسه اندن صکره
باکی یوقدر بلکه نافعدر زیرا بو حواس وابطا فاقدر
فقط حواس مقصود اصلی طرفنه دوندی رجوع ایتدی جمیع آفاق
ایله تقرب حاصل ایتدی پس آفاقك هر بریله برکونه تقرب
اولنمق ممکندر اصل بو نشئه یه کلمکدر مقصود دخی
اودر زیرا بالکز حس ایله عقل اثبات در بو بیتده
کافیاندر بو عجوبه قالبی ویرمکده مقصود آدا ولمویدی
وبو نشئه یه کلدکدن صکره علم وارادت عطا اولندی

وحواس و قوانك جمله سنك اصلى بساطت اوزره در
يعنى بردن ايكى شى صنعمز بس بونلرى محرك اولان ارادتدر
فحن ارادت متفرق اولور اشياء متعدده يه اولور ضعيف
اولور و اكر او كه مراد اولان اشيا حقك مرضى سى و حق ايچون
اولمزسه هر برى مستقلا مقصود اولمش اولور زماده لرى بسيط
اولديغندن اوترى ايكيسى بردن مراد اولمق ممكن اولسه شرك
لازم كلور اولمديغى ايچون مستقل هر برى معبود اولمش
اولور

فقيرى برقاج كون حماى غب اخذ ايتمسى مناسبتله بيوردیلر كه
بسم الله الرحمن الرحيم لا اقسم بهذا البلد وانت حل
بهذا البلد ووالد وما ولد و لقد خلقنا الانسان فى كبد
ايت كريمه سنده بو قدر قسم تاكيد ايله انسانك مشقتده
خلق اولمه بيان اولندى بعض علماء فى لام معناسنده ديمشلر
لكبد يمك اولور اما فى ابلغدر وخلق ايله تعبير اولندى
خلقنا بيورلدى خلقه البته برغايت اولور بو مشقتك
غايتى ده وقد حديث شريفده وارد اولدى كه راحة المؤمن
عند لقاء ربه بس شول انسانكه بودار محنده و جميع ماسوادن
خلاص اولوب مقصوده واصل اولدى مشقت غايت بولدى
يعنى هر نه مشقت كلورسه الله تعالى دن بيلور صبر ايدر وبيو

وبيوردیلر كه اَلَمْ اَلَمْ دركرك لذت لذت كرك لكن رضا
ايكسنده مساوى كرك الم دخى شكر در كمال ذكلدر كمال صحوده بو
صحوده اولان ايسه الم لذتدن فرقايلر

بيوردیلر كه انبيا واوليا جمله بو دار محنده مشقت ايله
كچديلر الامثل فالامثل وبيوردیلر كه انسان هم كامل اولمق
استرهم مشقت چكمكى استر بو همان التون اولهيم هم
آتشه كرميم ديمك كبيدر

وبيوردیلر كه ان الانسان لفى خسر ايت كريمه سنده خسرك
تحقيقى نيجه در خسر ربح مقابليدر وكرك خسر وكرك ربح
رأس ماله محتاجدر كه تصور اولنه بس انسانك سائر
مخلوقاتدن تمايزى عقل ايله وقلب ايله در زيرا جسم اولديغى
حيثيتله جمادات ايله مشاركدر نما حيثيتله جماداتدن
ممتاز نبات ايله مشاركدر حس حركت جهتيله نباتدن
ممتاز حيوان ايله مشاركدر بشريت ايله حيواندن ممتاز
انسان ايله مشاركدر قلب ايله جمله دن ممتازدر وعقل
قلبك مظهريدر و انسان قلب و عقل ايله جميع مكوناتدن
عاليدر اما نفس ناطقه ايله اولان تعلقى كه تعشق طريقيله
الى اسفلده قومشدر بس عودت كلدى كه اولنعم جليله
الهيه كاصرف اولنوب ايمان كتورمكله وعمل صالح ايله نفسنه

غلبه‌سی ویروب قلبی جانب مقصوده دوندرمکله تحصیل ربح
اولنوب خسراندن خلاص اوله •

فقیر ان لله تسعة وتسعين اسما من احصاها دخل
الجنة حدیث شریفنده کی احصادن سؤال ایتدیکم مناسبتیله
بیوردیلر حقیقت احصا و تعریفلر ایله تخلقدر •
و بیوردیلر که بو مقامك تحقیقی هرگز نهایت بولمز
و اوراق ایام ولیالی صغمز لکن لاجل التفهیم بر بنده
اجمال ایده‌لوم دیو بیوردیلر چونکه اسم بحثی اولدی
واذكر اسم ربك وتبتل اليه تبتيلا ذکرك معناسی
علم بالمذکوردر مذکورده ممکن اولمق وار واجب اولمق
وار اگر واجبك مذکور اولمسی جوازنده قیل وقال چوق
ما نحن فیه‌دن خارج مذکور ممکن اولورسه ماعداسی منسی
اولور • زیرا علم بساطت اوزره‌در بردن ایکی‌یی صغمز
پس ماعدا منسی اولور اما مستهلك اولماز بخلاف
ذکر الواجب واجبده هم منسی هم مستهلك اولور • اسم
صانع ایله مصنوع بیننده بر نسبت واردر که مصنوع انکله
قائمدر • افعال و صفات باری که واردر بحسب المراتب رابطه‌در
جمیع موجوداتك بر فیض خاصی و بر مبدأ خاصی واردر که
کندیله صانع بیننده اولان نسبتیدر اسم و نسبتدندر و

وعلم ادم الاسماء كلها آیه کریمه‌سنك معناء
لطیفی دخی ظاهر اولور • پس چون اسم رب مذکور اولور
تبتل حاصل اولور که ماعدا منسی و مستهلك اولوردیمکدر
نظم کریمده مقطوع عنه ذکر اولنمدی • علی طریق الاستهلاك منسیدر
و مصدر ایله تأکید اولندی علما بونده اتفاق ایتدیلر که بو آیت
کریمه‌ده تبتیل تبتل معناسنه‌در نسوا بونی ولواحقدن فواصل آیات
یا ایله اولدیغندن تبتیلا بیورلدی زیرا هر فعل کندی تأکیدا اولنسه
اندن حقیقت معناسی مراد مجاز جائز دکلدر • اما بر فعل کندی مصدرینك
غیری مصدر ایله تأکید اولنسه اندن هم حقیقت هم مجاز مراد
اولمق محتمل اولور • پس بونده تبتل مراددر دیوا تکلفك وجهی
بودر که جمیع نصوص احادیثده تبتل اخلاص ایله معبر و مفسردر
اخلاص ایسه مجاز اولمز البته حقیقتدر • و بر وجه دخی بودر که
چونکه ذکر استهلاکی مستلزمدر استهلاك اگرچه مجاز نیجه متصوردر
دیو تحقیق بیوردیلر لکن بو تحقیق قلمه کتوروب یازدیغم کبی
ظن اولنمیه‌جق باعث تذکر اولنسون دیو یازدم یوخسه بو مجلسده
بو بحثی تحقیقلری هیچ بر وجهله تقریر و ادایه صغمز مد الله تعالی
ظلاله و نفعنا ببرکة انفاسه القدسية بحرمة مخاطب هذه الاية واله
الطيبين •

فقیر ماهیت غیر مجعوله‌دردیدکلرینك تحقیقن سؤال ایتدیکم

مناسبتیله بیوردیلرکه بو مقدمه شیئك تعریفندن اکلنور
شیٔ باعتبارِ ایکی قسمه منقسمدر بری بمعنی فاعلدر و بری بمعنی
مفعولدر وای شیٔ اکبر شهادة والله شهید آیت کریمه سنده
شائی معناسنه در سائر اشیاکه ماسوادر مشئو معناسنه در
بودخی ایکی قسمدر بری علم الله ده درکه تعیینی بوقدر خارج
دائرهٔ امکاندر. اذا اردنا شیئا آیت کریمه سنده واقع اولان
شیٔ بو معنایه در. پس بو شیئك ماهیتی مجعول دکلدر دیرلرکه
هرکز قدیم محل حادث اولمازدیرلر و بر قسمی دخی موجود
وبیوردیلرکه حکما الله تعالی یه صفات اثبات ایتمدیلرسه کم مذهب
معتزله بونکا وزیرنده رفقط معتزله دن نظام که علم اثبات
ایتمشدر ونظامك مذهبی بودرکه عالم اعراض مجتمعه در دیر.
بو جهتدن مطعون اولمشدر که عرض جوهرسز نیجه قائم اولور.
وبیوردیلرکه عقلك ادراکنه نظر ایله عجب جولان ایتمشدر لکن
درد مند حقیقتنه واقف اولمیوب اولکا اعراضه ایله قائم اولدیغنه
واصل اولمامشدر اولکا اعراض واجب ایله قائم اولدیغنه دخی قدیم
محل حوادث اولماز دیو اعتراض ایتمشلردر. اما محلیت لازم کلمز
مثلا آیینه ده آسمان و طغلر منعکس اولوب کورینور آیینه
آسمانه یا طاغه محلدر دینمك اولورمی.
وبیوردیلرکه کمالات الٰهیه ازلده و ابدیده واندن ماضی و مستقبل بوقدر

بوقدر زمان ومکان ممکناته کوره در وکمالات الٰهیه متکاثره
ومتضاده در بو عالمده او کمالاتك ظهوری زمان ومکانه محتاجدر
که علی الاختلاف ظهور ایتملیدر عالم امکانه کوره دفعه ظهوری
ممکن دکلدر. ولذلك خلقنا آیه کریمه سنده علما اختلافی توجیهده
عاجز اولمشلردر. اما بو معنایه اولسه ظاهردر کمالات الٰهیه ده
زمان اولمدیغنه. فقیره بر مثال ایدی مثلا بر درخت که بیخ.
وساق وشاخ واوراق وازهار واثمار وبهار وخزان
جمیع اجزاسیله بردن معلوم اولمق ممکندر.
وبیوردیلرکه قلب محل علمدر ذو الوجهیندر همان بره تشبیه
اولنمشدرکه بربری طشره دن صو ایله طولدرمقده قابلدر
و تا صو چقنجه قازمقده دخی ممکندر انجق طشره دن طولدرمقده
آفت چوقدر متعفن اولمق احتمالی وار و قورومق وار یاغور
موضعی مساعد اولمیوب ایچنه صو اجزاسی ممکن اولمامق احتمالی
وار.
بیوردیلرکه شیبان نام متقدمیندن بر کمسنه وار ایدی امی ایدی
دخی او زمان تصوفه نامی بو غیدی او صوفی ایدی. اما شافعی عصرنده
ایدی بر کون امام شافعی ایله امام احمد او توروب صحبت ایدرلرکن.
کوردیلرکه شیبان کلور امام احمد دیدیکه اکر شونك حالی علی مقارنه
اولسه کامل اولور. ایتدی بن بونی علمه ترغیب ایله یم دیدی.

امام شافعی دیدیکه ایتمه پشیمان اولورسن شیبان بونلرك
یانلرینه کلوب سلام ویردی اوتردی امام احمد امام شافعینك
سوزینی اصغا ایتمیوب شیبانه دیدیکه بر کیسنه بر وقت نمازین
اونتمش بلمزکه قنغی وقتدر نیجه ایتسون دیدی شیبان براز مراقبه
ایروب باش قالدروب دیدیکه بو کیسنك سوزی انی اقتضا ایدرکه
اول کیسنه حقی اونتمش حقدن غافل اولمش بزم عندمزده حقدن
غافل اولانه حد اورورز امام احمد بو سوزدن کندیدن کیجدی
واوز زمان بیهوش یاتدی بعده افاقته کلدی امام شافعی بن سکا
دیمدممی نادم اولورسن دیدی پس شول کیسنه نك که اصول اللهده
فروع انك یاننده بر شیدر کلدی همان اصل اصیل خواجه
احرار قدس سره بیوردیلردرکه بزه ایکی شیء ویردیلرکه
اوچنجیسن طلب ایتمزز دوام حضور کمال متابعت
متابعت ایماندر ودوام حضور اسلامدر عبارتدر باطنا ایمان
ظاهرا اسلام ایکسی بربره کلدکده شرعده احسان تعبیر اولندی
ودوام حضور استهلاکدر زیرا عبودیتك مقابلی ربوبیتدر
پس عبدك نه مقداری واردرکه ربوبیته مقابل دوره
عبدیت خواری وزاریدر دائما تذلل وتضرعده اولمق کرك
صوفینك استغراق دیدکلری اکر دوام حضور وکمال متابعتدن
معطل ایسه خسارتدر زیرا اکر اکا جزا دیرلرسه بو دار جزاده کلدر

دکلدر دار جزاده جزا کمالیله موعوددر یوق اکر
استغراق بو ایکیسن تعطیل ایتمزسه نه کوزل لکن تکلف
ایله اولمازسه همان او ایکیسنده دورمق سر خواجه
حضرتلرینك اوچنجی ایله مرادی بو اولمق جائزدر

وبیوردیلرکه حضورده مراتب ایله در بر حضور واردرکه
خارج دائره امکاندر وامکانده اولان حضورك دخی
مراتبی واردر بو بیلیتك دخی مراتبیدر وکیمز
بیوردیلرکه برقاچ دفعه تقریر ایلدم که انسان سائر موجوداتدن
تعقل ایله ممتاز اولدی بو علم دخی ابتدا کندینه تعلق ایتمشدر
وبو علم ارادت ایله معا واقع اولمشدرکه انسان کندینی
بیلور و مراد ایدر اولمشدر پس علم اقتضا ایدرکه یالکز
کندین بلمکله اکتفا ایتمیوب بلکه راغب اوله اصلن بلمك
ابتداسن تفکر ایدر ابوینی خاطرینه کلورسه حضرت
آدمه دك واردر اوته سنی بلمك استدکده بیلورکه
بر موجدی واردر پس عقل انجق بو مرتبه یه قادردرکه
موجدی اثبات ایدر اما تعریفنه قادر اولمز وانسان
عاقل چونکه کندین بلمك مراد ایدر اصلن بلمکجه کندین
بیلمز و هرکیسه کندین بلمز ایسه انك نه مقداری واردر

پس کندینك برشیء اولمدیغن بیلدکدنصکره وعقل ایله
موجیدن اثبات ایتدکدنصکره پیغمبریده دعوته اقتدا ایدر
بو دعوت ایسه خلق بو عالمه کلمزدن مقدم کوندرلدیکه آدم
علیه السلام نبوت ایله کلدی.

وبیودیلرکه خواجهٔ احرار حضرتلری یتسو نمازندن مسجددن
چیقادرلردی وعصالرینه طاینوب دورورلرایدی تا صباح
نمازی اولدقده ینه مسجده کیررلرایدی.

بوفقیر کتاب قانون مفرداتنده صنادمکی یوقدر یاخود
ترك اولنمشدر دیو سؤال ایتدکده بیودیلرکه ایکی وجه محتملدر
بری بودرکه ابن سینا کندی ترك ایتمش اوله که انك اثرده
واقع اولمسندکه بزم مؤنتمزه نه حاجتدر دیوب ترك ایلیه
وجه ثانی بو اولمق محتملدرکه اکثر نسخ قانون فرنکلك باصمه
سیلهدر روافض شایع اولمشدر جائزدرکه انلر یا سهوًا یاخود
اهل سنته مخالفةً عمدًا ترك ایتمش اوله لر وبو مناسبتله
بیودیلر اوائل حالده ابن سینا حقنده اولان طعنه وجود
ویربکی اولمشیدم که علماده بعضلرکه طعن ایتمشلردر.
حتی امام غزالی تکفیر ایلدی. اما فقیر بعض تحقیقات مطالعه
ایلدکن حشر اجساد مسئله سنده بر سوزینه راست کلدم
دیرکه حشر اجسادی شرع بیان ایتمشدر اندن بزه سویلیه جك

سوز قالمامشدر بزم مؤنتمزه محتاج دکلدر. بز
حشر ارواحی بیان ایدرلم دیر علما ایسه حشر اجسادی
منکردر دیو تکفیر ایدرلر. اما ذکر ایتدکم تحقیقدن
اکلنور که حشر اجسادی منکر اولمیه وهم اخر عمرنده تصحیح
عقیده ایتمشدر دیو منقولدر.

بوفقیر صنعت کیمیا ایله مشغولدر دیو سؤال ایتدم. بیوردیلرکه
فقیرانی صغر سنمده بو منوال اوزره توفیق ایتمشدم که
صنعت مذکورهنك وقوعی شرعده واردرکه حضرت موسی
علیه السلام زماننده.

برسوخته سؤال ایتدیکه برکمسه صلوة عصری وقت عصرده اول قولده
ادا ایتمش بولنوب وقت عصر ثانی دخول ایلدکدنصکره دخی قلسه
صحیح اولورمی بیوردیلرکه فرض نیتیله ایدرسه صحیح اولور
نفل نیتیله ایدرسه اولماز. زیرا حقیقتده عصرك وقتی امام
اعظم قولی ایله اولان بعد المثلیندر. اگرچه علمانك بونده
اختلافی واقع اولدی لکن مذهب بودرکه مثلیندنصکره
اولمق کرکدر. برکمسه صلوه ظهری ادایی تأخیر ایتمس اولسه
حتی ظل مثلی کچسه اول کمسه ظهری اداءً قلسون یوخسه
قضاءً می قلسون فتوی بونك اوزرینهدرکه اداءً
قلسون. پس بوندن معلوم اولورکه وقت بعد المثلیندر.

وبیوردیلركه حضرت امامك بو مسئلەده اجتهادینك
قوتنی علم اصولده باعی اولان كمسه بیلور ۰
فقیر ختم خواجگانی قدس الله تعالی ارواحهم سؤال
ایتدم بیوردیلركه اولنده وآخرنده ۰ فاتحه ۰ وصلوات
فاتحه وصلوات ورته سنده اخلاص ۰ وسوأالم نشرح لك ۰
دربعضلر آخرنده فاتحه‌یی تأخیر ایتمشلر ۰ امّا بویله كركدر
دیو بیوردیلر ۰ شرطی بودركه آداب شرع مصطفویه كمال
رعایت كدركه حوائج شرعیه ایچون طریقهٔ نقشبندیه دن
بر صالح كمسه یا بر قاچ كمسه مجلس واحده كمال حضور وخشوع ایله
خالصا لوجه الله تعالی تعبد نیتیله اوقویوب مقابله سنده موعود
اولان ثواب خواجگان نقشبندیه یه قدس الله تعالی ارواحهم
هدیه ایده لر واخرنده بر طتلو اشنه احضار شرطدر ۰
[illegible]كر كدركه بو تلاوت اولنان آیات وصلوات وحاجت
ایچون خواجگان قدس الله تعالی اسرارهم ده تونیت اولنمیه
زیرا بونلره هدیه‌در محضا لله اولمغه محتاجدر كه ثواب
حاصل اولوب هدیه اولونه جقدر غیری ایچون تلاوت
اولنان لنسنده نیجه مقصوددر ۰ وبیوردیلركه ختم خواجگان
قدس الله تعالی ارواحهم اوقودیكز كه نمازدنصكره دعا
مستجابدر دیرلر ۰ پس نماز استجابت دعا ایچون میدر ۰ و

وبنذر خواجگانی قدس الله تعالی اسرارهم دخی تعیین
بیوردیلرون ایكی عدد دردی بو بیوردیلر ۰
وبیوردیلركه انزوامی كمالده یوخسه اختلاطمیدیمشلر ۰ دیركه
اختلاط كمالده رسوخ حاصل اولان كمسنه ایچون ۰
وبیوردیلركه اول كمسنك رسوخی یوقدر انزوانك مالزمه
سندندر ۰ بو عالم عالم تركیبدر قلب وقالب ایله بین العبد
والرب اثبات ربوبیته قلب كافیدر ۰ پس بو قوی وحواسكه انلری
بو قالب حاملدر آفاق ایله انفس بیننده رابطه دركه بتون
آفاقی دخی كندینه دوندوروب هر بریله تقرب تحصیل الیوب كمال
كسب ایتمك ایچوندر بر نفس ایله تركیب ایدوب صلبنده كیجوردیلر
كه نطفه اولدی ایكی نفس ایله تركیب ایدوب رحمده كیجوردیلر
جسد اولدی بو جسدی لطائف علویه ایله تركیب ایتدیلركه
بتون آفاق ایله تعلق پیدا اولوب آفاقی دخی علوه چكوب
آدم اولدقدنصكره عالم اولوب كتمك ایچوندر حضرت
خواجه احرار قدس سره زراعت ایله مشغول ایدیلر اوامر
ایچون موكل كمسه تعیین ایتمشلر ایدی بر كون اول كمسه‌لر ایله
امور زراعته متعلق مذاكره اولنوركن حسامی نام
بر مجذوب وارایدی كلوب بونه بودیو خواجه حضرتلرینی
بو تعلقدن منع ایتدی خواجه حضرتلری مبارك اللرین بری
برینه

اوروب الده دردلرده كل ديمكى قصد بيوردیلر مجذوب
الده ده اولمسون الده اولمسون ديو بكتدى صكره نقل
اولنوركه آخر مرضلرنده خواجه حضرتلرى مبارك اللرين برتيشه
سوروب تأسف تلهف ايلدى كبى ايتدكلرنده اصحابدن بر كسنه
سببن سؤال ايلدی او مجذوبك سوزى كفن ودستمى
يقدى ديو بيورديلر مشلردر . . . .

بعد از تحقق شدن سفر بجانب وطن

بيورديلركه صداقت اوزره رفيق از بولنوركاه كاه دركه
اصل اصيل ايكى شئدر صحبت وقوتدر بو ايكيسى پاك اولمدقده
صكره جميع فضائل بر شخصده جمع اولسه الملر جملهنك مبناسى
بو ايكيسيدر جميع سالوك بو ايكيسنك تطهيرى قيدنده دوشمشلردر
ممكن اولورسه سعادت اولمزسه هان دائم اسيوب دورمق
كركدر قوت خصوصنده اكر اضطرار واقع اولورسه سد رمق
مرتبهسى جائزدر اما مابه الاضطرار محقق اولمق كركدر صحبتك
شرطى ايسه ترك عجبدر صحبت باطنى ايله اتفاقيا اتدندر پس
بو شيلده بر صداقت اوزره كيم رفيق اولور كيمك
بزم ايله ايشى واردر صحبتندن افاده واستفادهيه اضطرار
اولورسه ضرورت مرتبهسنه مساعد اولور اما هله
غاية الغاية احتراز كركدر . . . . ف

فقير سنت وعزيمت معنالرندن سؤال ايتدكمده
بيورديلركه سنت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم واصحابندن
رضى الله تعالى عنهم كلن نسنهدر عزيمتك معناى مصطلحى
رخصت مقابليدر سنت مقابلى بدعتدر بدعتدر بعضلرين
عند الضرورة جائز كورمشلر اكا رخصت ديرلر اما عند
التحقيق عزيمت هر شيئى كمال اوزره اشلمكدر . يعنى
موضوعى اوزره اشلمكدر . جميع احكام شرعيهنك
موضوعى واردر وبزم جمله احوال واقوالمز موضوعاتدندر
مهملاتدن دكلدر . بو معنا زائل اوورده بيله بوليه فكيف
سر انفسا مؤكد بر كسنه جار شودن اتمك الموقع واتبه جميع
قوى وحواس ايله شروع محتاجدر كه اولا بتمكى تحصيل ايده
وهر موضوع اولان نسنه مفهوم معنى كركدر وبو معناى
فهم انبيا واوليا وكمل بو قدر علوم ايله خدمت ايدوب
كلمشلر بو تحقيقه كوره بر شئ قالور كه اكر اول معناى موضوع
افعالده اولورسه هر كس فهم ايده بيلور . اما اقوالده اولورسه
هر كس ايچون فهم مشكلدر زيرا السنه مختلفهدر جواب
بودر كه لسانى ترجمه ممكندر لسان مخصوص شرط قلنمدى
حاصلى كرك كه بنده جميع حركات وسكناتى افعال واقوالى
موضوعى اوزره كاليه اشلسون ان الصلوة تنهى عن الفحشاء

والمنكر الاية صلوة نيجه فحشا ومنكردن نهى ايدر بيلو
مادامكه شرط قلنان تحريمه واقع اولميه تحريمه كه واقع
اولدى فحشاء منكرقدن قالدى بنده نك موضوعى عبادتدر
عبادت عبد ايله ربى بيننده نسبتدر عبادتك شرطى تبتل
استهلاكدر يعنى بو قالب عالم مقالب سلوبدر يعنى قابل الزوالدر
پس بنده يو قلغن بيلوب كال استهلاك ايله عبادت ايچون موضوعدر
وبو كال معناسنه عزيمت شرعيه احسانله تعبير اولندى

نته كيم حديث جبريلده احسان تعريفنده كانك تراه
بيوردلرى بو تشبيه مرئى يه كوره دكلدر مرئى ثابت
ومحققدر بو تشبيه رائى يه كوره در كه ان تعبد الله
دنيلدى عبادتده استهلاك متحقق اولنجه عبددن نه اثر قلدى
كه تراه ديمك جائز اوله پس تشبيهه احتياج لازم كلدى

خلاصه مجاهده وعبادات بشريت اوزره دفع سوددر
بونحسه دفع متعلق سود كلدر سود يدكمز دعواى
انانيتدر پس مقصود اصلى اول دعوانك دفعيدر بونحسه
نفس انانيت دفعى دكلدر والا عبادات بالكليه قالقمق
لازم كلوردى زيرا مدار عبوديت انانيتدر لكن شو قدر واركه
اول انانيتك قيامى على طريق الاستهلاك والفناء در
ايمدى اصحاب كرامك صحبت رسول الله عليه السلام بركتيله
مجاهده لرى انانيتك بقاسيله برابر دعواى انانيتك
رفعى اوزره ايدى نته كيم ارسال رسل وانزال كتبدن
غرض بودر وكبراء خواجكانك دخى سلوكلرى
بو منوال اوزره در بلا زيادة ولا نقصان زيرا اوبركه
صحبت معهوده مسلسله كلمشدر اما بعد عهد بولنمق
سببيله اونسبت معهوده يه ضعف طارى اولوب و
سهولتله دفع سوء ممكن اولمديغى اجلدن كمليندن بعضيلر
وحرت وجوده ذاهب اولنلردر ابتدا متعلق سوءك
رفعيله سوءك رفعنى اسهل كوردلر بله وارديلر متعلق
سوء اولان تعيناتى كتم عدمه كتوردلر خفى واره سوءك
رفعى آسان اوله پس بو معنايى يعنى متعلق سوءى
بالكليه كتم عدمه ايلتمك اولمازدى الا افراط محبت ايله
اولوردى پس واردى بونلره كوره متعلق سوء شهوداً
ووجوداً هالك وفانى اولدى نفس الامراسيه بونك
خلافيدر زيرا بونلرك هلاكى انجق شهوداً در
بونجه وجوداً دكلدر لكن بونلردن بواحوال قبول
اولنمق اصل اعتقادلرى اعتقاد اهل حق اولديغنه

بناءً در. لكن نقصاندن زيرا انلرده اولان افراط
محبت نفس الامره سرايت ايتمشدر محبتك ايسه افراطی
مذمومدر نته كم تفريطی مذموم اولديغی كبی بلكه كمال
اعتدالده در ايمدی مقصود حاصل اولدقده نصكره رفع
سؤدركر ومتعلق سؤ اثبات اولنور محبت اعتداله
دونر ايسه كماله واصل اولمش اولور. والا انتقصاندن قالمش
اولور بو وحدت وجود دعواسی بو مقوله افراط محبتی
اوليانده بالكليه‌ده اولنور زيرا زندقه والحاددر.
و بو طريق ايله سلوك و مجاهده دينده بدعتدر و دينده
بدعت فسقدن اشنعدر زيرا فسق بر وقت بولنور ايسه ده
بر وقت زائل اولور بدعت ايسه دائماً و ابداً ثابت اولور.
اكر بناء طريق نقشبنديه مشرب نبوت و طريقه اصحاب
كرامدن زياده و اكسك نقصان اولنمدی تكليف انسان
اوزرينه واقع اولوب انسانك غيريه واقع اولمدی. زيرا
انساندن اولان فطرتدر كه قابل تكليفدر غيريده يوقدر
نته كم باری تعالی بيورر فاقم وجهك للدين حنيفا فطرة
الله التی فطر الناس عليها لا تبديل لخلق الله ذلك الدين
القيم. فطرة اللهدن مراد دين الله در دين اللهدن مراد
دين اسلامدر نته كم علماء مفسرين بيان ايلديلر پس

پس بو فطرت انسان ايچون بحسب عادة الله اكر عادة الله
اثبات اولنمازسه برشئ ايچون بر حكم ثابت اولميوب
بلكه عالم خلط محض و برشئ شئ آخردن ممتاز اولمق
لازم كلور اكرچه بعض وقتده خرق عادة دخی واقع
اولورسه دخی اول خرق باری تعالی اوزرينه ايجاب
توهم دفع ايچوندر. پس بحسب العادة فطرة معهوده انسان
ايچون اوليچق كانه انسانك ملكی كبی اولدی اول جلده
انك قابل اولديغی تكليفده دخی اكا مخصوص اولوب غيره
تجاوز ايتمدی فطرتدن مراد جبلتدر كه هر مخلوق
بر جبلته مخصوصه اوزره خلق اولنمشدر اول جبلته
حكما ماهية غير مجعوله اولقومشلردر لكن بحسب المعقول
ماهية غير مجعوله ماده مثابه سنده صانعك صنعی
اكا صورت ويرمه مثابه سنده تعقل اولنور نته كم اهل
معقولك انه اويله تعقل ايليوب بحسب المجاهده استخراج
ايلديلركه ماهيه غير مجعوله كندو ذاتنده برشی ايدی
تصرفات الهی‌نك اوزرينه واقع اولدی نته كم بعض
طائفه صوفيه دخی بو اصطلاحه تابع اولديلر لكن
بحسب الحقيقة صوفيه‌نك مرادی اهل معقولك مراد
ايلدوكی دكلدر زيرا عقايد صوفيه عقايد اهل حقه

موافقدر لکن بحسب الظاهر اهل معقوله موافق کورینور
نفس الامرده ایسه بو اهل معقولک ذاهب اولدیغی کلدر
بلکه ماهیت غیر مجعوله دیدیکمز دخی کندی ذاتنده استقلال
اولمیوب اودخی صنع بارینک مصنوعیدر نته کم باری تعالی
بیورر. وخلق کل شیء وهو بکل شیء ودخی بیورر.
والله خلقکم وما تعملون پس نفسده برزخ وآفت واقع
اولمشدر مجموعی اصطلاحاتده نشأت ایلمشدر. ایمدی
هر نفسده آفات که واقع اولدیسه اصطلاحه تابع اولمدن
نشأة ایتمشدر. پس اصطلاحه تابع اولان مشبهه اولمدن
خلاص اولمز صوفیه اولسون متکلمین اولسون فائده سی اولمز
اوزره قالمشدر انجق فقیه در. زیرا فقیه اوتهدن نعمتلری
کلدیسه مقدار اوزرینه قطع ایلمشدر زیاده ونقصان
ایتمشدر اکر فقیه سوزینک وجدانی تحصیل ایلدیسه
کبریت احمر واکسیر اعظم اولور واکر تحصیل ایلدیسه
برامانتکاردر نته کم فقهک تعریفنده امام اعظم حضرتلری
بیورر که الفقه معرفة النفس ما لها وما علیها اعتقادا وعملا
ووجدانا بو ذکر اولنان معلوم اولدیسه پس بو ذکر اولنان
فطرة شول شیدر که حق سبحانه وتعالی ازلده اندن عهد المشدر
بحسب القابلیة نته کم الست بربکم قالوا بلی همزه استفهام انکاریدر

استفهام انکاریدر ایسه قاعده بودر که مستفهم اولان
مخاطبک معلومی اولوب غرض مخاطبی و معلومی اولان
شیئک اقرارینه حملدر. واو اقراره حملدن غرض حکم
الی الزام واکه حجت ولمدن او تریدر که سن فلان وقت شویله
دیمدکمی بو پس معلوم اولدیکه انسان بو اقراراندن
الندن مقدم بو مستفهم بحسب الفطرة عالم ایمش بوندن صکره
انسانک ایچون اطوار ثلثه واحوال ثلثه واردر احوال ثلثه بودر که
استیوب اشلر واستمیوب اشلر واستیوب اشلیه من اطوار
ثلثه بودر روحک جسد ایله ترکیبندن مقدم اولان طوریدر
وجسد ایله مرکب اولدیغی حالده اولان طوریدر
وجسددن مفارقت ایتدکده
صکره اولان طوریدر

تمت
سنه
١١٨١

تم

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نثق

الحمد لله الذی تفرد بوجوب الوجود • والصلوة والسلام
علی محمد بعثه الینا بکرم الفضل والجود • وعلی آله واصحابه
الذین اقتدوا بما کان عنده موجود اما بعد فقال الفقیر
ابراهیم البرسوی لما کنت احضر فی صحبة شیخنا ومولانا
الشیخ محمد مراد النقشبندی البخاری فقال لهذا الفقیر بعد تمام
الصحبة اکتب ما حصل من هذه الصحبة فانه تشتمل بالایمانیات
علی وجه الاجمال والاختصار فکتبت هذه لمجرد الامتثال الامر الشریف
بقدر فهمنا ببرکة صحبته الشریفة لا بقدر تقریره واداٸه فانه
غیر ممکن لی ومن المعلوم ان ما لا یدرك کله لا یترك کله قال
الشیخ قدس سره معلوم اوله که • اصل وار • فصل وار
وصل وار • حق سبحانه وتعالی بنی آدمه عقل واراده وعلم
ویردی تا که وارن اصل وفصلنی بیلیه بعده وصلی اراییه
اصل بلمنك طریقی بودرکه انسانکه واره را اولا انك
معلومی ومرادی کندی نفسیدر • پس کندو یه اعتناسی لازم

لازم کلدی بو تقدیرجه البته بن نه یم دیو کندو یه
التفات ایلر بویله اولنجه انسانك کندو ده مخلوق
اولان جوهر عقل وفکر واسطه سیله داٸرۀ امکانده
جولان ایلر تا مبداٸه وارنجه مثلا کندو ده فکر
ایله کوررکه کندو سلسله سی باباسنه منتهی در بعده
کوررکه باباسی سلسله سی دخی جدینه منتهی اولور بعده
ارض سموات وما فیهما نك جمله سنده بو فکری بویله
استعمال ایلین جمله سنی بویله عدم منتهی بولور بوندن صکره
بیلور که بو موجوداتك مجموعنك اصلی عدم ومجموعی
هالك در بو مقوله اولان اشیا ایچون ایسه ماهیت مستقله
اولماز بلکه بر مایه القیامه محتاجلردر که موجب وخالقیدر
دکلی وجود واسباب وجود اندندر انك وجودی کندی
ذاتیله قاٸمدر بو طریق ایله اصلنی بیلدی ومبداٸه واردی
اکرچه مبداٸه وارمق یالکز کندی نفسنده فکر ایله حاصل
اولور • زیرا انسان کندو بر مجموعه در که بوتون آفاقی
جامعدر لکن هر کسده اول جوهر یوقدر که آفاقه مراجعت
کندی جامعیتنی بیلوب مبداٸی بوله بیله • پس بو طریق ایله
اصل ومبداٸه علم محقق اولوب اثبات واجب حاصل اولور
یعنی مجرد عقل اثبات واجبده کافی اولور نته کم امام

امام اعظم مذهبی بویله‌در زیرا حضرت امام بیورمشدر
که بر کمسنه طاغ باشنده بیوییوب اصلا انبیا و دعوت
انبیایه اولدیغنی اشتمه‌سه مجرد عقلی ایله وحدانیة باری
تعالی‌یی استدلال و اثبات واجب ایدی ایتمه‌سه روز جزاده مسئول
اولور • بو طریق ایله اصل علمده فصل علم دخی حاصل
اولور • زیرا بو علمدن صکره انسان البته کندی وجدانی
بالبداهه بیلور • بوندن صکره البته وصله کیدن یولی
ارایوب بولوب اول یوله سلوک ایله وصله مراد ایدر • زیرا
انسان غافلدر دیدیلر مجرد اصل علم ایسه وصله مقتضی
دکلدر • مادامکه ارادت مقارن اولمادیغجه • زیرا معلومدر
بلمک باشقه‌در استمک باشقه‌در • بر شیء ایستمدیکجه
طریقنی بولوب و اول طریقه سلوک ایله اکا وصول ممکن دکلدر
پس اول مبدأ استنوب و مراد اولوب که موصل اولان
طریقه سلوک اولنمدیغجه وصلت نیجه میسر اولور • بوندن
معلوم اولدیکه ایمان ایله محبت متلازم اولمشدر • زیرا
محبتسز ایمان ارادتسز علم کبی اولور • اول مبدأ و اصله
موصل اولان طریق ایسه عبادتدر بو عبادت ایسه کیشینک کندی یانندن
اولماز بلکه تعلیم شرعه محتاجدر نته‌کم بو محبتک ذیلنده
معنای عبادت و اقسامی بیان اولنور انشاء الله تعالی • پس

پس ارادت انساننده بر قوتدر که بسیطدر ایکی شیئه
بردن تعلق قبول ایلمز سائر قوی کبی چونکه اراده مقصود
حقیقی و غیر حقیقی‌یه تعلق ما وضع له سنه تعلیقدر مقصود
حقیقینک غیری‌یه تعلقی علی طریق الاسقاط و مقصودی
نفی اوزره اولمالیدر • نته‌کم مسلک خواجگان بویله‌جه
واقع اولمشدر • مادامکه ارادتک مقصود غیر حقیقی‌یه تعلقی
علی طریق الاسقاط اولمیه بلکه مقصود حقیقی‌یه تعلقی کبی
بالاصاله اولوب ایکیسینک بیننده متردد اوله مقصود
حقیقی ایچون خالص اولمیه بو طریق ایله مقصود حقیقی
استمک ارادت اسمی ایله مسمی‌در • اما وقتاکه ارادت
بو طوردن کچوب مقصود غیر حقیقیدن بالکلیه منقطع اولوب
بلکه تعلق ایلدیکی صورتده تعلقی علی طریق الاسقاط
اولوب مقصود حقیقی ایچون خالص اولورسه اول وقت انک
اسمی محبت اولور • و محبتک مرتبه‌سی واردر که افراطی
عشق اسمیله مسمی‌در • بو ایکی مقامک بیننده فرق بودرکه
مقام محبتده محب مقصود حقیقینک غیری‌یی کورر لکن
قصدی واردیغی اصالت وجهی اوزره تعلق ایتمز • اما مقام
عشقده عاشق مقصود حقیقینک غیری‌یی کورمز بو جهتدن
بو مقامه سکر دینلدی • ایمدی کمال محبتده‌در که هر شیء

برلویرنه کوستردو ایشی اختیار ایله اشلدی • پس
مرید طریق مذکور ایله فکر ایدرك واجبی ثابت
ومقصود حقیقی بولدی ایسه واجب معلوم ومراد
اولدیسه ایمان بالله حاصل اولدی • زیرا ایمان دیمک سن سنی
وسنی ستردیمکدر وفکر اوراده تمام اولور •
زیرا دائرهٔ امکان بجملتها تمام اولمدقجه واجب ثابت
اولماز • امدی فکر دخی جملهٔ دائرهٔ امکاندندر بو معنایه
بنا حدیث شریفده واقع اولمشدر که تفکروا فی
آلاء الله ولا تفکروا فی ذات الله • پس فکر دخی فانی
وتمام اولور بعده منه واصل اولدیسه توابع لواحقیله
وامکانك کندی اطواری واحوالی تمام اولدی واجبه
متعلق اولان بلنمدی باقی قالدی • زیرا ممکن ایله واجب آراسنده
مناسبت یوقدر که ممکن ایچون واجبه مساس اوله •
پس اوراده متعلق اولنلری بلمه ودخی حقیقت امکانی
کما هو نمایان اولماده اورادن خبر وتعلیمه محتاج اولدی
ایسه اثبات واجب مخبر ومعلمی مستلزم اولدیغی نته کیم
انسانك عالم ومرید اولمه سی اثبات واجبی مستلزم
اولدیغی کبی • پس ایمان بالرسول دخی حاصل اولدی
فضلا وکرما رسوله کتاب کوندردی ورسول اینك
خبر

خبرلرین کتاب ایله بلدردی • پس ایمان بالرسول دخی
ایمان بالکتابی مستلزم اولدی کتابك رسوله انزالی
ملك واسطه سیله در دینلدی • پس ایمان بالملك دخی
حاصل اولدی کتابده مبدأ ومعاد ذکر اولندی • مبدادن
مراد هر شیئك اندن دیمکدر • پس ایمان بالقدر دخی حاصل
اولدی • وممکناتك تعریفیها کیت ایله کلمشدر کتاب
اسم فاعل صیغه سی اوزره ماضی صیغه سیله هلك یاخود
مستقبل صیغه سیله یهلك دینلدی • حتی من الاول
الی الاخر بالماشی هلاك اوزره اولدیغنه دلالت بولنسون
ایچون بو تعیناتك مجموعی قالب سلوبدر • یعنی حق سبحانه
وتعالیدن ذاتا وصفاتا وافعالا اسلوب اولنان نقایصك
قالبیدر مثلا حق تعالینك ذاتی جهاتدن منزهدر جهاتله
مقید اولمقدن کیمی یر بر سلك زید وعمرو کبی مثلا
کذلك صفاتی دخی منزهدر نقایصدن مثلا زیدك وعمرونك
صفاتی کبی دکلدر • افعالی دخی بونلرك کبیدر • پس ممکنات
بجملتها یعنی ذاتیله وصفاتیله وافعالیله هالکدر ولکنه
ممکنك ذاتی قدیمك ذاتنك مظهری واثری وصفاتی صفاتنك
وافعالی افعالنك مظهری اولور علی طریق الانسلاب
والاستهلاك بو ذکر اولنان معلوم اولدیسه بعض عقول

ضعیفه جمله اورادن اولدیغن استماع ایتدکده فضولی
دوشوب دیرکه بو جمله هب اوته دن اولنجه بزم ایچون
امر ونهی ده فائده ندر دیوب جبره دوشمشلر کانه
کندیلری ایچون انوّیّت وافعال مستقله اثبات ایدوب
بن بویله اشلمك استر ایدك لكن بزی غیری ایتمی ایچون
جبر ایتدیلر دیمك اولور زیرا جبر امر نسبیدر طرفین
اقتضا ایلر بری جابر اوله بری مجبور اوله مع هذا بیلمدیلرکه
جمله اندندر کالا منده کندیلری وافعاللری جمله داخللردر
پس عقلك فضولی کندی حدّینی بیلمدکدندر زیرا کندی
حدّی انوّیّتله قائم دورمقدر حالاکه بو انوّیّت دخی بوکه
اوته دن کلمشدر یوقسه بونك حدّی انوّیّت ایله قائم
اولمق دکلدر زیرا بونك کندی ذاتنده انوّیّتی اولمدیغندن
ماعدا اوته دن دخی انوّیّت ویرلمدی زیرا بو مخاطبدر
متکلم اوته نکدر پس بوراده عقلك کمالی کندو
حدّینی بیلوب انوّیّت ایله قائم دوروب مخاطب اولدیغی
اوامر ونواهیده سمعنا واطعنا دیوب یا ربّی بکا بلدر
دیدیکك معلومم وبلدر مدیککك شیلرك بلمه سنی سندن
استرم دیو کمال افتقار وتسلیم وحضور اوزره دورمسیدر
نته کم اهل سنت مذهبی بودر یوخسه عقلك کمالی اودکلدر

که کندی تصرّفنی قادر شیر بره مثلا دیه که شویله اولورسه
شویله اولور اولماز ایسه اولماز بلکه بو عین نقصان
عقلدر وعقلك کندی حدّی که هالکیتدر انی بیلمیوب
انوّیّت ایله قائم اولمیوب انوّیّت ایله قالقم دورمه سندندر
ناشیدر نعوذ بالله تعالی باب فیوضاته سد عظیم وحجاب
اکبردر کسنی اوته یه توجهدن کور وقور ودعوای
شیطانیّتدر برکسنه که بو اهل سنت مذهبی اوزره
سلوکنی تصحیح ایلیه حق سبحانه وتعالی اکا کوزلر کورمش
وقولقلر اشتمامش وقلب بشره خطور ایتمامش شیلر
اعطا واحسان ایلر نته کم دینلمشدر که من عمل بما علم
ورّثه الله علم ما لم یعلم وحدیث قدسیده وارد
اولمشدرکه مایزال العبد یتقرّب الیّ بالنوافل فاحببته
کنت له سمعا یسمع بی وبصرا یبصر بی ویدا یبطش بی
الحدیث بو اجلدندرکه جمیع اولیاء الله مسلك اهل
سنتا اوزره اولوب هر نه قدر ولی کلدیسه اهل سنت
مذهبندن کلمشدر یوخسه نه مجبره دن ونه معتزله دن
ونه سائر مذاهبدن کلمشدر بو ذکر اولنان معلوم
اولدیسه بز کرو ما نحن فیه مرکله لم پس کتابده ذکر
اولنان معاددن مراد اعادۀ اخرویه در پس ایمان

بالاخرة دخی حاصل اولدی وکتابده بیان اولندی که آخرتده
ایکی دار واردر بری دار لقا ونعیمدر و بری دار عذاب
وجحیمدر دار اولیه جنت ودار ثانیه یه جهنم دینلدی
پس ایمان بالجنة وایمان بجهنم دخی حاصل اولدی بو ایکی
دار ایچون ایکی طریق بیان اولندی بری طریق عبادتدرکه
دار لقایه موصلدر عبادت دخی ایکی قسم اوزره در
بری عبادت تسخیریدر و بری عبادت تخییریدر عبادت
تسخیری ذل وفقر وحقارتدرکه وصفی ذلیل وفقیر وحقیردر
بو عبادتده انسان ایله جمیع موجودات مشترکدر زیرا بونلرک
مجموعی قیومندن متوجه وقیومی قتنده ذلیل وفقیر وحقیرلردر
بو عبادت معتبر دکلدر اما انسانک سائرلردن امتیازی
عبادت تخییری ایله در عبادت تخییر تذلل وافتقاردر که
وصفی متذلل ومفتقر کلور زیرا انسان قیومندن هم متوجه
هم موجهدر لکن سائرلر متوجهدر اما موجه دکلدر اکا
بناءً درکه حق تعالی انسانی دوروی جی آینه یاپدی دیرز
سائرلرده اکرچه آینه لک وار لکن دوروی جی لق
بولنمادی پس انسانک عبادتی تخییری اولنجه عبادت تخییری
علی وجه الشرع بیان اولندی که عبد مکلف اولدیغی تکلیف اوزره
دورمقدر تکلیف قلب وقالب مجموعنه در زیرا انسان بو ایکیدن

بو ایکیدن مرکب اولدیغنک علامتی بودرکه کاه اولورکه
انسان بر شیئی اشلمراد ایتمکسزین مرتعشه صادر اولان
حرکت ید کبی کاه اولور بر شیئی اشلمک مراد ایدر اشلیه من
کاه اشلمه سنی مراد ایدر واشلر بو وجه معتبر اولان ثالثدر
پس تکلیف یالکز قلبه ویا لسانه قالبه عبث ولغو لازم کلور معلوم
اولدی که تکلیف مجموعنه اولمالی ایمش پس قلبک عبادتی
تذلل وافتقار وجهی اوزره حضور دائمده بولنماسیدر
انسانک قلبا اولان عبادتنده ملک ایله مشترکدر قالبک عبادتی
قلبده اولان تذلل وافتقاره صورت ویرمکدر علی وجه المشروع
صلوة کبی و زکوة کبی وخضوع وخشوع کبی و بونلرک امثالی هر
دکلو اوامر ونواهی وار ایسه انلردر نفی بتون باطنک صورتلریدر
بو عبادت قالبیه ایله انسان ملکدن ممتازدر پس کر بو طریق
ایله انسانک قالبی قلبنه مطابق وموافق اولمز ایسه اکا عبادت
دیمز بلکه نفاق دینور کورمزمیکه حق سبحانه وتعالی کتاب
مجیدنده ایکیسنی بیله جمع ایلیوب بیورر ان الذین امنوا
وعملوا الصالحات ان لهم جنات تجری من تحتها الانهار
پس بو مذکورات معلوم اولدیسه ارسال رسل وانزال
کتب بو معانی مذکوره لری تفصیل وحقیقت عبودیتی بیان
ایچوندر والله الهادی الی سبیل الرشاد تمت ١١٨٢

بسم الله الرحمن الرحيم

حق سبحانه وتعالى حضرتلری انسانی قلب ایله قالبدن مرکب
خلق ایتمشدر. وبو ایکیده هر برینک کمالی رسول علیه السلامده
ختم اولمشدر. سائر امته بو کمالاتدن هر بری تبعیتی مقداری انلره
کلمشدر. زیرا انلر بو کماله واسطه سز ویرلمشدر. سائر امته
انلر واسطه سیله ویرلمشدر. انلری واسطه قلمقسزین بر
کمالات کلمک عادة الهیه مخالفدر. غایتی بعضی کسنلر
رسول علیه السلامدن واسطه سز المشدر. اصحاب کرام رضوان الله
علیهم اجمعین کبی. وبعضیلر بر واسطه ایله اخذ ایتمشلردر.
تابعین کبی. وبعضیلر واسطه کثیره ایله اخذ ایتمشلردر
باقیلر کبی. پس جمله‌نک کمالات ظاهریه وباطنیه‌یه وصولی
حقیقتده دکلدر الا رسول الله صلی الله علیه وسلم وساطتیله‌در
ایمدی مشکاة نبوتدن بو کمال اخذ اولنمانک طریقی محبت
الهیه‌نک صدقیدر. ومحبت الهیه‌نک صدقی رسولنه اتباع ایله معلومدر

نته کم حق تعالی کلام قدیمنده بیورر. قل ان کنتم تحبون
الله فاتبعونی یحببکم الله. یعنی حبیبم یا محمد سن امتکه دیکه
اکر سز الله تعالی‌یی سورسکز بکا اتباع ایدیکز حتی حق سبحانه
وتعالی دخی سزلری سوه وبکا اتباعیکز سببیله سیزه
کمالات ظاهره وباطنیه احسان ایده. پس کمالاته نائل
اولمانک اتباعدن غیری طریقی یوقدر. واتباع ایکی قسمدر
ظاهرا وباطنا اولمقدر. اما ظاهرا اولمق اتباع علمانک
یازدقلرینه کندوبی تطبیق ایله اولور. زیرا علماء
اوضاع واقوال وافعال رسول اللهی علیه السلام بلا زیاده
ولا نقصان حفظ وضبط ایتمشلردر که اکا علم فقه وعلم
حدیث وعلم تفسیر متکفلدر. باطنا اولان اتباع اذواق
واحوال واخلاقدر. اکرچه بونلرک بعضیسنی علما بیان
ایتمشلردر. لکن بتمامه بیانی ممکن دکلدر. زیرا الفاظ و
عباراتک تحملی یوقدر. پس انی انجق باطن متحملدر. پس
باطنه مشایخ عظام متکفلدر. که انلر کندولری ذوق
ووجدان طریقیله شیخلرینک تلقین ذکری وساطتیله
مشکات نبوتدن وباطن رسول علیه السلامدن عبارت
ولفظلسز بطنا عن بطن حفظ وضبط ایتمشلردر. پس
ظاهرده رسول علیه السلامه اتباع علماء عظامک کتب معتبره‌ده

یازدقلری وجهله اوزره عمل ایدوب زیاده ونقصانده
کال مرتبه احتراز ایتمکدر. زیرا اعمالده نقصان کسنه‌یی
کال اتباعدن چیقاردیغی کبی اوته‌دن ثابت اولان عبادات
اوزرینه زیاده ذخی اتباعدن چیقاررزیاده دیدیکمز
دینده بدعتدر یعنی رسول علیه السلام واصحاب کرامك
رضوان الله علیهم اجمعین بولندیغی عبادت اوزره عبادتده
وبو شیئی آرترمقدر. نعوذ بالله تعالی دینده بدعت ارتکابی
کسنه‌یی دیندن چیقارمغه مؤدی اولوردیمش علمامز ومشایخمز
زیرا عبادات ثابته اوزره عبادات آرترن کمسنه ضمنا
دیمك استرکه دینده وعبادتده بوده لازم ایدی. نعوذ بالله
تعالی نص قاطع اولان آیه کریمه‌یی انکاره مؤدی اولور قال الله
تعالی الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی الایة
زیرا بو آیه کریمه‌نك معناسی سن یعنی بن سزلك دینکزی بوکون
تکمیل ایدوب بلکه انکله تقرب ولنا جق شیلری بتمامه بیان
ایلدم قطعا غیره احتیاج کز قالمدی ونعمتی سزلر اوزرینه
اتمام ایلدم یعنی نعمت دین وانواع عبادات وطاعات
سعادات دنیویه واخرویه‌یه موصله ردیمك اولور.
وعبادتده بدعت ارتکابی رسول علیه السلام واصحابنه ایکی
شیئی بربینی اثباتی مقتضیدر. زیرا اکر بو طریق ایله عبادت و

وحق تعالی‌یه تقرب وارایدوکن بلمدیلردیر رایسه انلر ایچون
جهل وکندی ایچون علم اثبات ایتمش اولور حاشا وکلا
واکر بلدیلر اما اشلمدیلردیر رایسه بو جهتده تقربه انلرك
نقصانی وارد ربنم کمالم وارددر دیمش اولور حاشا صلی
بدعتی عبادت وحق تعالی‌یه تقرب ایچون ارتکابك قبحی حدندن
بیروندر. اما باطنده رسول علیه السلامه اتباع دوام حضور ایله
اولور. وبونی تحصیلك طریقی اولدر که بریر کاملك وشیخ
واصلك دامننه تشبث ایلیوب صحبت شریفه‌سنه مداومت
ایتمك ایله اول شیخ کاملکند وشیخلرندن معنعنا صحبت ایله
منعکس اولان نور عرفان دوام حضور وزوق وصفا ووجدان
مرآت مجلاء اولان باطن شیخدن بوکا ده منعکس اولمقدر.
لکن باطن کمالنك بو طریق ایله حصولی ظاهرده کمال متابعتسز
میسر کلمدیکنه آیات سابقه‌ده اشارت اولندی. پس ایمدی باطن
کمالنه باعث ذکر اولدیغی ایشته ذکرك معناسی حق تعالی حضورینی کوب
دورمقدر. وبو ذکرده اصل اولان اخفادر. قال الله تعالی
وان تجهر بالقول فانه یعلم السر واخفی علماء مفسرین بو آیه کریمه‌ده
ذکرده اصل اولان اخفا اولدیغینه دلالت واراد تصریح
ایتدیلر نظم کریم دیمکدرکه اکر سن قول ایله جهر ایدرسك دیمك
حق تعالی سر واخفاده اولانی بیلور. پس جهره نه حاجت وار در

اولور و روایت اولنان بو حدیث شریفده دخی دلالت
واردر بر کون رسول علیه السلام حضرتلری یولده کیدر کن
کوردیلرکه بر مقدار کسنه‌لر بر موضعده جهر ایله ذکر الله
ایدرلردی رسول علیه السلام حضرتلری یانلرینه واروب
بیوردیلرکه ای قوم صاغره دعوت ایدرسز یعنی حق تعالی
اشتمز می صانرسز دیمک اولور و بونلرک امثالی آیات
واحادیثده ذکرده اخفا اولدیغنه دلالت چوقدر لکن
بو اصلده بر نکته ایله عدول اولنمق جائزدر نکته بودرکه
سمعدن قلبه یول واردر سمع ماسوایه تعلق ایلینجه قلبه واصل
اولوب قلبی مقصوددن مشغول قیلار بویله اولماسون
ایچون قلبده دخی جهر سبیله ذکر الله القا اولنور تا که قلبه
واصل اولان مقصود اولور پس هم اغیاردن حفظ
وهم مقصود ایله شغلنه تقویت حاصل اولور بو نکته‌یه بناءً
مشایخ و کباردن چوق کسنه ذکر جهری اختیار ایتمشلردر
ایمدی بر کسنه آداب ایله و خشوع ایله ذکر اولنان نیت
خالصه ایله ذکر جهری ایتمده بأس یوقدر بو محله کلنجه
اجمالا ذکر اولنان شیلره کندو تطبیقده حقیقتده
صوفیلق دیدکلری اما زمانمزده صوفیلق ادعا ایدنلر عملک
اوضاع مخصوصه‌لری دور کبی و رقص کبی و سماع کبی که

که انواع سازه شمولی واردر بر وجهله اکا رضا و رخصت
یوقدر زیرا بو مقامه کلنجه ذکر اولنان کلماتک ایکی
نوعندن بر سینده داخلدر کلدی اکر عبادت نیتیله
ایدرسه بدعت ارتکاب ایتمش اولور نعوذ بالله تعالی
بدعته متعلق ذکر ذکر اولنان تهدیده داخل اولور
واکر عبادت نیتیله ایتمزسه ما لا یعنی یه اشتغال اولور
عاقل اولان کسنه ایسه بو مقوله فائده‌سز اولان
شیء ایله اشتغال ایتمز فائده‌لی اولور ایکن فائده‌سی
اولماد وغمی و رسوب بلکه وزری واردر زیرا
ذکر اللهی تخفیفه مؤدی اولور اکر سؤال اولنورسه که
بو دور و رقص و سماع کبار مشایخک بعضیسندن
واقع اولمشدر جواب ویررز که انلردن وقوعی عذر وقتنده
اولمشدر مثلا جذبه‌لری وقتکی و کمال عشق الهی و درد
ربانیلری زیاده اولوب تن عشقله احتراقلری حالکه
مؤدی اولمامق ایچون دوا بونلردن غیری بولنمیوب
دوا انیته ارتکاب اولنمشدر بو معنانک کیفیتنی بلمک
طاتمغه موقوفدر زیرا بو معنا حقنده من لم یذق لم یعرف
دینمشدر لکن صکره‌ینه کچمشلردر زیرا بو راده قالمق
نقصاندر انلره ایسه بزم حسن ظنمز واردر کمال بولدیلر بونک

ظاهرده نظیری فهمهانك بو قولیدر که بر آدم طعام یرکن
بوغازینه لقمه دورسه دفع ایچون صو بولنماسه بو خمر
بولنسه ایچمکی تجویز ایتمشلردر تلف نفسدن خلاص اولمق
ایچون بو تقدیرجه انلر معذور اولمشلر اولور معذوره ایسه
اقتدا صحیح دکلدر • زیرا بز من کل الوجوه عذردن
بری اولان رسول علیه السلامه اقتدا و اتباعله مأمورز کرکه
ذکر اولندی • زیرا بزده اول مقتضی و اول علت یوقدر
انك ایسه جوازی علت مذکوره یه موقوفدر بونك فهمنده
نظیری فهمهانك بو قولیدر که معذوره مقتدا اولماز
دیرلر • پس بو مقامده بر مقدار معانی اجمال اوزره
نقل اولندی تفصیلی و حقیقتنك انکشافی صحبته
موقوف اولوب قلم بریده زبان اول تفصیل و حقیقتك
بیاننده عاجز اولدیغی همان حق سبحانه و تعالی جمله‌یی
عذردن عاری و صحبت باطنه یه نائل اولمش بر شیخ کامله
و پیر واصله صحبتنه موفق ایلیوب انك شرف
صحبتیله هر شیئی یرلی یرینه کتورمکی و یرلی یرنده
کوتورمکی میسر ایلیه • زیرا نه احکام ظاهره باطنه قارشور
و نه احکام باطنه ظاهره قارشور ایکیسنی بری برینه
خلط ایتمك زندقه و الحاددر نته کم دینمشدر • کر

کر فهم مراتب نکنی زندقی و حق سبحانه و تعالی جمله‌یی کندودن
بعید اولمغه مؤدی اولان شیلردن حفظ ایدوب
کندویه قریب و وصلته مؤدی اولان شیلره توفیق
ایلیه آمین بحرمة سید المرسلین علیه و علیهم افضل الصلوات
و اکمل التحیات و علی آله و صحبه اجمعین
یا رب العالمین • یا ارحم
الراحمین • • •

تمت

١١٨١

م

بسم الله الرحمن الرحيم

علم الهی ازلی عبدك قدرتی ایجاد فعل یا اعدام طرفنه متعلق
اولمجغنه که تقدیراندن عبارت ولوح محفوظده تسطیر
اکا اشارتدر فعل عبد اضطراری وعبد فعلنده مجبور
ومضطر اولمق لازم کلمز زیرا بالبداهه معلوم وشك
وشبهه معدومدر که فعل عبد احراق نار وتبریدماکبی
اضطراری دکلدر واختیاری ایله اولان حرکت یدی ایله رعشه
مرضی سببی ایله اولان حرکت یدی ما بیننده فرق ظاهر وار
ایدیکنی عقلا دکل صبیان ومجانین دخی جزم ایلر وعلم ازلی
احد طرفینه متعلق اولدیغی عبد اختیاری ایله او طرفی
ایقاع ایتدیکی اجلدندر عبدك او طرفی ایقاع ایتدیکی
علم الهی اول جانبه متعلق اولدیغی ایچون دکلدر زیرا علم
معلومه تابعدر معلوم علمه تابع دکلدر نقاش دیوارده
صورت فرسی بو وجهله نقش ایتدیکی نفس الامرده خارجده فرس

فرس اول صورتده اولدوغندندر نه آنکه فرس خارجده
اول صورت اوزره اولدوغی صحیفهٔ دیوارده بو وجه
اوزره منقش اولدیغندن اوله حاشا وکلا وکذلك
علم ازلی فعلك بر طرفنه متعلق اولدیغی مکلف اول جانبی
اختیاری ایله ایقاع ایده جکندن اوتریدر نه آنکه مکلف
اول جانبی ایقاع ایتمه سی علم ازلی اول جانبه متعلق اولدوغندن
اوله پس علم الهی عصیانه علت ایتمك کمال جهل ونقصان
جبلیدن ناشیدر نته کم رباعی خیام جوانبده نصیره منسوب
رباعیده ذکر اولنمشدر ••• رباعی •••
کفتی که کنه بنزد من سهل بود • این نکته نکو بیا نکه او اهل بود
علم ازلی علت عصیان کردن • نزد عقلا ز غایت جهل بود
معلوم اوله که بو ذکر ایتدوکمز تقریر علماء شریعت وائمهٔ
امتدر واما مشایخ متصوفه وحکمای متألهه بو مقامده
بر تقریر دخی ایتدیلر انی ذکر وبیان ایده لوم که کتابمزی
مطالعه قلنلر جوابی آله لر بعون الله الملك العلام اولا
معلوم اولسون که حکما کتب حکمتده تقریر ایلدیلر که هر فعل
اختیاری که فاعلندن صادر اوله البته مبادی مرتبه سی
اولمق کرك صادر اوله واول مبادی اکثر حکما قتنده درت
در وحکیم اشراق شهاب سهروردی قدس سره قتنده

اوجدر اول علم یعنی اول صادر اولجق فعلك نسنه در
بوجه ما تصوردر اولمق کرك کرکسه تصور مطابق وتصدیق
یقینی حکمی کرکسه تصور غیر مطابق وتصدیق تخییلی وجهلی
اولسون • ایکنجی شوق ومیلدر جانب فعله که علم تصوردن مذکوردن
ناشی اولور • بو شوق ومیل علمك غیری ایدیکی وفعل
اختیاریتك مبادیسندن ایدیکی بالوجدان الضروری
معلومدر نیجه کسنه بر فعلی وفائده سنی تصدیق ایله • اما
فعل جانبنه شوق ومیل واقع اولمیوب اول فعل وجوده کلمز •
اوچنجیسی اجماع وعزمدر یعنی فعلك ایجادی جانبنه رأیی
مجتمع وعزیمتی مقرر اولمقدر وبونك مبادی اولدیغنه
دلیل اولدر که نیجه کسنه بر فعلی تصور وفائده سن تصدیق
وانك ایجادی جانبنه شوق ومیلی دخی اولور لکن برنسنه
مانع اولوب شوقی باقی ایکن فراغت ایدر • پس شوقدن صکره
اجماع وعزم دخی لازم ایمش اما حکیم اشراق ایدر • بو اجماع
وعزم دیدوککز لازمدر • ولی بو نیه شوقك تأکدی
وغلبه سیدر بو سبب آخر دکلدر • بو نزاع نزاع لفظی یه
قریبدر • دوردنجیسی تحریك اعصاب واعضادر
بونك لزومی دلیله محتاج دکلدر • پس فعل اختیاری
اولدیکم اولا تصور جزئی وفائده سی تصدیق اولنوب بو

بو علمدن شوق ومیل حاصل اوله اول شوق ومیل عزیمت
مرتبه سنه واصل اولوب اندن تحریك اعصاب واعضا ایله اول
فعل حیز وجوده اخراج وابدا اولنمش اوله وهر فعل که بو اسلوب
اوزره اولمیه یعنی ما سبق اشاره علمکه متعلق اولمیه یا میلی
ایسه شوق وارادت اولمغله اولمیه اول فعل اضطراری در •
حرکات جمادات کبی اشاره علم ایله مسبوق دکلدر • وحرکت
ارتعاشیه کبی که رضا تصوری دخی اولنسه شوقی وارادت
سببی ایله واقع اولمش دکلدر • چونکه فعل اختیاری مبادی
مذکوره یه موقوف اولدی پس ممتنع اولدی ایله وجودی واجبدر
وبو مبادی اولی که علم ثانیسی شوق ومیلدر اختیاری
دکلدر بلکه بر فعلك تصور وفائده سنه تصدیق ایتمکه
کسب واختیار اولنمز واندن فعله میلدر وشمك دخی کذلك عبدك
صنعی واختیاری ایله دکلدر • ومیلدن صکره ارادت که احد
طرفینی ترجیحدر اولدخی حکما متصوفه قتنده بلا مرجح
ممکن دکلدر • اندن صکره تحریك عضو خود ضروریدر • پس
فعل اختیاری بالحقیقه اسباب موجبه ومبادی غیر اختیاریه یه
مستنددر ذکر دیرسك فعل بو تقدیرجه نیجه اختیاری اولور
جواب ویریرز که اختیاری بو اسلوب اوزره واقع اولاندر •
پس فعل اختیاری ولکن اختیار اختیاری دکلدر نته کیم دیمشلردر

مثنوی

کرچه از جبر فعل او دورست • اندران اختیار مجبورست
کرچه بی اختیار کارش نیست • اختیار اندر اختیارش نیست

اکر دیرسک که عبد مأمور اختیارنده مضطر و مجبور
اوله بس بو اختیار حقیقتده جبر محضه راجع و اجبار
محضه مبتنی امر و نهی مانعده مجبور محضه امر و نهی عقلا
نامستحسن و شرعا غیر واقعدر • بو ایدز که مشایخ متصوفه
بو اشکال صعبه بویله جواب ویردیلر که مؤمن مطیعک
قلبنه حق جل و علا فعل خیر و ایجاد امر جانبنه علم و شعور
ویروب کرنصکره شوق و ارادت برقدیکه خیری تحصیل
و امری امتثال ایلدی و کافر و فاسقک قلبنه بر شوق
ارادتی برقدی لابد تحصیل خیر و امتثال امر ایتمدی
زیرا اولینک ماهیتنک اقتضاسی بو ایدی
و استعدادی اکا ایدی ثانینک مقتضای ماهیتی
و موجب استعدادی بو ایدی و ماهیات غیر مجعوله
و استعدادات غیر مخلوقه در •

بیت

هرچه ظاهر زجمله اعیانست • سر بسر مقتضای ایشانست

ترجمه

مقتضاسی ذاته اول علام • ویرر حکمتله اولمیه ظالم

نثر اول سببدندر که روز حشر و فردای قیامتده سوقدن
جمله عالم و عامی مطیع و عاصی اولنلره ظاهر و مکشوف
اولیجق اشقیا جمله کندولرینی لوم و ملامت و سوء
فعللرینه اظهار ندامت ایدوب • ظلمنا انفسنا
انا کنا خاطئین • دیرلر و هیچ کافر و عاصی دنیاده
ملحدلر دیدوکی کبی بزم صوچمز نه ایدی چونکه تقدیر
ایتمشیدی تقدیرک تغییره قابله دکلدی بزه عذاب
و عقاب ایتمک روا دکلدر • دیمیه لرچون بو سر معلوم
اولدیکه فعل اختیاری ده حقیقت اختیار اختیارده کل
و انک حقیقتی اضطراره راجع و انسان تقالیبده ست
و چوکان تقدیرده کوی وش کرداندر • بیت
کرچه تو ز اختیار مأموری • لیکن در اختیار مجبوری
نثر پس مؤمنه لازمدر که هر آن و ساعت کندو حول
و قوتن اسقاط و نفی ایدوب جمله حول و قوتی حق جل
و علایه حصر ایلیه • • • مثنوی
بین درین کارکاه وهم خیال • خویشتن را مجاری افعال
قالبی ز اختیار خود عاری • کشته افعال حق برو جاری
نثر و لسان حال و قالی ایله • اللهم لا تکلنی الی نفسی طرفة
عین و لا اقل من ذلک • دیوب حق جل و علادن توفیق

وامداد طاعت و خیری تضرع و خذلانی که عدم توفیق
و عبدی کند و حول و قوت موهومنه توفیق ایتمک دن
تعوذ ایله طاعت صادر اولسه یارب محض احسانک امداد توفیقکدر
دیو شکر ثنا ایدوب تمنا و تطلب مزید ایلیه نظم

شکر باشد کلید کنج مزید ... کنج خواهی مده ز دست کلید
اذ من الشکر عم آلاؤه ... و من الشکر دام نعماؤه

اکر معصیت صادر اولسه ملحد مخذول کبی سنک تقدیرک
بویله ایمش بنم نه کناهم وار دیمه . . . مثنوی

جرم و عصیانی بسوی خویش افکن ... شرمندهکی به پیش افکن
معذرت پیشه کیر استغفار ... عجز و فقر شکستکی پیش آر
کای خدا بندهٔ کنه کارم ... کرده خود کوه وش کنه دارم
نیست غیر از تو عذرخواه تو کس ... عذر من عفو کوه کا تو بس
کناه اکرچه نبود اختیار ما حافظ ... تو در طریق ادب باش و کو کناه منست

(اخلاق علائی بکو منحی آفت)

بسم الله الرحمن الرحيم

اشعری عندنده معنای آیت کریمه ای قوللر سزلر بر عملی
مراد ایتمزسز الله تعالی سزلك اراده کزی مراد ایتمدکجه
یعنی قوللردن ارادهٔ جزئیه وجوده کلمز مکر الله تعالی
اول ارادهٔ مراد ایلیه بو مذهبه کوره قوللر ارادهٔ جزئیه ده
مجبور اولمق لازم کلور • زیرا الله تعالی قوللرك اراده سنی
مراد ایدیجك مراد ارادهٔ باریدن تخلف ایتمز البته ارادهٔ
جزئیه وجوده کلملودر • قوللر اول ارادهٔ ترك ایتمکه قادر
اولمز لاجرم جبر لازم کلور بو یله اولیجق شیطان لعین
فرصت بولوب ای قوللر نیچون زحمت چکرسك باری مراد
ایتمسه سن بو عملی مراد ایدهمزسك دیسه جواب ویرمك
میسر اولماز و بو مذهبه کوره ارادهٔ جزئیه امور موجوده دن
اولمغله ترکه قدرت اولماز و قول فاعل مختار اولامز طا

طاعاتنده و معاصیسنده قول ممدوح و مذموم اولمانك
معناسی اولماز زیرا قوللر النده بو مذهبه کوره بر نسنه
یوقدر عمل محل اولمادن غیری جبریهٔ محضیه کلن سؤال
بو مذهبه دخی بابنه کلور اما امام الهدی ابو منصور ماتریدی
امام اعظم حضرتلرینك اعتقادینی تفصیل اوزره بیان
ایتمشدر • بیورورکه ارادهٔ جزئیه موجوده دکلدر و
موجود اولمیان شیء مخلوق دکلدر • بلکه ارادهٔ جزئیه
قوللرده بر حالدر قدرتی مقدور جانبنه صرف ایدوب
انوکله مقدورکی ترجیح ایدر دیلرسه صرف ایدر و دیلرسه ترك
ایدر قوللر ارادهٔ جزئیه لرنده و افعاللرنده مختارلردر •
باری قبلندن مجبور دکللردر • شیطان لعینه بی پروا جواب
ویررلر دیرلرکه ارادهٔ جزئیه بنده بر حالدر طاعته صرف
ایدرسم الله تعالی طاعتی یرادر معاصیه صرف ایدرسم معاصیی
یرادر ارادهسز دخی عقلا یارتمغه قادر ایسهده لکن عادت
علیهسی بر فعل اختیاری اولان عملی یارتمهسنده قوللرك
اراده سنی شرط عادی قلمشدر • اکر قوللر بر عملی مراد
ایدرسه الله تعالی دخی اول عملی مراد ایدوب یارادر • اکر قوللر
مراد ایتمزسه یارتمز بو یله اولیجق قوللر دیرکه اکر ارادهٔ
جزئیه می طاعته صرف ایدرسم باری تعالی طاعات یارادر •

دنیاده ممدوح واخرتده مثاب اولورم • واکر معاصی یه
صرف ایدرسم معاصی یارده دنیاده مذموم واخرتده معاقب
اولورم بو یلدیه جك شیطان لعین وسوسیه ظفر بولامز
الحمد لله تعالی • اول که ماتریدی ایت کریمیه بویله معنا ویرر
ای قوللر سزلر بر عملی مراد ایدرمز سز که اول عمل مجرد سزلرك
اراده کز ایله وجوده کله مکر الله تعالی سزلرك اراده کزی عقبنده
اول عملی مراد ایدوب خلق ایلر اول وقتده اول وجوده کلور
یوخسه قوللر عملنی ایجاد ایتمده مستقل دکلدر • بو معنایه
کوره معتزله مذهبی مردود اولور که انلر قوللر عمللرینی خلق
وایجاد ایتمده مستقلدر دیر باری تعالی یه خلقده شرك
ایدرلر نعوذ بالله تعالی • وبو معنای شریفه کوره اشعری
دخی جواب ویرمش • وایت کریمیه بر معنای لطیف دخی ویریلور
جبر سؤالی دفع اولور • اول معنا دخی بودر که ای قوللر
سزلر بر عملی ایدرمز سز وسزدن اراده بولنمق اولماز
باری تعالی دن اراده کز مقدمه سی اولان تصور وشوق دیدکلری
شیلری یاراتمدقجه اکر باری تعالی قوللرده تصور وشوقی
یاراتدی سه قوللرده اراده جزئیه بولنمق میسر اولور تفصیلی
بودر که بر عمل وجوده کلمده درت نسنه کرکدر • اولا اول
عملی تصور بو باری تعالی دندر • اول عملی تصور ایدرك اکر شوق

منبعث اولورسه اول شوق دخی باری تعالی دندر شوق
مقتضاسی اوزره اراده مزی صرف ایدوب باری تعالی
اول عملی عقیب اراده ده یاره دیر بعض وقت اولور که شوق
وار ایکن اراده مزی صرف ایتمیوز یا خوف مانع اولور
یا حیا مانع اولور دخی سائر موانع بولنوب صرفدن امتناع
ایدرز • اکر اول اکر اول تصور ایتدکده اول عملدن نفرت
وکراهت منبعث اولورسه بو دخی باری تعالی دندر •
اول عملی ترك ایدرز بعضی وقت اولور که نفرت وکراهت
وار ایکن ینه اراده مزی صرف ایدروب باری تعالی اول عملی
عقیب اراده ده یارادر بو احوال جمله قوللر اراده جزئیه ده
وافعال اختیاریه سنده مختار اولملرین بیان ایدر •
حاصل کلام احوال اختیاریه وجوده کلمده درت نسنه
کرکدر • اولا اول فعلی تصور • ثانیا شوق ثالثا اراده
جزئیه • رابعا تحریك اعضاء • تصور ایله شوق
باری تعالی نك خلقی ایله در • زیرا تصور وشوق امور
موجوده دندر • واراده وتحریك اعضا قوللردندر •
لکن حرکتی یاره دن وفعلی یاره دن الله تعالی در • قوللردن
اراده بولنماز مکر باری تعالی دن اراده نك مقدمه سی
اولان تصور وشوق بولنه بو معنای شریف یرینی بولمش

اولور مثلا بر كسنه صدقه ويرمك و ثوابنى تصور ايلسه
كندويه يا شوق كلور يا نفرت كلور بو ايكى صورتده
يا اراده سن صرف ايدر يا ايتمز بوندن معلوم اولور كه
شوق ارادهنك عينى دكلدر ونفرت ترك ايتمهنك عينى
اولمادیغى كبى علماء دين ديديلر كه الله تعالى جميع اشيايى
قضاسى تقديرى ولوح محفوظه يازمهسى علمنه تابعدر وعلمى
دخى معلومه تابعدر يعنى معلوماتك كله جك زمانده هر نه
وصفله ذره بولنه جق ايسه ودخى وجوده كلورمى
يا كلمزمى ازلا ازلده علمنده مقرردر اشيايى كله جك
زمانده اوله جغى كبى بيلور وبيلديكى كبى تقدير وكتابت ايدر
بوكا بناءً جبر لازم كلمز اكر معلومات تقديره وعلمه
تابع اولايدى جبر لازم كلوردى يعنى اشيانك وجوده
كلمهسى بارى تعالى اول اشيايه علمى اول اشيانك اوليغى
وصفله وذره بولنمهسنى موجب اولايدى جبر لازم كلوردى
لكن حال وشان عكسيله ملابسدر بو وجهله
ضبط اولنه • تقرير الفاضل محمد
افندى الاقكرمانى سلمه الله

تمت سنة
١١٨١
م

على حبيبه الكريم مع احبته وسلم كما يحب ويرضى دعا الفقير محمد مراد

اشبو واصف تاریخ صاحبی
واصف اولمیوب حکیم باشی
طبلی حسن [illegible] اوغلی
محمد امین نقشبندیدر ومدرس
ایکن بیک یوز اوتوز بردہ
شوالنده وفات ایتمشدر

الشیخ مراد افندی حضرتلرینک صحبتلریدرکه واصف مرحوم
قدرتی مقداری قلمه کتورمشدر نه ممکندرکه انلرک صحبتنی کمایبنغی
الکنوب تحریر اولنه

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله وکفی • والصلوة علی عباده الذین اصطفی • وبعد
بیوردیلرکه سلوکده اصل اصیل محبت ومتابعتدر محبتسز متابعت
عسیر وبی فائده در کمالات الهیه‌یی آیات واحادیثدن الوب
قلمه کتورب یازدیلر وشرعده ره راستی بیان ایتدیلر واو کمالاتک
انسانده بر انموزجی وار در مثلا علم واراوت وسمع وبصر کبی کمالک
کمالات الهیه‌دن اولان محبتک دخی انموزجی انسانده خلق اولنمشدر
وبو محبته قدرت اراده‌یه تابعدر واراوت فطرت حسبیله هرکسده
وار وراکچ متعددنسنه‌لره تعلق حسبیله ضعیف اولمشدر چون
سالک اراوتی بالکلیه تعالینک محبتنه حصر ایدراکه اوزمان
مریدینک لایق اولور وکمالات الهیه‌دن اولان محبت ؛؛
فاعلیت ومفعولیت اعتبارلیه‌دہ اولور بعضیسنه الکیسن بردہ

ویرر

ویرر بعضیسنه یالکز برین ویرر وجمیع کمالات الهیه‌یی عبارته
الوب بیان اولندی الا کمال محبت قلبدن قلبه نقل اولندی طریق
قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله آیه کریمه سنده اولدیغی کبی
متابعت ایله حاصل اولور ومحبت ایله متابعت اراوتی بالکلیه
او جانبه صرف ایتمکه محتاجدرکه انسانده اولان محبت کمالی کمالات
الهیه‌دن اولان محبته واصل اولوب الکیسی بر اوله   تمت

بیوردیلرکه کاه کاه بن دیرکه سالکه اوچ نسنه کرکدر دانش
وخواهش وکوشش وبو کلمات لطیفه‌یی عجیب وغریب تحقیق
بیوردیلر ؛؛ ؛؛ ؛؛ ؛؛ ؛؛

بیوردیلرکه عقل آله تکلیفدر دیدکلرینک معناسی بودرکه عقل
یالکز انجق موجدین اثبات ایده بیلور کالیله ادراک وکنهیله ؛؛
اذعان ایدوب واصل اوله مز پس انکچون تعلیم وتعریفه محتاجدر
وتعریف شرعله اولور عقل شارعدن وار واولان احکامی اذعان
ایچوندر پس عقل آله تکلیف اولمسی اوتعریفی اذعان ایله مکلفدر
زیرا شول شی که امور غیبیه‌دن اولدیغی چبیله وجدانمزده
بولمدق آنکله تکلیف اولنمدق اولورسه حرق عادتدر محض
فضلدر واحساندر ؛؛ ؛؛ ؛؛

بیورردیلرکه خواجه عبدالخالق وصایاسنده بیوررکه مسلك
مسجد اولسون لکن امامت ومؤذن اولمغه دکل

بیورردیلرکه مقصود متعین کرکدر قچن مقصود متعین اولمز کیشی حیران
وسرکردان قالور فقیر اوائلده بونك اردینه دوشدم که بو تعینی فهمه
اطمینانه برطریق اوله آخر بویله تعبیر ایده بلدکه صنع کمال صانعه دالدر زیرا
کالده برحسن وار ورحسن ایسه جلوه استر جلوه کثرت اقتضا ایدر
کثرتده ازدحام واردر اختلاف اولور پس بو اختلافی رفعه دعوته و
تعلیمه محتاج اولدقده اول چینه محبت لازمدر اشته بو محبت قتی از
بولنور هر مؤمن مؤمن اولدوغی حیثیتله انده مقصود اصلینك حسنه محبت
واردر انجق یالکز انکله اولمز بلکه کمال محبت تحصیلی ایله اولور کمال محبتی
ایسه کسب عنایت مشکلدر مکر بنده اول طرفدن عطا ایده لر انجق شوقدر
وار که مناسك شرعیه ایله تحریك ایتمك کرکدر مناسك شرعیه ایکی یه
منحصردر یا ذکردر یا فکردر قچن تخلیص وجه اقه حاصل اولور پس اوزمان
جمیع اوضاع وحرکات خواه قولاً خواه فعلاً ذکر اولور دخی تخلیص
اولمش ایسه فکردر

بیورردیلرکه اوائل حالده چوق جست جو ایتدم که عبد نه دیمکدر بلم علمای لغت

عبده

عبده ایکی معنا یازدیلر بری مملوکیت و بری اطاعت مملوکیت بربریز
بینده ده اولیور پس فرق بودرکه مستحیل الزوال اوله مملوکیت دخی
مستحیل الزوالدر مالکیتی ممکن الزوال اولان مملوکیتك دخی زوالی ممکندر
و بو مملوکیت نه مقوله مملوکیتدر که ثمن ایله النوب صاتلمق ممکن اولور بلکی در
یوق دکلدر بلکه یوقدن وار ایتمك جهتیله در پس بر شیئك کندی ذاتی
یوقدن خلق اولنه بو وارده انك بر شیئی اولورمی پس بو وارلغی ها
قالدروب مملوکیتی زائل اولدیغی حسبیله الی الابد علی الدوام عبدیتنه
و مملوکیتنه لازم اولان عبادت ایله قائم اولق کرك وردوام ذکرده
بو اشکال کلدی که یا بو تکلیف ما لا یطاقدر زیرا ابلاغا صله علی الدوام
عبادت ممکن دکلدر جواب کیشی یا بقوم به سنه اشتغال دخی اول
عبادتدن صایلور و بو اشکال علمایه وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ
اِلَّا لِيَعْبُدُونِ آیت کریمه سی تفسیرنده دخی واقع اولدی که انسانك
ماوضع له عبادت ایسه یا چوق کمسه عبادت ایتمزلر

بیورردیلرکه مقصود غایت عالیدر انسان هرنقدر همت ایدرسه
ده ینه الحق وقاصردر پس عبده لازم اولان عوض ملاحظه ایتمیوب
کندی ماوضع لهی اولان عبادته جد وسعی ایتمك کرکدر زیرا نه که اعطا
محض فضلدر واجب ندر

بیوردیلرکه محبت دیدوکمز ارادتدن جمله‌نك مآلی علم وارادته
منتهی اولور فطرت حسبیله بو علم وارادتده هرکس مساویدر اما عدد
متعلق جهتندن ضعیف اولمشدر شالکه مرید وینچینك اصلی بودرکه
ارادتن بالکلیه جانب مقصود اصلی یه حصر ایدوب مرادی بر اولور
و بو همك تمامی سرور انبیا علیه افضل الصلوات حضرتلرینه ویردیلرکه
علامت حزن دائمی ور و بو ارادت انسانه ویردیلرکه صاحب
وسفلیه و قوی و حواس و اعضا جوارح در بونلری جمله اول ارادتك
صرفنه همه آلت ویردیلر هرگز ملائکه کرامك قربلری انسان قربی کبی
دکلدر زیرا بونده اضافت کندینه درکه ونفخت فیه من روحی وردیه
مجلس فیض اثرده ذکر اسم ذات ونفی اثباتدن صکره کیجه وکوندزده
بش بیك عدد لسان ایله خفیة نفی واثبات تعیین بیوردیلر تا سبب
صحبت حواس بحثی ایدی حبب الی من دنیاکم الثلاث النساء والطیب
وقرة عینی فی الصلوة حدیث شریفنده علما بینده چوق سوز اولدیکه
ثالث ذکر اولنمشدر زیرا صلوة دنیادن دکلدر رابطه‌اندن قطع نظر نساء
بیورلدی انده حواس دوردنك حصه‌سی وار سامعه وباصره وذائقه
ولامسه اندن صکره طیب ذکر اولندی که شامه‌نك حصه‌سیده
واردر حواس خمسه‌نك حصه‌لری بتون تمام اولدی پس مرشدك

استفاضه‌سی

استفاضه‌سی جمال حقیقیدن دراو جمالك چشمك بر جلوه‌سی
محققدر که چون وسائط طی اولنوب هر شیئ اول جلوه‌یی مشاهده
ایدکده اول تلذذ ظاهر اولدیغی دکلدر ؞ ؞ ؞
بیوردیلرکه چون سالکده ثبات ورسوخ یوقدر الفت واختلاط مفرددر
اگر رسوخ حاصل اولسه اندن صکره باس یوقدر بلکه نافعدر زیرا بو حواس
روابط افاقدر که چون حواس مقصود اصلی طرفنه دوندی رجوع ایتدی
جمیع افاق ایله تقرب حاصل ایتدی پس افاقك هر بریله رکونه تقرب
اولنمق ممکندر اصل بوشته یه کلمکدن مقصود حی اودر زیرا آباکز
حس ایله عقل اثبات ربوبیتده کافیلردر بو عجوبه قابلی ویرمدن
مقصود او اولمق ایچوندر و بوشته یه کلدکدنصکره علم وارادت
عطا اولندی و حواس و قوانك جمله‌سنك اصلی بساطت اوزره‌در
یعنی بردن ایکی شیئه متعلق پس بونلری محرك اولان ارادتدر که چون ارادت
متفرق اولور اشیا متعدد اولور ضعیف اولور و اگر اول مراد
اولان اشیا حقك مرضی‌سی وحق ایچون اولمزسه هر بری مستقلا مقصود
اولمش اولور ماده‌لری بسیط اولدیغندن اوتری ایکیسی بردن
مراد اولق ممکن اولسه شرك لازم کلور اولدیغی ایچون مستقل
هر بری معبود اولمش اولور ؞ ؞ ؞

فقیری برقاج کون حجای غب اخذ ایتمسی مناسبتیله بیوردیلرکه
لا اقسم بهذا البلد وانت حل بهذا البلد ووالد وما ولد لقد خلقنا الانسان
فی کبد آیت کریمه سنده بو قدر قسم و تأکید ایله انسانک مشقتده
خلق اولمسی بیان اولندی بعض علما فی لام معناسنه در دیمشلر
لکبد دیمک اوله آنا فی ابلغدر و خلق ایله تعبیر اولندی خلقنا بیوردیلر
خلقه البته بر غایت اولور بو مشقتک غایتی نه در قتدر حدیث
شریف وارد اولدی که راحة المؤمن عند لقاء ربه پس شول انسان که
بو دار محن ده جمیع ماسوادن خلاص اولوب مقصوده واصل
اولدی مشقت غایت بولدی یعنی هر نه مشقت کلورسه او نتایجی
بلور صبر ایدر

و بیوردیلرکه الم الم کرک لذت لذت کرک ایکیسنده ده مساوی
کرک الم دخی سکر در لکمال دکلدر لکمال صحو ده در صحوده اولان ایسه
الی لذتدن فرق ایدر

و بیوردیلرکه انبیا و اولیا بو دار محنده مشقت ایله کچدیلر الاشد فالاشد
و بیوردیلرکه انسان هم کامل اولمق استر هم مشقت چکمکی استر بو محال
هم الوان اولدیرم هم آلتنه کرمیم دیمک کبیدر

بیوردیلرکه ان الانسان لفی خسر آیه کریمه سنده خسرک تحقیقی نتیجه در
نتیجه در خسر رنج مقابلی در زیرا کرک رنج راس ماله محتاجدر که تصور اولنه
پس انسانک سائر مخلوقاتدن تمایزی عقل ایله و قلب ایله در زیرا جسم
اولدوغی حیثیتیله جمادات ایله مشارکدر نماسی جهتیله جماداتدن ممتاز نبات
ایله مشارکدر حس و حرکت جهتیله نباتدن ممتاز حیوان ایله مشارکدر
بشریت ایله حیواندن ممتاز و نسناس ایله مشارکدر قلب ایله جمله دن
ممتاز در و عقل که قلب اکا مظهر در و انسان قلب و عقل ایله جمیع
مکوناتدن عالیدر اما نفس ناطقه ایله اولان تعلقی که تعشق طریقیله در
آنی اسفله چکمشدر پس دعوت کلدی که اول نعم جلیله الهیه اکه
صرف اولنوب ایمان کتورملکه و عمل صالح ایله نفسه غلبه ایدوب
قلبی جانبنه مقصوده دوندرمکله تحصیل رنج اولنوب خسر دن خلاص اوله

فقیر ان لله تسعة وتسعین اسما من احصاها دخل الجنة حدیث
شریفنده کی احصانک سؤال ایتدیکم مناسبتیله بیوردیلرکه حقیقت
احصا او تعقل ایله تخلق در و بیوردیلرکه بو مقامک تحقیقی مرکز نهایت
بولمز اوراق ایام ولیالی صغر لکن لاجل التفهیم بربنده اجمال ایده لم
دیو بیوردیلر چونکه اسم یحیی اولدی واذکر اسم ربک وتبتل الیه تبتیلا ذکرک
معناسی علم بالمذکوردر مذکورده محو اولمق واردر واجب اولمق وار

اكر واجبك مذكور اولمسى جوازنده قيل و قال چوق ما نحن فيه ده
خارج مذكور ممكن اولورسه ماعداسى منسى اولور زيرا علم بساطت
اوزره وربه دن ايكى شئ صغر پس ماعدا منسى اولور اما مستهلك
اولمز بخلاف ذكر الواجب واجبده هم منسى هم مستهلك اولور
اسم صانع ايله مصنوع بيننده بر نسبت واردر كه مصنوع آنكله
قائم در افعال و صفات بارى كه واردر بحسب المراتب رابطه در
جميع موجوداتك بر فيض خاصى و بر مبدأ خاصى واردر كه كندويله
صانع بيننده نسبتى در اسم اودنيسيدندر و علم آدم الاسماء كلها
آيه كريمه سنك معناى لطيفى دخى ظاهر اولور پس تجلى اسم رب
مذكور اولور تبتل حاصل اولور كه ماعدا منسى و مستهلك اولور ديمكدر
و نظم كريمده مقطوع عنه ذكر اولنمدى على طريق الاستهلاك منسى در
و مصدر ايله تأكيد اولندى علما بونده اتفاق ايتديلر بو آيت
كريمه ده تبتيل تبتل معناسنه در سوابق و لواحقده فواصل آيات
بالله اولديغندن تبتيلا بيورلدى زيرا هر فعل كنديله تأكيد اولنسه
انده حقيقت معناسى مراد مجاز جائز دكلدر اما بر فعل كندى مصدرينك
غيرى مصدر ايله اولنسه انده هم حقيقت هم مجاز اولمق محتمل اولور
پس بونده تبتل مراد در بو تكلفك وجهى بودر كه جميع نصوص

وارد شده تبتل اخلاص ايله معبر و مفسر در اخلاصده ايسه مجاز اولمز
البته حقيقتدر و بر وجه دخى بودر كه چونكه ذكر استهلاكى مستلزمدر
استهلاكده مجازيتچه متصور در ديو تحقيق بيورديلر لكن بو تحقيق تمه
كتوروب يازديغم كبى ظن اولنميه همان باعث تذكر اولسون ديو
يازدم بو خسته بو مجلسده بو بحثى تحقيقلرى هيچ بر وجهله تغيير و ادايه
صغمز مدّ الله ظله و نفعنا ببركة انفاسه القدسية بحرمة مخاطب
[illegible] الآية وآله الطيبين

فقير ماهيت غير مجعوله در ديدكلرينك تحقيقن سؤال ايتدكم مناسبتيله
بيورديلر كه بو مقدمه شيئك تعريفندن الكنور شئ باعتبار ايكى قسمه
منقسمدر برى بمعنى فاعلدر و برى بمعنى مفعولدر و أيّ شيءٍ أكبر شهادةً
والله شهيد آيه كريمه سنده شئ معناسنه در سائر اشيا كه مشيء
معناسنه در بو دخى ايكى قسمدر برى علم الله ده در تعينى بو قدر خارج
دائرهٔ امكاندر اذا اراد شيئا آيه كريمه سنده واقع اولان
شئ بو معنايه در پس بو شيئك ماهيتى مجعوله دكلدر و يزلر كه هر كز
قديم محل حادث اولمز ديرلر و بر قسمى موجود اندر
و بيورديلر حكما اوتعالى يه صفات اثبات ايتمديلر نته كم مذهب معتزله
بونك اوزرينه در فقط معتزله دن نظام كه علم اثبات ايتمشدر

ونظامك مذهبی بودر كه عالم اعراض مجتمعه در بو جهتدن مطعون
اولمشدر كه عرض جوهرسز نیجه قائم اولور وبیوردیلر كه عقلك ادراكنه
نظر ایله عجب جولان ایدر لكن دردمند حقیقتنه واقف اوله میوب
اول اعراض نه ایله قائم اولدوغنه واصل اوله مامشدر اول اعراض
واجب ایله قائم اولدیغنه دخی قدیم محل حادث اولمز دیو اعتراض
ایتمشلردر اما محلیت لازم كلمز مثلا آینه ده آسمان وطاغلر
منعكس اولوب كورینور آیینه آسمانه یا طاغه محل دیمك اولورمی

وبیوردیلر كه كمالات الهیه ازلی درو ابدیدر وانده ماضی ومستقبل
یوقدر زمان ومكان حكمنه كوره درو كمالات الهیه متكاثره
ومتضاده در بو عالمده او كمالاتك ظهوری زمان ومكانه محتاجدر كه
علی الاختلاف ظهور ایتمیلر عالم امكانه كوره دفعةً ظهوری ممكن
دكلدر وَلِذٰلِكَ خَلَقَهُمْ آیه كریمه سنده علا اختلافی توجیهده عاجز
اولمشلردر اما بو معنایه اولسه ظاهردر كمالات الهیه ده زمان
اولمدیغنه فقیر برمثال ایدر كه بر درخت كه بیخ وساق وشاخ واوراق
وازهار واثمار وبهار وخزان جمیع اجزاسیله بردن معلوم اولمق
ممكندر ؛؛ ؛؛ ؛؛ ؛؛

وبیوردیلر كه قلب محل علمدر ذوالوجهین بهمان بیره بكزر تشبیه ؛؛
اولنمشدر كه بر بیری طشره دن صو ایله طولدرمق ده قابلدر وانا
صو حیچ تقارق وخی ممكندر اچی طشره دن طولدرمقده آفت چوقدر
متعفن اولمق احتمالی وار وقورومق وار یا خود موضعی مساعد اولیوب
ایچنه صو اجراسی ممكن اولمق وار وتغور یاغمق احتمالی وار یاغوب
ایچنه كیتمك وار ؛؛ ؛؛ ؛؛ ؛؛

وبیوردیلر كه شیبان نام متقدمیندن بركمسه وار ایدی امی ایدی
لكن صاحب حال كمسه ایدی وخی اوزمان تصوف نامی یوغیدی
او صوفی ایدی امام شافعی رحمه الله عصرنده ایدی بر كون امام احمد ایله
امام شافعی اوتوروب صحبت ایدرلركن كوردیلر كه شیبان كلور امام
احمد دیدیكه اكر شونك حالی علمه مقارن اولسه نه كامل اولور ایدی بن
بونی علمه ترغیب ایدرم دیدی امام شافعی دیدیكه ایتمه پشیمان اولورسك
شیبان بونلرك یانلرینه كلوب سلام ویروب اوتوردی امام احمد
امام شافعینك سوزین اصغا ایتمیوب شیبانه دیدیكه بركمسه
بر وقت نمازین اونتمش بلمز كه قنغی وقتدر نیجه ایتسون دیدی شیبان
مراقبه ایدوب باشن قالدیروب دیدیكه بو شنك سوزك الی
اقتضا ایدر كه اول كمسه حقی اونتمش حقدن غافل اولمش بزم عندمزده

حقدن غافل اولنه جق قدر اولورز امام احمد بو سوزدن كنديدن كچدى
وافر زمان بيهوش ياتدى بعده افاقته كلدى امام شافعى ابن سكا
ديه وقتى نادم اولورسن ديدى پس سؤال كلسه نك كه اصول الده در
فروع انك يانده بر شىء دكلدر همان اصل اصيل خواجهٔ احرار قدس
سره بيورديغى دركه بزه ايكى شىء ويرديلر كه اونچيسين طلب ايتمزز دوام
حضور لكمال متابعت كه كمال متابعت ايماندن و دوام حضور اسلامدن
عبارتدر باطناً ايمان ظاهراً اسلام ايكيسى بر يره [كلدكده] شرعده احسان
تعبير اولندى و دوام حضور استهلاكدر زيرا عبوديتك مقابلى ربوبيتده
پس عبدك نه مقدارى واردر كه ربوبيته مقابل دوره عبديت خوارى
ذرارى در واثماتذلل و تضرعده اولمق كرك صوفيه نك استغراق
ديدكلرى اكر دوام حضور و كمال متابعتدن معطل ايسه خسارتدر زيرا
اكرآكه جزا ديرلرسه بو دار دار جزا دكلدر دار جزاده جزا لكالليه موعوددر
يوق اكر استغراق بو ايكيسن تعطيل ايتمزسه نه كوزل لكن تكلف ايله
اولمز همان نيه اول ايكى سنده دورمق استر خواجه حضرتلرينك اونچى ايله
مرادى بو ايلق جائزدر

وبيوردىلر كه حضورده مراتب ايله در حضور واردر كه خارج دائرهٔ امكاندر
وامكانده اولان حضورك دخى مراتبى دوكنمز

بيوردىلر كه بر قاچ دفعه تقرير ايلدم كه انسان سائر موجوداتدن بو
تعقل ايله ممتاز اولدى بو علم دخى ابتدا اكنده نيه تعلق ايتمشدر و
بو علم ارادت معاً واقع اولمشدر كه انسان كنديني بيلور و مراد
ايدر اولمسن استر پس علم اقتضا ايدر كه يالكز كنديني بلكله اكتفا
ايتميوب بلكه اصلن بلكه راغب اوله اصلن بلمك ابتداسن تفكر
ايدرا بويني خاطرينه كلورسه حضرت آدم عليه السلامه دك واررر
دخى اوته سنى بلمك استدكده بيلور كه موجدى واردر پس عقل
انجق بو مرتبه قادردر كه موجدين اثبات ايدر اما تعريفه قادر اولمز
وانسان عاقل چونكه كنديني بلمك مراد ايدر اصلن بلدكجه كنديني
نيجه بيلور و بركمسه كه كنديني بلمز پس انك نه مقدارى واردره
پس كنديسنك برشىء اولديغن بلدكدن صكره و عقل ايله موجدين
اثبات ايتدكدن صكره تعريفده دعوته اقتدا ايدر بو دعوت ايسه
خلق بو عالمه كلمزدن مقدم كوندرلدى كه آدم عليه السلام نبوت ايله
كلدى

وبيوردىلر كه خواجهٔ احرار حضرتلرى يتسو نمازندن صكره مسجددن چيقار
لردى و عصالرينه طايانوب طوررلردى تا صباح نمازى وقتى هم
اولدقده نيه مسجده كيررلرايدى

فقیر ختم خواجکانی قدس الله تعالی ارواحهم سؤال ایلدم بیوردیلر که
اولنده و آخرنده فاتحه ٧ و صلوات ١٠٠ اورته سنده اخلاص ١٠٠١ و
سورهٔ الم نشرح ٧٩ بعضیلر آخرنده فاتحه‌یی تأخیر ایتمشلر امّا بویله
گرکدر دیو بیوردیلر شرطی بودر که آداب شرع مصطفوی یه صلّی
الله تعالی علیه وسلّم کمال رعایت گرکدر حوائج شرعیه ایچون طریقهٔ
نقشبندیه دن بر صالح کمسه یا بر قاچ کمسه مجلس واحدده کمال
حضور و خضوع ایله خالصاً لوجه الله تعالی تعبّد نیّتیله اوقویوب مقابله
سنده موعود اولان ثوابی خواجکان نقشبندیه قدس الله تعالی
ارواحهم هدیه ایده‌لر و آخرنده بر مطلوب پسندیده احضاری شرطدر امّا
گرکدر که بو تلاوت اولنان آیات و صلوات او حاجت ایچون
ما خواجکان قدس الله تعالی اسرارهم دیوب نیّت اولنمیه زیرا بونلره
هدیه در محضا فقد اولمغه محتاجدر ثواب حاصل اولوب هدیه
اولنه حقدن غیری ایچون تلاوت اولنان نسنه ده ثواب نیجه
متصوّر در ۞ ۞ ۞ ۞
و بیوردیلر که نذر خواجکان قدس الله تعالی ارواحهم دخی تعیین
بیوروب اون ایکی عدددر دیو بیوردیلر ۞ ۞
و بیوردیلر که انزوامی کمالدر یوخسه اختلاطمی دیمشلردر که اختلاط

کمالدر لکن رسوخ حاصل اولان کمسه ایچون و بیوردیلر که اول
کمسه‌نک رسوخی بو قدردر انزوا آنک مانع نه سندندر بو عالم عالم
ترکیبدر قلب و قالب ایله بین العبد والرّبّ اثبات ربوبیّه
قلب کافیدر پس بو قوی و حواس که انلری بو قالب حاملدر
آفاق ایله انفس بیننده رابطه‌در که بو توون آفاقی دخی کندینه
دوندروب هر بریله تقرّب حاصل ایدوب کمال کسب ایتمک
ایچوندر بر نفس ایله ترکیب ایدوب علقه‌دن کچوردیلر نطفه اولدی
ایکی نفس ایله ترکیب ایدوب رحمدن کچوردیلر جسم اولدی
بو جسدی لطائف علویه ایله ترکیب ایتدیلر بتون آفاق ایله تعلّق
پیدا اولوب آفاقی دخی علوه چکوب آدم اولدقدنصکره عالم
اولوب کتمک ایچوندر حضرت خواجهٔ احرار قدس سره زراعت
ایله مشغول ایدیلر و امر ایچون متوکّل کمسه تعیین ایتمشلر ایدی
بر کون اول کمسه ایله امور زراعته متعلّق مذاکره اولنور ایکن حسام
نام بر مجذوب وار ایدی کلوب نه بو نه بو دیو خواجه حضرتلرینی بو
تعلّقدن منع ایتدی خواجه حضرتلری مبارک الّرین بری برینه اوروب
الده ور دلده دکل دیمکی قصد بیوردیلر مجذوب الده ده اولسون
الده ده اولسون دیوب کتدی صکره نقل اولنور که آخر مرضنده

خواجه حضرتلری مبارک الترین بر برینه سوروب تأسف وتلهف
ایدرکبی ایتدکلرنده اصحابدن برکمسه سببن سؤال ایدر اوحجه دیک
سوزی کف ودستی باقدی دیو بیورمشلر ؛؛ ؛؛

بیوردیلرکه صداقت اوزره رفیق از بولنور گاه گاه ویرمکه اصل
اصیل ایکی شیدر صحبت وقوّت دربو ایکیسی پاک اولدقدن
صکره جمیع فضائل برشخصده جمع اولسه المزلر حیله نک مناسی بو
ایکیسی درجمیع اسلاف بو ایکیسنک نظیری قیدینه دوشمشلردر
ممکن اولورسه نه سعادت اولمزسه همان دائم استیوب
دورمق کرکدر قوّت خصوصنده اکر اضطرار واقع اولورسه سدّ
رمق مرتبه سی جائزدر امّا مابه الاضطرار متحقّق اولمق کرک صحبتک
شرطی ایسه ترک تجیددر صحبت باطنی ایسه اتفاقیاتدندر پس
بو شیلرده بزه صداقت اوزره کیم رفیق اولور کیمک بزله
ایشی واردر صحبتده افاده واستفاده یه اضطرار اولورسه
ضرورت مرتبه سنده مساعده اولور امّا اهله غایت الغایه احتراز
کرکدر

فقیر سنّت وعزیمت معنالرندن سؤال ایتدکده بیوردیلرکه

سنّت رسول الله صلّی الله تعالی علیه وسلّم واصحابندن رضی
الله تعالی عنهم کلن نسنه در عزیمتک معنای مصطلحی رخصت
مقابلی دیرکه سنّت مقابلی بدعتدر بدعتدن بعضیلرین عند
الضرورة جائز کورمشلر اکه رخصت دیرلر امّا عند التحقیق عزیمت
هر شیئی کمال اوزره اشلمکدر یعنی موضوعی اوزره اشلمکدر جمیع احکام
شرعیه نک موضوعی واردر برزم جمله احوال اقوالمز موضوعاتندن
مهملاتدن دکلدر بو معنا رذائل امورده بیله بویله تکلیف شرایف
امورکه برکمسه چارشودن اتمک المق مراد ایتسه جمیع قوی وحواس
شروعه محتاجدرکه اول اتمکی تحصیل ایده وهر موضوع اولان نسنه
مفهوم المعنی کرکدر وبو معنایی انبیا واولیا وکمل بوقدر علوم ایله
خدمت ایده کلمشلردر بو تحقیقه کوره برشئ قالورکه اکر او معنای موضوع
افعالدن اولورسه هرکس فهم ایده بیلور امّا اقوالدن اولورسه
هرکس ایچون فهم مشکلدر زیرا السنه مختلفه درجواب بودرکه
لسانی ترجمه ممکندر لسان مخصوصه شرط قلنمدی حاصلی کرک که،
بنده جمیع حرکات وسکنات وافعال واقوالن موضوعی اوزره
کالیه اشلسون انّ الصّلوة تنهی عن الفحشاء والمنکر الآیه صلوة
نتیجه فحشا منکردن نهی ایده بیلورمادامکه شرط قلنان تحریمه وقع

اولمیه تجربه که واقع اولدی فحشاء منکر قنده قالدی بندنک موضوعی

که عبادت عبد ایله رب بیننده نسبتدر عبادتک شرطی تبتل

استهلاکدر یعنی بو قالب عالم سلوبدر یعنی قابل الزوالدر پس بنده

یه قلبی سلوب کمال استهلاک ایله عبادت ایچون موضوعدر

و بو کمال عزیمت شرعده احسان ایله تعبیر اولندی نته کم حدیث جبرئیلده

احسان تعریفنده کانک تراه ایوردی بو تشبیه مرئی یه کوره در

و کلدر مرئی ثابت و متحقق در بو تشبیه رائی یه کوره درکه ان تعبد

الله دینلدی عبادتده استهلاک متحقق اولنجه عبددن نه اثر

قالدی که تراه دیمک جائز اوله پس

تشبیهه احتیاج لازم کلدی

قطب العارفين غوث الواصلين سيدنا ومولانا الشيخ محمد مراد المعصومی البخاری قدس سره حضرتلرینک مجالس شریفه‌لرندن بعضدر مشار الیه جناب زاده افندی‌یه بازجو امر ایدکلری مجلس شریفدرکه امرلری قلمه النمشدر

بهر حال موجودک واجب و ممکنه انحصاری امر مقرر اولوب
ممکن ما به التعینه اطلاق اولنوب خواه خارجده و خواه ذهنده
و خواه حس و خیال و وهمدن برنده ماضیاً و حالاً و مستقبلاً خواه
مستمراً ممکن متعیندر پس واجب تعالی ذاتاً و صفاتاً تعین و تحدیدن
منزهدر زیرا ماهیت ممکنک غیریدر کنه ذاتی و کیفیت اوصاف
ثبوتیه‌سی درکه بو نشئه‌ده طوق بشردن خارج اولوب ولکن
وجود ممکن ایله واجب بیننده تفضلاً من قبل الرحمن بر نسبت
باقیه و ثابته مطلوبه اولمغین بعض افراد ممکن بنی نوعندن تکریم
و تفضیل ایچون کمال عقل و بلوغنده مناط تکلیف و آلت
کسب تقرب اولور اراده جزئیه احسان اولنوب و نیه تفضلاً
صرف اختیاره اقدار اولنوب و مسلک قریب بعث رسل

و انزال کتب ایله تفهیم اولندی و مفهوم واجب و ممکن متباینین
ایکن ممکن واجبی سلوب ایله درک و افنا و استهلاک مرتبه‌سی
تقرب تفضلاً اعطا و احسان اولنمق موعود و عادة الله جاری
اولمغین اوامر شرعیه‌یه امتثال و نواهیدن اجتنابده صرف
اختیاردر و بهر حال عائه‌یه واجب اولوب بعده ذا بو تکونات
انجق قوالب سلوب اولمق اوزره اثردن مؤثره بو نشئه‌ده
ایصال ایچون وضعی حیثیتدن بعد النظر عائه تکوناتک اولی
و آخری عدم ایله محدود و حال وجودی دینلن دخی برام موهوم
و ظلی ایدوکی مشهده اولنملودر بو تکوناتدن ثبات و بقاسی
مطلوب اولان تشریفاً و تفضیلاً احسان اولنان ذوی
العقولک واجبه انتساب مقرره‌سیدر ما عدا حال وجود
و عدمنده کان لم یکن ملاحظه اولنوب آفاقی و انفسی هر نه ایسه
اضمحلال و استهلاکی مطلوبدر ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء

تقربده اصل اصیل محبتدر انبیا علیهم السلام‌ده بو معنا اجداده‌دیر
اولیا و کرامت اولیایه راضی اولنلره طبیعی در آل سنت جمله
بو که راضی‌لردر احببت ان اعرف بو کا دلالت ایدر مخالفین

تقرب و محبت اوزره مطبوع اولمشلر ایدی پس محبت
زیاده اولدقجه تقرب ارتوب انجذاب طبیعی اوزرینه غالبدر زیرا
طبیعت قابل قسردر قواسر ایسه چوقدر انجذابه برشیء حایل اولمز
اولنلره مقارنت قواسری طرد ومنعده اقوادر پس افضل قرون
قرنی ثم الذین یلونهم بو معنایی مؤیددر زمان بعید اولدقجه طباع
مغلوب قواسر اولوب تفریط حسبی ایله محبته افراطه محتاج اولندی
حتی ریاضت شاقه سلوکه حاجت اولدی واو مرتبه افراط محبتده
مستغرق اولدیلر که عقلمز مضمحل اولوب وحدت وجود شهود اولدی
اما هرکاهکه علم شهوده غالب اولدی مقتضای علم ایله عمل ایدوب
جادهٔ شریعت مطهره یه کیدلدی تقرب مطلوبه وصول اولور شهود
غلبه ایدوب مقتضای علم وعملی ترک اولورسه زندقه والحاددر

بو نشئه ده احسان اولنان عبادت که جمله دن آداب اجتهادیه
دن بریسی ادا ارفضلدر که جنتده بولنماز پس بو نشئه دنیلن
محض دنیا دکلدر بلکه بو اعتبار ایله مطلوب لذائذ امتثال اوامر
وعبودیت شرفی الحق بو نشئه حاصلدر فقها قیاس اجتهادیه ایله
مأمورلردر پس قیاس واجبه مثبتدر هر مستجاددن هر مسئله ده ها

هزار مکاشفه اجلادن عالیه در کبار سالکیندن بری دفع خاطره
ایچون کبار مالکیه دن برینه ارسال اولنوب وارد قده ما قبلیدن
ایدست الوب مستعمل ماء استعمالی واران کمسنه یه خفی اولمقله
کریه کورینوب بوده بر خاطره اولدقده بر استغراق ظهور ایدوب
شیخ مالکی میدان عرصاتده سالکی خلاص ایدوب مشکلنی حل ومحنه
ارسال ایدر بو مسئلهٔ اجتهادیه مالکیه ایله عمل ایله بو قدر تصرف ایدر
پس بوکه بنادرکه بعض فقها حقک تعددینی تجویز ایدرلر اجتهاد
وقیاسک عملیه بو قدر اثر ظهور وترتب ایدر مجتهدک شانی
وفضیلتی نه مرتبه ده در تمت

قوله تعالی وعلم آدم الاسماء الآیه مسمیات ایله تفسیر اولنوب
مسمیات ذی واجب وممکن وممتنعه قدیم وحادثه قول وفعله لفظ
ومعنایه جواهر واعراضه معقول ومحسوسه خواه ماضی وخواه حال و
خواه مستقبلده بو جمله یه شامل ایکن شجره منع وبعد الاکل مؤاخذه
اولندقده شجره واندن منع وشیطان ووسوسه سی واکل شجره وار
مؤاخذه وسائر موقوف علیها من جملة المسمیات اولوب آدم علیه
السلامک معلومی ایکن استغفار واعتذار ایدوب عبودیتده
ثابت اولدیلر حتی مؤاخذه ده تعلق اراده ازلیه یه حواله ایله جواب

ویردیلر مع هذا تقدیر وتعلق اراده دخی مسمیاتدن معلومدر زیرا دعوای
جبر مطلوب اولان عبودیت وامتثالدن خروجدر بونشئه ده که
انسان علم وقدرت واختیاردن ترکیب اولنوب بعث رسل
وانزال کتب ایله معرض خطاب معبود یده وقوعلریله تشریف اولندیلر
بو خطابک مناطی الحق بو ترکیبدر بونکله اوامره امتثال ونواهیدن
اجتنابه قابل اولدیلر بونشئه ده مطلوب اولانی قبل الترکیب
وبعد الانحلال استمدیلر تعشک اخذ واعطاده حرکت اختیاریه سیله
رعشه حرکتنی برابر دیمک تعند ومکابره در اخذ واعطا فاعله یه
منسوبدر اگرچه فاعلیتی تجویزی ایسه آلت مقوله سندن ایسه ده
بهر حال آلتک دخی عملده مدخلی مقرردر سائر حیوانات ونباتاتده
بو ترکیب وبو استعداد یوقدر بهر حال هر شیئه نه استعداد
نه وسع ویردیلر ایسه اول مطلوبدر مثلا شجره تفاحدن ثمره سی مطلوبدر
خلافدن تفاح استمدیلر اگرچه استعدادات طرف فیاضدن اعطا
اولندی اما بعد الاعطا هر نوع بلکه هر فرد آخردن ممتاز ومعین
اولدیلر جبر بحثنه تمایل بو علم وقدرت واختیار اعطاسندن صکره
انسانی دبهایم وجمادات ایله تسویه اولور بلکه دخی دون عد ایتمکدر
زیرا بونلردن دخی نتیجه آثار مطلوبه وار در پس مناط تکلیف طرف

فیاضدن بونشئه ده اعطا اولنان بو ترکیب وموقوف علیها
اولنان امور واحوالدر خواص قوادن هر نه وار ایسه الله اعلم بحقیقة الحال

در سینه اگر عشق وغم عشق نبودی
تا این سخن تازه که گفتی دشنیدی

انسان قلب وقالبدن مرکب اولوب قالبک قوام وکمالی
قوت حلال ایله در قلبک قوام وکمالی صحبت صالحین ایله در
انسان حضرت آدمه منتهی اولوب مابینده نیچه خلاف وقلت
بولنسه باکی یوقدر ولکن اعتقاد واعمال سلسله سی پیغمبر علیه الصلوة
والسلامه منتهی اولور گرکدر که مابینده هیچ مخالف کمسنه بولنمیه
واهتمام
واگرچه کمیاب ایسه ده تجسس گرکدر مغشوش ومجهول کمسنه یه اقتدا
دن احتراز اولنمالیدر اگر معتمد علیه کیمسنه بولنمسه اهتمامنه توقف
اولنه زیرا بالذات روح رسول اللهدن استفاضه ممکندر

60

استاد قره بابازاده ابراهیم افندی قدس سره حضرتلرینک
ذکر حقنده تحریر بیوردقلری رساله در که قطب العارفین
سید المحققین ثانی خواجهٔ احرار اعنی حضرت الشیخ
محمد مراد النقشبندی البخاری حضرتلرینک قدس الله سره العزیز
صحبت شریفه لرینک برکاتندن اولمق اوزره بر رساله در

بسم الله الرحمن الرحیم

حق سبحانه و تعالی انسانی قلب ایله قالبدن مرکب خلق ایتمشدر و
بو ایکیدن هر برینک کمالی رسول علیه السلامده ختم اولمشدر سائر
امته بو کمالاتدن هر بری نصیبی مقداری انلردن کلمشدر زیرا انلره
بو کمال واسطه سز ویرلمشدر سائر امته انلر واسطه سیله ویرلمشدر
انلری واسطه قلمقسزین بزه کمالات کلمک عادة الله مخالفدر زیرا
بعضی کمسنه لر رسول علیه السلامدن واسطه سز المشدر اصحاب کرام
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین کبی و بعضیلر بر واسطه ایله اخذ ایتمشلردر
تابعین کبی بعضیلر واسطه کثیره ایله اخذ ایتمشلردر باقیلر کبی پس
جمله نک کمالات ظاهریه و باطنیه یه وصولی حقیقتده دکلدر الا

رسول صلی الله تعالی علیه و سلم وساطتیله در انلر مشکاة نبوتدن
بو کمالی اخذ اولنمانک طریقی محبت الهیه نک صدقیدر و محبت الهیه
صدقی رسولنه اتباع ایله معلوم اولدر نتکم حق تعالی کلام قدیمنده بیورر قل ان کنتم
تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله یعنی حبیبم یا محمد سن امتکه دیکه اگر
سز الله تعالیی سورسکز بکا اتباع ایدیکز تا که حق سبحانه و تعالی
دخی سزلری سوه و بکا اتباعکز سببیله سزه کمالات ظاهریه و باطنیه
احسان ایده پس کمالاته نائل اولانک اتباعدن غیری طریقی یوقدر
و اتباع ایکی قسمدر ظاهرا اولمق وار باطنا اولمق وار ظاهرا اتباع
علمانک یازدقلرینه کندویی تطبیق ایله اولور زیرا علما رحمهم الله تعالی
اوضاع و اقوال و افعال رسول اللهی بلا زیادة و لا نقصان حفظ
و ضبط ایتمشلردر که انکا علم فقه و علم حدیث و علم تفسیر متکفلدر
باطنا اولان اتباع اذواق و احوال و اخلاقدر اگرچه بونلرک بعضینی
علما بیان ایتمشلردر لکن تمامه بیانی ممکن دکلدر زیرا الفاظ و عباراتک
تحملی یوقدر پس آنی الحق باطن متحملدر پس باطنه مشایخ عظام متکفلدر
که انلر کندولری ذوق و وجدان طریقیله شیخلرینک تلقین ذکری ایله
وساطتیله مشکات نبوتدن و باطن رسول علیه السلامدن عبارت
و لفظسزین بطنا بعد بطن حفظ و ضبط ایتمشلردر پس ظاهرده رسول

علیه السلامه اتباع علمای عظامک کتب معتبره ده یازدقلری وجه اوزره
عمل ایدوب زیاده ونقصاندن کمال مرتبه احترازاتمکدر زیرا عملده
نقصان کشی یی کمال اتباعدن چیقاردیغی کبی اوته دن برو ثابت اولان
عبادات اوزرینه زیاده دخی اتباعدن چیقاررزیاده ویدیکمز دینده
بدعتدر یعنی رسول علیه السلامک واصحاب کرامک رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین بولندیغی عبادت اوزره عبادتدر وبرشئ ارترمقدر
نعوذ بالله تعالی دینده بدعت ارتکابی کشی یی دیندن چیقرمغه مؤدی
اولوردیمش علما مزدن بعضلر زیرا عبادات ثابته اوزره عبادت
ارترن کمسنه ضمناً دیمک استرکه دینده وعبادتده بوده لازم
ایدی نعوذ بالله تعالی نص قاطع اولان آیت کریمه یی انکاره مؤدی
اولور قال الله تعالی اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي الآیه
زیرا بو آیت کریمه نک معناسی شریفی بن سزک دینکزی بوکون تکمیل ایدوب
انکله تقرب اولنه جق شیلر بکا له بیان ایلدم قطعاً غیره احتیاجکز
قلمدی ونعمتی سزلر اوزرینه اتمام ایلدم یعنی نعمت دین وانواع عبادات
وطاعات سعادت دنیویه واخرویه یه موصله دردیمک اولور وعبادته
بدعت ارتکابی رسول علیه السلام واصحابنه ایکی شیدن بری تعقیدیه
زیرا اگر بو طریقیله عبادت وحق تعالی یه تقرب وار ایدوکین بلمدیلر دیر ایسه

انلر ایچون جهل وکند وایچون علم اثبات ایتمش اولور حاشا وکلا اگر
بلدیلر اما اشلمدیلر دیر ایسه بوجهتدن تقربده انلرک نقصانی وار دیر
کاملم وار دیرمش اولور حاشا حاصلی بدعتی عبادت وحق تعالی یه
تقرب ایچون ارتکابک قبحی حددن بیروندر اما باطنده رسول علیه
السلامه اتباع دوام حضور ایله اولور وبونی تحصیلک طریقی اولدرکه
بر پیر کاملک وشیخ واصلک دامننه تشبث ایلیوب وصحبت شریفه
سنه مداومت ایتمک ایله منعکس اولان نور عرفان ودوام حضور و
ذوق وصفا وجدان مرآت مجلا اولان باطن شیخدن بوکا ده منعکس
اولمقدر لکن باطن کمالک بو طریقیله حصولی ظاهرده کمال متابعت سنز
میسر دکلدر نته کم آیت سابقه ده اشارت اولندی پس امدی باطن
کالنه باعث ذکر اولندی ایسه ذکر معناسی الله تعالی حضرتنی اکوب
دورمقدر وبو ذکر اصل اولان اخفادر قال الله تعالی وَاِنْ تَجْهَرْ بِالْقَوْلِ
فَاِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَاَخْفَى علمای مفسرین بو آیت کریمه ده اصل اولان اخفا
اولدیغنه دلالت وار در دیو تصریح ایتدیلر نظم کریم دیمکدرکه اگر سن
قول ایله جهر ایدرسک حق تعالی سرده واخفاده اولانی بیلور پس جهره
نه حاجت وار دیمک اولور وروایت اولنان بو حدیث شریفده دخی
دلالت واردر برکون رسول علیه السلام حضرتری یولده کیدرکن کوردیلرکه

برمقدار کمسنه لر بر موضعده جمع اولوب ذکر الله ایدرلردی رسول علیه
السلام حضرتلری یانلرینه واروب بیوردیلر که ای قوم صاغرمی دعوت
ایدرسز یعنی حق تعالی اشترمی صانرسز دیمک اولور و بونلرک امثالی
آیات واحادیثده ذکرده اخفا اصل اولدیغنه دلالت چوقدر لکن
بو اصلدن بر نکته ایله عدول ونمق جائز در نکته بودر که سمعدن قلبه
یول وار در سمع ماسوایه تعلق ایلینجه قلبه واصل اولوب قلبی مقصود
دن مشغول قیلار بو بلا اولماسون ایچون قلبه دخی جهر سببیله ذکر
القا اولنور اندن قلبه واصل اولان مقصود اولور پس هم اغیاردن
حفظ وهم مقصود ایله شغلنه تقویت حاصل اولور بو نکته یه بنا مشایخ
کبار دن چوق کمسنه ذکر جهری اختیار ایتمشلر در امدی بر کمسنه آداب
ایله وخشوع ایله ذکر اولنان نیت خالصه ایله ذکر جهری ایتمده باس
یوقدر بو محله کلنجه اجمالا ذکر اولنان شیلرده کندو لی تطبیقدر حقیقتده
صوفیلق ویدکلری آنلر زمانمزده صوفیلق ادعا ایدن مدعیلرک
اوضاع مخصوصه لری دور کبی ورقص وسماع کبی که انواع سازه شمولی
وار در بر وجهله انکار رضا ورخصت یوقدر زیرا بو مقامه کلنجه ذکر اولنان
کلماتک ایکی نوعندن بریسنه داخل دکلدر اگر عبادت نیتیله
ایدرسه بدعت ارتکاب ایتمش اولور نعوذ بالله تعالی بدعته

متعلق ذکر اولنان تهدیده داخل اولور واگر عبادت نیتیله اتمزسه
مالا یعنی یه اشتغال اولور غافل اولان کمسنه ایسه بو مقوله فائده سز
اولان شیء ایله اشتغال ایتمز فائده لی وار ایکن فائده سی اولمادوغی
دورسون بلکه وزری وارد ذکر اللهی تخفیفه مؤدی اولور اگر سؤال زیرا
اولنورسه که بو دور ورقص وسماع کبار مشایخک بعضیسندن واقع
اولمشدر جواب ویرورز که انلردن وقوعی عذر وقتده اولمشدر
مثلا جذبه لری وقتی که وکمال عشق الهی ووردیاتلری زیاده اولوب
وآتش عشق ایله احتراقلری هلاکه مؤدی اولمق ایچون دوا بولمدیغی
غیری بولنمیوب دوا نیتنه ارتکاب اولنمشدر بو معنانک کیفیتنی
بیلمک طعمه موقوفدر زیرا بو معنا حقنده من لم یذق لم یعرف دینمشدر
لکن منکره نیه کچمشلر در زیرا بو راده قلمق نقصاندر انلره ایسه بزم حسن
ظنمز وار در کمال بولدیلر بونک ظاهرده نظیری فقهانک بو قولیدر که
بر آدم طعام یر ایکن بوغازینه لقمه دورسه دفع ایچون ایچکه صو بولمسه
انجق خمر بولنسه خمر ایچکی تجویز ایتمشلر در تلف نفسدن خلاص اولمق
ایچون بو تقدیرجه انلر معذور اولمش اولور معذوره ایسه اقتدا
صحیح دکلدر زیرا بز من کل الوجوه عذر دن بری اولان رسول علیه
السلام اقتدا واتباعله مأمورز که ذکر اولندی زیرا ازده اول مخفی

واول علت بو قدر انک ایسه جوازی علت مذکوره یه موقوفدر
بونک نقیضی نظیری فقهانک بو قولیدر که معذور مقتدا اولمازه
دیرلر پس بو مقامده بر مقدار معانی اجمال اوزره نقل اولندی
تفصیل و حقیقتنک انکشافی صحبته موقوف اولوب قلم بریده زبان
اول تفصیل و حقیقتک بیاننده عاجز اولدی همان حق سبحانه و تعالی
جمله یی عذردن عاری و صحبت باطنی یه مائل اولمش بر شیخ کامله
و پیر واصله صحبتنه موفق ایلیوب انک شرف صحبتیله هر شیئی یرلو
یرینه کتوره کی و یرلو یرنده کتوره کی میسر ایلیه زیرا انده احکام ظاهره باطنه
قاریشور و نه احکام باطنه ظاهره قاریشور ایکیسنی بر برینه خلط ایتمک
زندقه و الحاددر نته کم دینمشدر گر فهم مراتب نکنی زندیقی
و حق سبحانه و تعالی جمله یی کندودن بعید اولمغه مؤدی اولان شیلردن
حفظ ایلیوب کندویه قریب و وصلته مؤدی اولان شیره توفیق
ایلیه آمین بحرمة سید المرسلین علیه
و علیهم افضل الصلوات و اکمل
التحیات و علی آله و صحبه
اجمعین یا رب
العالمین

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد المصطفين
وعلى كل آل وصحبهم اجمعين اما بعد امدی معلوم اولسونکه جمیع موجودات
خلق اولنمدن مقصود انجق دوام اسلام وایمان واحسانیله تحقق
ایتمکدرکه بوقلق اوزره دوام عبودیتله تحقیقا حق الیقین ایله تعبیر
اولنورکه اول اهل الله قلوبنه مخصوص اولان مجلی المحققین دررلر
انک ایله اصطفا واجتبا وامری کندیله وامره دائما ارتباط قلب
اوزره اولهکه اکا انعکاس جمال حق دررلرکه اول اهل الله صحبتیله و
اهل الله اتباعیله تجلی خانهٔ حق اولان قلبلرینک حالی سالک راه
حق قلبنه انعکاس وصبغ عرفان الهی روحلرینک لونیله انصباغ حاصل
اولمقدرکه بو حال عنایت ازلیه سبقت ایلدیکی اجلدن سلسلهٔ
صوفیهیه دخول واهل صفوت ایله صحبت موفق اولوب جذبهٔ محبت

رحمانیه وقرب درجهٔ عرفانیه ثابت اولوب اهل تحقیق عندنده
بدایت نهایتده ونهایت بدایتده مندرج اولدوغی واقع اولوب
رجال سلسلهٔ طریق نقشبندی عندنده مضبوط وسائر اهالی طرق
قتنده مفقود اولدوغی اجلدن حضرت رجال خواجکان کفیهٔ ارکان
شروط طریقی بیان ایدوب بیوررلرکه حقه طالب اولان سالک
اولا عزیمت ستیله وثانیا بدعة رخصتدن اجتناب ایله وثالثا تخلیهٔ
قلب ایله ورابعا دوام حضور بالله ایله وخامسا فنا فی الله ایله و
سادسا بقا بالله ایله وسابعا نفی ماسوی الله ایدوب دائما قلبنه نظر
ایدوب نفی ماسوی الله ایدن عروهٔ وثقی ودرجهٔ اعلی بودر امدی اشبو
طریقهٔ نقشبندی دحقیقت نفس بندی بو حقیره چوق کمسهدن بالغ
اولمشدر لکن تبرکا شیخ الشیوخ معدن العلوم والاسرار ثمرة الفؤاد
محمد المعروف فی الشرق والغرب بالمراد قدس سره حضرتندن اخذ
ایتدیکم سلسلهٔ نائل اولدوغم نسبتی بیان ایدهلم که انلر حضرت سید
شیخ محمد المعصوم الفاروقیدن الدی انلرده والدلری مجدد الف ثانیدن
انلرده مولانا شیخ احمد فاروقیدن انلرده خواجه محمد الباقیدن
انلرده خواجه خوجکی امکنکیدن انلرده والدلری مولانا درویش محمددن
انلرده خاللری مولانا زاهددن انلرده حضرت خواجه عبید الله احرارک

اندن مولانا یعقوب چرخی دن اندن رأس الطریقه خواجه بهاء الدین
نقشبند دن اندن سید امیر کلال دن اندن خواجه بابای سماسی دن
اندن خواجه علی الرامیتنی دن اندن خواجه محمود انجیر فغنوی دن اندن
خواجه عارف ریوگری دن اندن رأس الطریقه خواجه عبد الخالق
غجدوانی دن اندن خواجه یوسف همدانی دن اندن شیخ ابی
علی فارمدی دن اندن شیخ ابی الحسن خرقانی دن اندن روحانیت
شیخ ابی یزید البسطامی دن اندن روحانیت حضرت الامام جعفر
الصادق دن اندن قاسم بن محمد بن الصدیق الاکبر که فقهای سبعه
نک بریدر اندن سلمان فارسی دن اندن حضرت ابی بکر الصدیق
رضی الله تعالی عنه دن اندن حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلمدن آلدی معلوم اولسون که اهل طریق ذیه نک مناسبی
اصحاب خاص رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم نه کونه اولدیسه
اویله بوریکدر خصوصا اهل طریق نقشبندی که ظاهرا و باطنا
دوام عبودیت که اول سنت و عزیمه التزام در و علی سبیل الذهول
والاستهلاک دوام حضور بالله ایله جمیع معاملات و عبادات
و عادات و حرکات و سکنات ده رخصت بدعتدن تمام اجتناب
که اکا طریق انصباغ و انعکاس دیدیلر که اول شیخنک الله تعالی

ایله اولان حال قلب مریدینه نقل ایتمکدن عبارتدر که بوکا
مجاهده زکیه مستوره دیرلر و بو امانتی اخذده شیوخ و صحبتدن
و بو سره توجهده احیا و اموات برابردر و بو طریقک انتهاسی ابتدا
سنندن مندرجه درو نتیجه سی صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه دن
اعطا اولنان انجذاب محبه ذاتیه در اندی بوکا وصول ایکی شرطیله
اولور بری سنت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه کمال اتباع ایکنجیسی
شیخ کامله مرشده واصله تمام محبت صحبت و رابطه اوزره کرک
حضور شیخده و کرک مغایبده اولسون معنعنا تلقین اولان اذکار
وارده اول ایکی سیاق در اولکیسی ذکر اسم الذات که او الله الله دیکدر
قلبله وصف مذکور اوزره ایکنجیسی نفی و اثبات در شول سالک که مستعد
جذبه در اول اسم ذاته ملازم و مداوم اولور شول که سلوک استر اول
نفی اثباته مداوم اولور قلبیله و حبس نفس ایله و وحدن و سردن و خفی
واخفی دن بونلر نفی اثباته ملازمت ایله وجودده کلور ذوقله بیلنور
عالم امردن کلور که اول عالم امر دیدکلری ماده سزدر عالم خلق که عناصر
اربعه ماده سیله خلق اولنان عالم خلق در اندی محل قلب صول مه نک
التندن درو سر صدرک صولنده و خفی صدرک صاغنده و اخفی
اورته ده و نفس دماغده در اندی وصف مذکور اوزره لطیفه

جلاله مداومت اولندقده ترتیب مذکور اوزره درجات ذکر
لفظهٔ جلال وجوده کلور که اول ذات صرف ذکر ایدوب
ماسوای نسیان ایدوب غیر حق خاطره سی کلمز اولنجه که اکا ذکر قلب
درلر بعده ذکر روح حاصل اولور بعده ذکر سر وبعده ذکر خفی وبعده
ذکر اخفی بعده ذکر نفس حاصل اولور اندی قچن سلطان ذکر حاصل
اولور بو منوال اوزره جمیع انسانه وجمیع افاقه ذکر الله الله دولر
فبعد ذلک نفی واثبات که کلمهٔ لا اله الا الله در اکا ملازمت اولور
کیفیت موروثه اوزره که اول صولغنی کوبکی آلتنده حبس ایدوب
کوبکندن لا چکه منتهای دماغه وارنجه اندن اله چکه صاغ قولطغنه
وارنجه اندن الا الله قلبنه ضربه ایرشدره معناسی که لا مقصود الا الله
در آنی ملاحظه ایده بعده بو منوال اوزره حبس نفس ایدکده تکرار ده
صولق اله مثلا اوچده یا بشده یا یدیده یا طقوزده یا یکرمی بر عددنه
بالغ اولمق میسر اولدقده نسبت مخصوصه ظاهر اولور که اول ذهول
واستهلاکدر اندی علی طریق التدریج هر نه قدر صولغی ایسه سعی
همتله واصل اولنور اندی بو منوال اوزره که شرح سبقت ایتدی اول
کلمهٔ لا اله الا الله خیالنه الوب هر نفس الدقچه بو دعایی اوقیه
اللهم انت مقصودی ورضاک مطلوبی اندی مجاهده تمام اولنجه سعی

لازمدر علامتی منتفی نفی ومثبت ثابت اولمقدر اندی بو نتیجه بو منوال
اوزره ظاهر فی القلب ومشروح فی الصدر اولدقده بو کا مباد
فنا درلر بعده ذکر باللسان لا اله الا الله در بارزده وقتده کیجه و
کوندوزده اقل المراتب بش بیک قدر تکرار ایده که اول درجه
ولایت صغری در وبقا بالله در وبعده نوافل عباداتله دائم اوله تا ولایت
کبری درجه سنه واصل اولنجه اول اکا ولایت انبیا درلر بعده قراءة
قرآنیله مشغول اوله خصوصا نماز ایچنده اوله بلطف الله تعالی معراجه
موروث حاصل اولوب برازخ منقطع اولوب اصول ثابت
اولوب ولایت ملأ اعلی ایله مشرف اولنور ذلک فضل الله یؤتیه
من یشاء والله ذو الفضل العظیم ایمدی ظن ایلسون بو منوال
مشروح سهولتله وجوده کلور بلکه هر بر درجه سی اللی بیک ییله
محتاجدر لکن همت الرجال تقلع الجبال والاخلاص تحل الانتقاص
لکن معلوم اوله که طی القلب اسرع من طی البدن وطی بدن ارضده
اولور وطی قلب سماده اولور طی ارض دفع هوائیله اولور وطی قلب
دفع سوائله اولور اندی طالب حقه لازمدر که بدنینی ظاهر نجاستدن
پاک ایتدیکی کبی قلبنی ماسوالکردن پاک ایده اولا بیک سنه عبادتله
صائم وقائم ایدیسه فائده ویرمز اما بر کره قلب پاک اولسه بیک یل

عبادت ایدن انی بولمز و بلمز و آنی بیک بل عبادة بر فساد
قبیله باطل اولور و قلب پاک اولدقده اصلا معصیت ایچون خاطره
واقع اولماز حقدن غیری برشی قلبنه کلمز امدی بوکا طریق بولنمز الا
وارث اولان عارف بالله صحبتنی تصدیق اتمکله اولور لکن عارف
باللهی تمییز اتمک توفیقه محتاجدر امدی عارف باللّه اولانک علامتی
دنیا و آخرت فکرندن خلاص بولوب انجق حقله دائم اولمقدر امدی
فکر و خاطره بس معلوم اوله که دورد دورلو اوزره اولور انجق زیاده
اولماز اولکسی خاطرهٔ حقانیدر که انده نه دنیا و نه عقبی اولور انجق
حق تعالی اولور ایکنجیسی خاطرهٔ نفسانیدر انده انجق دنیانک مباح
اولان شیلری اولور انجق دوردنجیسی خاطرهٔ شیطانیدر انده
انجق شرعده حرام قلنان شیلر اولور غیری اولمز سالکه بونلری حفظ و
ضبط لازمدر بعده رب تعالی بونلرله یورین سالکه بی حساب فتوحات
و بی حجاب فیوضات ویرر اول و آخر و ظاهر و باطن الله
تعالی در دیوب دورمقدر اهل رسوم کلامنه قولاق طوتمامقدر
بلکه اهل الله کلامنی جملهیه ترجیح اتمکدر امدی اهل کلام عندنده خدا پنهاندر
اهل الله عندنده حق عین العیاندر پس بونک ایله ترجمه کتابی تمام
ایدلم زیرا قبله براندر اولان حال لب نیله بیک بیلدم

الله کرمز و اکا وصول بولمز

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الذی خلق السموات والارض و جعل الظلمات والنور ثم الذین
کفروا بربهم یعدلون هذا کتاب من محمد رسول رب العالمین القوی
الابطحی الامی صاحب التاج والهراوة والقضیب والناقة صاحب
قول لا اله الا الله الی من طرق الدار الا طارقا یطرق بخیر یا رحمن
اما بعد فان لنا ولکم فی الحق سعة فان یکن طارقا مولعا او داعیا
مبطلا او موذیا مقتحما فاترکوا حملة القرآن وانطلقوا الی عبدة
الاصنام والا یرسل علیکما شواظ من نار و نحاس فلا تنتصران
بسم الله و بالله و من الله و الی الله ولا غالب الا الله ولا احد سوی الله
ولا احد مثل الله بسم الله واستفتح بالله واتوکل علی الله واجعل صاحب
کتابی هذا فی حزب الله وجوار الله حیث کان و حیث ما توجه
ولا تقربوه ولا تفزعوه ولا تضارون به قاعدا ولا قائما ولا فی اکل
ولا فی شرب ولا فی اغتسال ولا فی خیال ولا باللیل ولا بالنهار
وکلما سمعتم ذکر کتابی هذا فادبروا عنه لا اله الا الله غالب کل شیء
وهو علی کل شیء و هو اغز من کل شیء وهو علی کل شیء قدیر وصلی الله علی سیدنا
محمد واله وصحبه وسلم تسلیما

بسم الله الرحمن الرحيم

يا ايها النبي انا ارسلناك شاهدا ومبشرا ونذيرا وداعيا
الى الله باذنه وسراجا منيرا وبشر المؤمنين بان لهم
من الله فضلا كبيرا ولا تطع الكافرين والمنافقين ودع اذا (ىهم)
وتوكل على الله وكفى بالله وكيلا واذ اخذ الله ميثاق لا
النبيين لما اتيتكم من كتاب وحكمة ثم جاءكم رسول مصدق ق
لما معكم لتؤمنن به ولتنصرنه قال ءاقررتم واخذتم على ذلكم
اصري قالوا اقررنا قال فاشهدوا وانا معكم من الشاهدين
لقد جاءكم رسول من انفسكم عزيز عليه ما عنتم حريص عليكم
بالمؤمنين رءوف رحيم فان تولوا فقل حسبي الله لا اله
الا هو عليه توكلت وهو رب العرش العظيم صدق الله فرسول
الله صلى الله عليه وسلم هو سيد الاولين والاخرين والملائكة
المقربين والخلائق اجمعين وحبيب رب العالمين
اكمل رسل الله صلوات الله عليهم اجمعين وافضل
خلق الله المخصوص بالشفاعة العظمى يوم الدين
والمنصوص على عموم رسالته الى العالمين الانس
والجن والملائكة المقربين السابقين واللاحقين صاحب
اللواء المعقود والحوض المورود والمقام المحمود الذي

الذي يحمده فيه الاولون والاخرون ويحتاج الى جاهه
يومئذ الانبياء والمرسلون والملائكة المقربون صاحب
المعجزات الباهرة والكرامات الباطنة والظاهرة والحجة
القويمة والمحجة المستقيمة والفضائل التي لا تحصى والشمائل التي لا
يمكن ان يستقصى فهو الذي اصطفاه الله بالمحبة والخلة والقرب
والاحاطة والوجاهة والمنزلة وبالمعراج وما فيه من العجائب التي
اطلع عليها وبالصلوة بالانبياء اجمعين في بيت المقدس
ذهابا وعودا اعلاما بانه صلى الله عليه وسلم سيد الكل و
ومقدمهم وبلواء الحمد والوسيلة والبشارة والنذارة و
والهداية والامامة والرحمة للعالمين وبانه ربه يعطيه
حتى يرضى فيقول يا رب لا ارضى وواحد من امتي في النار
فيخرجهم الله تعالى ويلحقهم بالسادات الاتقياء الابرار
وباتمام النعمة عليه وبتفويض سائر الامدادات اليه
وبشرح الصدر ورفع الذكر فلا يذكر الله تعالى الا ويذكر
معه صلى الله عليه وسلم وبنصرته بالرعب من مسيرة شهر
وبالتأييد بالملائكة وبنزول السكينة عليه وعلى امته وباجابة
سؤاله ودعوته لاستمالته لامته وبقسم الله تعالى بحياته

وبرد الشمس بعد غروبها عليه وبكونه يبرأ من جميع الامراض
والآلام وبالاطلاع على المغيبات حتى ما سيقع في امته الى يوم
القيمة وبدوام الصلوة عليه من الله تعالى ومن الملائكة وباجا به
المتوسلين به بل باهل بيته وخلفائه والصحابة هو سيدنا
ومولانا وفخرنا وملاذنا وهادينا وملجأنا ومجيرنا ومنقذنا
ومكملنا وناصحنا ابو القاسم محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن
هاشم ثم ان الله تعالى شرف نبيه صلى الله عليه وسلم بسبق نبوته
في سابق ازليته وذلك انه تعالى لما تعلقت ارادته بايجاد الخلق
ابرز الحقيقة المحمدية من محض النور قبل وجود الكائنات
ثم اخرج منها العوالم كلها وآدم لم يوجد ثم جرت منه صلى الله
عليه وسلم عيون الارواح فظهر بالملأ الاعلى اصلاً ممداً له
للعوالم كلها ولما كان آدم طيناً القى فخرج منه نبينا صلى الله
عليه وسلم ثم اخذ منه الميثاق قبل الانبياء ثم اعيد الى آدم
فنفخ فيه الروح ثم استخرجت منه ذريته لاخذ الميثاق
عليهم فنبينا صلى الله عليه وسلم هو المقصود من الخلق وواسطة
عقدهم ورسول الرسل لان الله تعالى اخذ الميثاق عليهم بالايمان
من اتباعه فرسالته عامة لجميع الخلق الى يوم الدين ولاجل ذلك

70

ذلك تكون الانبياء كلهم يوم القيمة تحت لوائه ولما ظهر آدم
لمع نور نبينا صلى الله عليه وسلم في جبينه ثم انتقل النور المحمدي
الى الشيث ثم الى ولده ثم وثم وكان ذلك النور يزداد تلألؤه
في جبهة جده عبد المطلب ثم ظهر ذلك النور في جبهة ابيه عبد الله
الذبيح فادركت امرأة ذلك النور فخطبته لنفسها فابى حتى
يأذن ابوه فذهب ابوه به الى وهب بن عبد مناف بن
زهرة وهو سيد بني زهرة نسباً وشرفاً فزوجه لوقته ابنته
آمنة افضل امرأة في قريش فوقع عليها من فوره فحملت
بسيد الخلائق والانام عليه افضل التحية والسلام من سا
ففارقه ذلك النور فعرض نفسه على المرأة فابت وقالت له
فارقك ما كنت آمل انتقاله الي من النور الذي كان في جبهتك
ونودي ليلة حمله وهي ليلة الجمعة من رجب الشريف في السماء
والارض ان النور المكنون الذي منه محمد صلى الله عليه وسلم
يستقر في هذه الليلة في بطن آمنة ويخرج للناس بشيراً
ونذيراً وامر رضوان ان يفتح باب الفردوس ونطقت
كل دابة لقريش في تلك الليلة وقالت حمل بمحمد صلى الله عليه
وسلم ورب الكعبة وهو امام الدنيا وسراج اهلها ورأت

امه بين النوم واليقظة قائلا يقول لها اشعرت انك حملت
بسيد هذه الامة ونبيها صلى الله عليه وسلم ولما مضى لحملها ستة
اشهر اتاها آت في منامها فحركها برجله واخبرها انها حملت
بسيد العالمين ولم تزل امه صلى الله عليه وسلم ترى وهي
حامل به صلى الله عليه وسلم ما يدل على عظيم قدره مما تواترت
به الاخبار من الكرامات والآيات الباهرات الى ان مضت
تلك الشهور واشرق الوجود بذلك النور فاخذها ما يا خذ
النساء من الالم ثم رأت نسوة كالنخل طولا فعجبت منهن
فقلن لها نحن آسية ومريم ومعنا من الحور العين واذا
هي بديباج ابيض مد بين السماء والارض واذا قائل يقول
خذوه عن اعين الناس ورأت رجالا وقوفا في الهواء
بايديهم اباريق من فضة وانها ترشح منها عرق الطيب
من المسك فاخذها المخاض واشتد بها الامر وكانت مستندة
الى بناء وكثرن عليها حتى كانهن معها في البيت فحينئذ ولدته
صلى الله عليه وسلم اللهم صل وسلم على سيدنا
ونبينا وحبيبنا محمد صلى الله عليه وسلم عبدك ورسولك و
وصفيك وخليلك وحبيبك ووليك ونبيك وامينك

وامينك ودليلك ونجيك ونخبتك وذخيرتك امام الخير وقائد
الرحمة ورسول الامة النبي الامي العربي القرشي الهاشمي الا
المكي المدني التهامي الشاهد المشهود الولي المقرب السعيد
المسعود الحبيب الرفيع المليح البديع الواعظ
النذير العطوف الحليم الجواد الكريم الطيب المبارك المكين
الصادق المصدق الامين الداعي اليك باذنك السراج
المنير الذي ادرك الحقائق بجملتها وفاق الخلائق باذمتها
وجعلته حبيبا وناديته قريبا وادنيته مجيبا وختمت
به الرسالة والدلالة والبشارة والنذارة والنبوة
ونصرته بالرعب وظللته بالسحب ورددت له الشمس
وشققت له القمر وانطقت له الضب والظبي والذئب
والجذع والذراع والجمل والجبل والشجر وانبعت من
اصابعه صلى الله عليه وسلم الماء الزلال وانزلت من المزن
بدعوته في عام المحل والجدب وابل الغيث والمطر فاعشب
منه صلى الله عليه وسلم القفر والصخر والوعر والسهل
والرمل والحجر واسريت به ليلا من المسجد الحرام الى
المسجد الاقصى الى السموات العلى الى سدرة المنتهى الى

قاب قوسين او ادنى وارتبة الآية الكبرى والنكتة الغاية
القصوى واكرمته بالمخاطبة والمراقبة والمشافهة والمشاهدة
بالنظر وخصصته بالوسيلة العظمى والشفاعة الكبرى يوم
الفزع الاكبر في المنشر في المحشر وجمعت له جوامع الكلم
وجواهر الحكم وجعلت امته خير الامم وغفرت له ما تقدم
وما تاخر الذي بلغ الرسالة وادى الامانة ونصح الامة وكشف
الغمة وجلى الظلمة وجاهد في سبيل الله حق جهاده وعبد
الله تعالى حتى اتاه اليقين اللهم ابعثه مقاما محمودا يغبطه
فيه الاولون والآخرون اللهم عظمه في الدنيا باعلاء ذكره
واظهار دينه وابقاء شريعته وفي الاخرة بشفاعته في
امته واجزال اجره ومثوبته وابداء فضله للاولين والاخرين
بالمقام المحمود وتقديمه على كافة المقربين الشهود اللهم صل
وسلم عليه وعلى اله واصحابه واولاده وازواجه وذرياته واهل
بيته وعشيرته وعترته واصهاره واحبابه واتباعه واشياعه و
انصاره وخزينة اسراره ومعدن انواره صلوة تكون لك
رضاء ولحقه اداء ولنا صلاحا وآته الوسيلة والفضيلة
والدرجة العالية الرفيعة وابعثه المقام المحمود واللواء

المعقود والحوض المورود وصل يا رب على اخوانه من
الانبياء والمرسلين والاولياء والصالحين صلوات
الله تعالى عليهم اجمعين
الصلوة على حبيب الخدر
والسلام على من اتبع الهدى
١١٨٤
ربيع الاول
عدد
٢٩

معرفتنامه نك آخرنده اولان مناجات

بسم الله فاتح الوجود والحمد لله مظهر كل موجود
ولا اله الا الله وحده لا شريك له توحيداً مطلقاً
عن كشف وشهود والله اكبر منه بدأ الامر واليه
يعود وسبحان الله ما ثم سواه مشهود ولا معه
غيره معبود واحد احد على ما كان عليه قبل حروف
الحدود له في كل شيء اية تدل على انه واحد موجود
سره منزه عن الادراك والنفود ولا حول ولا قوة
الا بالله العلي العظيم استنزل به كل خير وادفع به كل
شر وافتح به كل رتق مسدود انا لله وانا اليه راجعون
في كل امر وحال وخاطر وورود والله هو المرجو والمأمول
والمقصود منه الالهام والفهم والوجود بلا انكار
ومنازعة وجحود باطن بالاحدية ظاهر بالوحدانية
فلا شيء معه اذ الشيء بالحقيقة مفقود فهو الاول
والاخر والظاهر والباطن وهو بكل شيء عليم قبل كون الشيء
وبعد الوجود فهو المثني على نفسه وهو الحامد والحمد
والمحمود احدي الذات واحدي الاسماء والصفات

عليم بالجزئيات والكليات محيط بالفوقيات والتحتيات
بل هو موجود اللهم افتح لى ابواب هذه الكنوز واكشف لى
حقايق هذه الرموز وكن انت مواجهى ووجهتى واحجبنى
برؤيتك لك عن رؤيتى لنفسى وامح بظهور تجليك جميع
صفاتى حتى لا يكون لى وجهة الا اليك ولا يبقى منى
مشاهدة الا عليك اللهم انظر الى بعين الرأفة والعناية
والحفظ والرعاية فى كل شئ حتى لا تحجبنى عن شهودك
شئ واكون مشاهدا لك بما امددتنى به من نظرك فى كل
شئ فاجعلنى خاضعا لتجليك من كل شئ يا من بيده امر
كل شئ يا من اليه يرجع كل شئ يا من لا يعلم ما هو الا هو
يا من له الوجود المطلق يا جوادا فوق المراد يا مولاى انت
اولى بى منى كيف لا اقصدك وانت وراء القصد ام كيف
اطلبك والطلب عين البعد ايطلب من هو قريب حاضر
كيف اعرفك وانت الباطن الذى لا يعرف ام كيف لا اعرفك
وانت الظاهر الذى فى كل شئ تتعرف كيف اوحدك ولا
وجود لى فى عين الاحدية ام كيف لا اوحدك والتوحيد
سر العبودية سبحانك لا اله الا انت ما وحدك من احد

سواك

سواك اذ انت كما كنت فى سابق الازل ولاحق الابد
فعلى التحقيق ما وحدك سواك وما عرفك الا اياك
بطنت وظهرت فلا عنك بطنت ولا لغيرك ظهرت
فانت انت لا اله الا انت فيا من ابهم الامر وابطن السر
واوقع فى الحيرة ولا اله غيره اللهم انى اسئلك كشف سر
الاحدية وتحقيق عين العبودية والقيام بحق الربوبية
فانا موجود بك حادث معدوم وانت موجود باق حى
قيوم قديم ازلى عالم معلوم فيا من لا يعلم ما هو الا هو
اللهم انى اسئلك الهرب منى اليك والجمع بجميع مجموعى
عليك حتى لا يكون وجودى حجابى عن شهودى يا
مقصودى يا معبودى ما فاتنى شئ اذا وجدتك ولا
جهلت شيئا اذا علمتك ولا فقدت شيئا اذا شهدتك
فنائى فيك وبقائى بك ومشهودى انت لا اله الا انت
الشاهد والمشهود يا قريب يا مجيب اللهم يا سميع
اسمعنى منك يا بصير ابصرنى بك يا عليم علمنى منك
يا حى احيينى بذكرك يا مريد خلصنى من ارادتى بقدرتك
وافتح لى كنز العرش والذات وامحقنى تحت انوار الصفات

سبحانك لايعلم من انت سواك سبحانك ما اقربك مع ترفع
عُلاك يا من هو اقرب الىّ من حبل الوريد يا فعالا لما يريد
الهى عدمى بك عين الوجود ووجودى معك عين العدم
فجرّدنى عن توهّم وجودى معك بتحقق عدمى بك واجمع
شملى باستهلاكى فيك لا اله الّا انت يا احد يا صمد بك
الوجود ولك السجود اعوذ بك منّى واسئلك زوالى عنّى
الهى ادخلنى فى لجّة بحار احديّتك وقوّنى بقوّة سلطان
فردانيّتك حتّى اخرج الى فضاء سعة رحمتك الهى انت
القائم بذاتك والظاهر بافعالك وصفاتك توحّدتَ
فانت الواحد الاحد وتفرّدت فى الازل والابد لامعك
غيرك ولافيك سواك اسئلك الفناء فيك والبقاء بك
لامعك الهى غيّبنى فى حضورك وافننى فى وجودك
واقطع عنّى كلّ قاطع يقطعنى عنك واشغلنى بك عنّى
وعن كلّ ما يشغلنى عنك الهى انت الموجود الحق وانا
المعدوم المحض بقاؤك بالذات وبقائى بالعرض فجُد
بوجودك على العدم حتّى اكون حيث لم اكن وانت كما
انت حيث لم تزَل الهى انت الباطن فى كل غيب والظاهر

فكل عين والعالم والمعلوم فى الواحد والاثنين فكم اناجيك
وانت المناجى وكم اناديك وانت المنادى فجرّدنى من توهّم
الغير ولاغير الّا انا ولا انا الّا انت سبحانك لايشغلك
شان عن شان ولايحصرك الوجوب والامكان الهى
لاتنفعك الطاعات ولاتضرّك المعاصى وبيدك ملكوت
القلوب والنّواصى واليك يرجع الامر كلّه فلانسبة
للمطيع والعاصى فقدّس سرّى باسرار وحدانيّتك
وأسكِرْ روحى بخمور جمال ربوبيّتك وزيّن عقلى بعلوم
لدنّيّتك ونوّر قلبى بانوار حضرتك وانقلنى من دركات
خَلقى وخُلقى الى درجات تحقّقك وحقّيّتك انت وليّى
ومولايى بك مماتى ومحيايى ربّ غيّبنى عن جميع خلقك
واَجْمعنى عليك بحقّك واحفَظْنى بشهود تصرّفات امرك
فى عوالم فرقك ربّ انّى بك توسّلت ومنك سئلت وفيك
لا فى شئ سواك رَغِبْتُ لا اسئلك سواك ولا اطلب
منك الّا اياك لا اله الّا انت ربّ افننى بك فى كلّ شان
واشهدنى بلطفك فى كلّ اٰن وافتح عين بصيرتى فى فضا
ساحة التوحيد لاشهد قيام الكلّ بك شهودا يقطع

نظري عن كل موجود يا ذا الفضل والجود ربّ طهّرني
ظاهرا وباطنا من لوث الاغيار والوقوف مع الاطوار
بفيض من ظهور قدسك وغيّبني عنهم ببارقة من
بوارق انسك واطلعني على حقايق الاشيآء واسمعني
نطق الاكوان بصريح توحيدك في العوالم كلّها وابعدني
من القواطع عن حضرت قربك وامح من لوح فكري
اشكال الاعيان واثبت فيه سرّ قربك السابق
المكنون بين الكاف والنون وازل ظلمة طبعي وبشريتي
بتجلّي نور ذاتك يا نور النّور يا عالما بذات الصدور
ربّنا سئلك فنآء انانيّة وجودي وبقآء امنيّة
شهودي يا موجودي يا مقصودي يا معبودي
يا هو يا من هو يا من ليس الّا هو يا اوّل يا آخر
يا ظاهر يا باطن سبحانك لا اله الّا انت الواحد
الاحد الفرد الصمد يا كريم برحمتك يا ارحم
الرّاحمين

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısmı Haa Mahmud
Yeni sayı 3152
Eski sayı No